

Istisnā

Mūsā Isrāīliyoñ se Muḵhātib Hotā Hai

¹ Is kitāb meñ wuh bāteñ darj haiñ jo Mūsā ne tamām Isrāīliyoñ se kahīñ jab wuh Dariyā-e-Yardan ke mashriqī kināre par bayābān meñ the. Wuh Yardan kī Wādī meñ Sūf ke qarīb the. Ek taraf Fārān Shahr thā aur dūsri taraf Tofal, Lāban, Hasīrāt aur Dīzahab ke shahr the. ² Agar Adom ke pahārī ilāqe se ho kar jāeñ to Horib yānī Sīnā Pahār se Qādis-barnīa tak kā safr 11 din meñ tay kiyā jā saktā hai.

³ Isrāīliyoñ ko Misr se nikle 40 sāl ho gae the. Is sāl ke gyārhwēñ māh ke pahle din Mūsā ne unheñ sab kuchh batāyā jo Rab ne use unheñ batāne ko kahā thā. ⁴ Us waqt wuh Amoriyoñ ke bādshāh Sihon ko shikast de chukā thā jis kā dārul-hukūmat Hasbon thā. Basan ke bādshāh Oj par bhī fatah hāsīl ho chukī thī jis kī hukūmat ke markaz Astārāt aur Idraī the.

⁵ Wahāñ, Dariyā-e-Yardan ke mashriqī kināre par jo Moāb ke ilāqe meñ thā Mūsā Allāh kī shariāt kī tashrih karne lagā. Us ne kahā,

⁶ jab tum Horib yānī Sīnā Pahār ke pās the to Rab hamāre Khudā ne ham se kahā, “Tum kāfī der se yahāñ ṭhahre hue ho. ⁷ Ab is jagah ko chhoṛ kar āge Mulk-e-Kanān kī taraf baṛho. Amoriyoñ ke pahārī ilāqe aur un ke paṛos kī qaumoñ ke pās jāo jo Yardan ke maidānī ilāqe meñ ābād haiñ. Pahārī ilāqe meñ, maḡhrib

ke nashebī pahārī ilāqe meñ, junūb ke Dasht-e-Najab meñ, sāhili ilāqe meñ, Mulk-e-Kanān meñ aur Lubnān meñ Dariyā-e-Furāt tak chale jāo. ⁸ Maiñ ne tumheñ yih mulk de diyā hai. Ab jā kar us par qabzā kar lo. Kyoñki Rab ne qasam khā kar tumhāre bāpdādā Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb se wādā kiyā thā ki maiñ yih mulk tumheñ aur tumhārī aulād ko dūngā.”

Rāhnumā Muqarrar Kie Gae

⁹ Us waqt maiñ ne tum se kahā, “Maiñ akelā tumhārī rāhnumāī karne kī zimmedārī nahīn uṭhā saktā. ¹⁰ Rab tumhāre Ḳhudā ne tumhārī tādād itnī baṛhā dī hai ki āj tum āsmān ke sitāroñ kī mānind beshumār ho. ¹¹ Aur Rab tumhāre bāpdādā kā Ḳhudā kare ki tumhārī tādād mazīd hazār gunā baṛh jāe. Wuh tumheñ wuh barkat de jis kā wādā us ne kiyā hai. ¹² Lekin maiñ akelā hī tumhārā bojh uṭhāne aur jhagaṛoñ ko niptāne kī zimmedārī nahīn uṭhā saktā. ¹³ Is lie apne har qabīle meñ se kuchh aise dānishmand aur samajhdār ādmī chun lo jin kī liyāqat ko log mānte haiñ. Phir maiñ unheñ tum par muqarrar karūngā.”

¹⁴ Yih bāt tumheñ pasand āī. ¹⁵ Tum ne apne meñ se aise rāhnumā chun lie jo dānishmand the aur jin kī liyāqat ko log mānte the. Phir maiñ ne unheñ hazār hazār, sau sau aur pachās pachās mardoñ par muqarrar kiyā. Yoñ wuh qabīloñ ke nigahbān ban gae. ¹⁶ Us waqt maiñ ne un qāziyoñ se kahā, “Adālat karte waqt har ek kī bāt ḡhaur se sun kar ḡhairjānibdār faisle karnā, chāhe do Isrāīlī farīq ek dūsre se jhagaṛā

kar rahe hon yā muāmalā kisī Isrāīlī aur pardesī ke darmiyān ho. ¹⁷ Adālat karte waqt jānibdārī na karnā. Chhoṭe aur baṛe kī bāt sun kar donoñ ke sāth ek jaisā sulūk karnā. Kisī se mat ḍarnā, kyoñki Allāh hī ne tumheñ adālat karne kī zimmedārī dī hai. Agar kisī muāmale meñ faislā karnā tumhāre lie mushkil ho to use mujhe pesh karo. Phir main hī us kā faislā karūnga.” ¹⁸ Us waqt main ne tumheñ sab kuchh batāyā jo tumheñ karnā thā.

Mulk-e-Kanān meñ Jāsūs

¹⁹ Ham ne waisā hī kiyā jaisā Rab ne hamen kahā thā. Ham Horib se rawānā ho kar Amoriyon ke pahārī ilāqe kī taraf baṛhe. Safr karte karte ham us wasī aur haulnāk registān meñ se guzar gae jise tum ne dekh liyā hai. Āḳhirkār ham Qādis-barnīa pahuñch gae. ²⁰ Wahān main ne tum se kahā, “Tum Amoriyon ke pahārī ilāqe tak pahuñch gae ho jo Rab hamārā Ḳhudā hameñ dene wālā hai. ²¹ Dekh, Rab tere Ḳhudā ne tujhe yih mulk de diyā hai. Ab jā kar us par qabzā kar le jis tarah Rab tere bāpdādā ke Ḳhudā ne tujhe batāyā hai. Mat ḍarnā aur bedil na ho jānā!”

²² Lekin tum sab mere pās āe aur kahā, “Kyon na ham jāne se pahle kuchh ādmī bhejeñ jo mulk ke hālāt dariyāft karen aur wāpas ā kar hameñ us rāste ke bāre meñ batāeñ jis par hameñ jānā hai aur un shahron ke bāre meñ ittalā deñ jin ke pās ham pahuñcheñge.” ²³ Yih bāt mujhe pasand āī. Main ne is kām ke lie har qabile ke ek ādmī ko chun kar bhej diyā. ²⁴ Jab yih

bārah ādmī pahārī ilāqe meñ jā kar Wādī-e-Iskāl meñ pahuñche to us kī taftīsh kī. ²⁵ Phir wuh mulk kā kuchh phal le kar lauṭ ae aur hameñ mulk ke bāre meñ ittalā de kar kahā, “Jo mulk Rab hamārā Ḳhudā hameñ dene wālā hai wuh achchhā hai.”

²⁶ Lekin tum jānā nahīn chāhte the balki sarkashī karke Rab apne Ḳhudā kā hukm na mānā. ²⁷ Tum ne apne ḳhaimoñ meñ burburāte hue kahā, “Rab ham se nafrat rakhtā hai. Wuh hameñ Mīsr se nikāl lāyā hai tāki hameñ Amoriyoñ ke hāthoñ halāk karwāe. ²⁸ Ham kahān jāeñ? Hamāre bhāiyoñ ne hameñ bedil kar diyā hai. Wuh kahte haiñ, ‘Wahān ke log ham se tāqatwar aur darāzqad haiñ. Un ke baṛe baṛe shahroñ kī fasileñ āsmān se bāteñ kartī haiñ. Wahān ham ne Anāq kī aulād bhī dekhī jo dewqāmat haiñ.’ ”

²⁹ Maiñ ne kahā, “Na ghabrāo aur na un se ḳhauf khāo. ³⁰ Rab tumhārā Ḳhudā tumhāre āge āge chaltā huā tumhāre lie laṛegā. Tum ḳhud dekh chuke ho ki wuh kis tarah Mīsr ³¹ aur registān meñ tumhāre lie laṛā. Yahān bhī wuh aisā hī karegā. Tū ḳhud gawāh hai ki bayābān meñ pūre safr ke daurān Rab tujhe yoñ uṭhāe phirā jis tarah bāp apne beṭe ko uṭhāe phirtā hai. Is tarah chalte chalte tum yahān tak pahuñch gae.” ³² Is ke bāwujūd tum ne Rab apne Ḳhudā par bharosā na rakhā. ³³ Tum ne yih bāt nazarandāz kī ki wuh safr ke daurān rāt ke waqt āg aur din ke waqt bādāl kī sūrat meñ tumhāre āge āge chaltā rahā tāki tumhāre lie ḳhaimē lagāne kī jagheñ mālūm kare aur tumheñ rāstā

dikhāe.

³⁴ Jab Rab ne tumhārī yih bāteñ sunīñ to use ḡhussā āyā aur us ne qasam khā kar kahā, ³⁵ “Is sharīr nasl kā ek mard bhī us achchhe mulk ko nahīñ dekhegā agarche maiñ ne qasam khā kar tumhāre bāpdādā se wādā kiyā thā ki maiñ use unheñ dūngā. ³⁶ Sirf Kālib bin Yafunnā use dekhegā. Maiñ use aur us kī aulād ko wuh mulk dūngā jis meñ us ne safr kiyā hai, kyoñki us ne pūre taur par Rab kī pairawī kī.”

³⁷ Tumhārī wajah se Rab mujh se bhī nārāz huā aur kahā, “Tū bhī us meñ dākḥil nahīñ hogā. ³⁸ Lekin terā madadgār Yashua bin Nūn dākḥil hogā. Us kī hauslā-afzāī kar, kyoñki wuh mulk par qabzā karne meñ Isrāīl kī rāhnumāī karegā.” ³⁹ Tum se Rab ne kahā, “Tumhāre bachche jo abhī achchhe aur bure meñ imtiyāz nahīñ kar sakte, wuhī mulk meñ dākḥil hoñge, wuhī bachche jin ke bāre meñ tum ne kahā ki dushman unheñ Mulk-e-Kanān meñ chhīn leñge. Unheñ maiñ mulk dūngā, aur wuh us par qabzā kareñge. ⁴⁰ Lekin tum khud āge na baḥho. Pichhe muḥ kar dubārā registān meñ Bahr-e-Qulzum kī taraf safr karo.”

⁴¹ Tab tum ne kahā, “Ham ne Rab kā gunāh kiyā hai. Ab ham mulk meñ jā kar laḥeñge, jis tarah Rab hamāre Ḳhudā ne hameñ hukm diyā hai.” Chunāñche yih sochte hue ki us pahārī ilāqe par hamlā karnā āsān hogā, har ek musallah huā. ⁴² Lekin Rab ne mujh se kahā, “Unheñ batānā ki wahāñ jang karne ke lie na jāo, kyoñki maiñ tumhāre sāth nahīñ hūngā. Tum apne dushmanoñ ke hāthoñ shikast khāoge.”

⁴³ Maiñ ne tumheñ yih batāyā, lekin tum ne merī na sunī. Tum ne sarkashī karke Rab kā hukm na mānā balki maḡhrūr ho kar pahārī ilāqe meñ dākhil hue. ⁴⁴ Wahāñ ke Amori bāshinde tumhārā sāmānā karne nikle. Wuh shahd kī makkhiyon ke ḡhol kī tarah tum par tūṭ pare aur tumhārā tāqqub karke tumheñ Saīr se Hurmā tak mārte gae.

⁴⁵ Tab tum wāpas ā kar Rab ke sāmne zār-o-qatār rone lage. Lekin us ne tawajjuh na dī balki tumheñ nazarandāz kiyā. ⁴⁶ Is ke bād tum bahut dinoñ tak Qādis-barnīa meñ rahe.

2

Registān meñ Dubārā Safr

¹ Phir jis tarah Rab ne mujhe hukm diyā thā ham pīchhe muṛ kar registān meñ Bahr-e-Qulzum kī taraf safr karne lage. Kāfī der tak ham Saīr yāñi Adom ke pahārī ilāqe ke kināre kināre phirte rahe.

² Ek din Rab ne mujh se kahā, ³ “Tum bahut der se is pahārī ilāqe ke kināre kināre phir rahe ho. Ab shimāl kī taraf safr karo. ⁴ Qaum ko batānā, agle dinoñ meñ tum Saīr ke mulk meñ se guzaroge jahāñ tumhāre bhāi Esau kī aulād ābād hai. Wuh tum se ḍareñge. To bhī baṛī ehtiyāt se guzarnā. ⁵ Un ke sāth jang na chheṛnā, kyonki maiñ tumheñ un ke mulk kā ek murabbā fuṭ bhī nahīñ dūngā. Maiñ ne Saīr kā pahārī ilāqā Esau aur us kī aulād ko diyā hai. ⁶ Lāzim hai ki tum khāne aur pīne kī tamām zarūriyāt paise de kar ḡharīdo.”

⁷ Jo bhī kām tū ne kiyā hai Rab ne us par barkat dī hai. Is wasī registān meñ pūre safr ke daurān us ne terī nigahbānī kī. In 40 sāloñ ke daurān Rab terā Ḳhudā tere sāth thā, aur terī tamām zarūriyāt pūrī hotī rahīñ.

⁸ Chunāñche ham Saīr ko chhoṛ kar jahāñ hamāre bhāī Esau kī aulād ābād thī dūsre rāste se āge nikle. Ham ne wuh rāstā chhoṛ diyā jo Ailāt aur Asyūn-jābar ke shahroñ se Bahīrā-e-Murdār tak pahuñchātā hai aur Moāb ke bayābān kī taraf baṛhne lage. ⁹ Wahāñ Rab ne mujh se kahā, “Moāb ke bāshindoñ kī muḳhālafat na karnā aur na un ke sāth jang chheṛnā, kyonki maiñ un ke mulk kā koī bhī hissā tujhe nahīñ dūngā. Maiñ ne Ār Shahr ko Lūt kī aulād ko diyā hai.”

¹⁰ Pahle Aimī wahāñ rahte the jo Anāq kī aulād kī tarah tāqatwar, darāzqad aur tādād meñ zyādā the. ¹¹ Anāq kī aulād kī tarah wuh Rafāiyōñ meñ shumār kie jāte the, lekin Moābī unheñ Aimī kahte the.

¹² Isī tarah qadīm zamāne meñ Horī Saīr meñ ābād the, lekin Esau kī aulād ne unheñ wahāñ se nikāl diyā thā. Jis tarah Isrāīliyoñ ne bād meñ us mulk meñ kiyā jo Rab ne unheñ diyā thā usī tarah Esau kī aulād baṛhte baṛhte Horiyoñ ko tabāh karke un kī jagah ābād hue the.

¹³ Rab ne kahā, “Ab jā kar Wādī-e-Zirad ko ubūr karo.” Ham ne aisā hī kiyā. ¹⁴ Hamēñ Qādis-barnīa se rawānā hue 38 sāl ho gae the. Ab wuh tamām ādmī mar chuke the jo us waqt jang karne ke qābil the. Waisā hī huā thā jaisā Rab ne qasam khā kar kahā thā. ¹⁵ Rab kī

muḵhālafat ke bāis āḵhirkār ḵhaimāgāh meñ us nasl kā ek mard bhī na rahā. ¹⁶ Jab wuh sab mar gae the ¹⁷ tab Rab ne mujh se kahā, ¹⁸ “Āj tumheñ Ār Shahr se ho kar Moāb ke ilāqe meñ se guzarnā hai. ¹⁹ Phir tum Ammoniyon ke ilāqe tak pahuñchoge. Un kī bhī muḵhālafat na karnā, aur na un ke sāth jang chhernā, kyonki main un ke mulk kā koī bhī hissā tumheñ nahīñ dūngā. Main ne yih mulk Lūt kī aulād ko diyā hai.”

²⁰ Haqīqat meñ Ammoniyon kā mulk bhī Rafāiyon kā mulk samjhā jātā thā jo qadīm zamāne meñ wahāñ ābād the. Ammonī unheñ zamzumī kahte the, ²¹ aur wuh dewqāmat the, tāqatwar aur tādād meñ zyādā. Wuh Anāq kī aulād jaise darāzqad the. Jab Ammonī mulk meñ āe to Rab ne Rafāiyon ko un ke āge āge tabāh kar diyā. Chunāñche Ammonī barhte barhte unheñ nikālte gae aur un kī jagah ābād hue, ²² bilkul usī tarah jis tarah Rab ne Esau kī aulād ke āge āge Horiyon ko tabāh kar diyā thā jab wuh Saīr ke mulk meñ āe the. Wahāñ bhī wuh barhte barhte Horiyon ko nikālte gae aur un kī jagah ābād hue. ²³ Isī tarah ek aur qadīm qaum banām Awwī ko bhī us ke mulk se nikālā gayā. Awwī Ghazzā tak ābād the, lekin jab Kaftūrī Kaftūr yāñī Krete se āe to unhoñ ne unheñ tabāh kar diyā aur un kī jagah ābād ho gae.

Sihon Bādshāh se Jang

²⁴ Rab ne Mūsā se kahā, “Ab jā kar Wādī-e-Arnon ko ubūr karo. Yon samjhho ki main Hasbon ke Amorī bādshāh Sihon ko us ke mulk samet tumhare hawāle kar chukā hūñ. Us

par qabzā karnā shurū karo aur us ke sāth jang karne kā mauqā dhūṇḍo. ²⁵ Isī din se main tamām qaumoñ meñ tumhāre bāre meñ dahshat aur khauf paidā karūnga. Wuh tumhārī khabar sun kar khauf ke māre thartharāeṅgī aur kāñpeṅgī.”

²⁶ Main ne Dasht-e-Qadīmāt se Hasbon ke bādshāh Sīhon ke pās qāsīd bheje. Merā paighām nafrat aur muḵhālafat se khālī thā. Wuh yih thā, ²⁷ “Hameñ apne mulk meñ se guzarne deñ. Ham shāhrāh par hī raheṅge aur us se na bāñ, na dāñ taraf haṭeṅge. ²⁸ Ham khāne aur pīne kī tamām zarūriyāt ke lie munāsib paise deṅge. Hameñ paidal apne mulk meñ se guzarne deñ, ²⁹ jis tarah Sāir ke bāshindoñ Esau kī aulād aur Ār ke rahne wāle Moābiyoñ ne hameñ guzarne diyā. Kyoñki hamārī manzil Dariyā-e-Yardan ke maḡhrib meñ hai, wuh mulk jo Rab hamārā Ḳhudā hameñ dene wālā hai.”

³⁰ Lekin Hasbon ke bādshāh Sīhon ne hameñ guzarne na diyā, kyoñki Rab tumhāre Ḳhudā ne use belachak aur hamārī bāt se inkār karne par āmadā kar diyā thā tāki Sīhon hamāre qābū meñ ā jāe. Aur bād meñ aisā hī huā. ³¹ Rab ne mujh se kahā, “Yoñ samajh le ki main Sīhon aur us ke mulk ko tere hawāle karne lagā hūñ. Ab nikal kar us par qabzā karnā shurū karo.”

³² Jab Sīhon apnī sārī fauj le kar hamārā muqābalā karne ke lie Yahaz āyā ³³ to Rab hamāre Ḳhudā ne hameñ pūrī fatah baḡhshī. Ham ne Sīhon, us ke beṭoñ aur pūrī qaum ko shikast dī. ³⁴ Us waqt ham ne us ke tamām

shahron̄ par qabzā kar liyā aur un ke tamām mardoñ, auratoñ aur bachchoñ ko mār ḍālā. Koī bhī na bachā. ³⁵ Ham ne sirf maweshī aur shahron̄ kā lūṭā huā māl apne lie bachāe rakhā.

³⁶ Wādī-e-Arnon ke kināre par wāqe Aroīr se le kar Jiliyād tak har shahr ko shikast mānanī paṛī. Is meñ wuh shahr bhī shāmil thā jo Wādī-e-Arnon meñ thā. Rab hamāre Ḳhudā ne un sab ko hamāre hawāle kar diyā. ³⁷ Lekin tum ne Ammoniyon̄ kā mulk chhoṛ diyā aur na Dariyā-e-Yabboq ke irdgird ke ilāqe, na us ke pahārī ilāqe ke shahron̄ ko chheṛā, kyon̄ki Rab hamāre Ḳhudā ne aisā karne se tumheñ manā kiyā thā.

3

Basan ke Bādshāh Oj kī Shikast

¹ Is ke bād ham shimāl meñ Basan kī taraf barh gae. Basan kā bādshāh Oj apnī tamām fauj ke sāth nikal kar hamārā muqābalā karne ke lie Idraī āyā. ² Rab ne mujh se kahā, “Us se mat ḍar. Maiñ use, us kī pūrī fauj aur us kā mulk tere hawāle kar chukā hūñ. Us ke sāth wuh kuchh kar jo tū ne Amorī bādshāh Sīhon ke sāth kiyā jo Hasbon meñ hukūmat kartā thā.”

³ Aisā hī huā. Rab hamāre Ḳhudā kī madad se ham ne Basan ke bādshāh Oj aur us kī tamām qaum ko shikast dī. Ham ne sab ko halāk kar diyā. Koī bhī na bachā. ⁴ Usī waqt ham ne us ke tamām shahron̄ par qabzā kar liyā. Ham ne kul 60 shahron̄ par yānī Arjūb ke sāre ilāqe par qabzā kiyā jis par Oj kī hukūmat thī. ⁵ In tamām shahron̄ kī hifāzat ūnchī ūnchī fasilon̄ aur kunde wāle darwāzon̄ se kī gāi thī. Dehāt

meñ bahut-sī aisī ābādiyān bhī mil gañ jin kī fasileñ nahīn thīn. ⁶ Ham ne un ke sāth wuh kuchh kiyā jo ham ne Hasbon ke bādshāh Sīhon ke ilāqe ke sāth kiyā thā. Ham ne sab kuchh Rab ke hawāle karke har shahr ko aur tamām mardoñ, auratoñ aur bachchoñ ko halāk kar dālā. ⁷ Ham ne sirf tamām maweshī aur shahroñ kā lūṭā huā māl apne lie bachāe rakhā.

⁸ Yoñ ham ne us waqt Amoriyoñ ke in do bādshāhoñ se Dariyā-e-Yardan kā mashriqī ilāqā Wādī-e-Arnon se le kar Harmūn Pahār tak chhīn liyā. ⁹ (Saidā ke bāshinde Harmūn ko Siryūn kahte haiñ jabki Amoriyoñ ne us kā nām Sanīr rakhā.) ¹⁰ Ham ne Oj Bādshāh ke pūre ilāqe par qabzā kar liyā. Is meñ maidān-e-murtafā ke tamām shahr shāmil the, nīz Salkā aur Idraī tak Jiliyād aur Basan ke pūre ilāqe.

¹¹ Bādshāh Oj dewqāmat qabile Rafāi kā ākhirī mard thā. Us kā lohe kā tābūt 13 se zāyd fuṭ lambā aur chhīh fuṭ chauṛā thā aur āj tak Ammoniyōñ ke shahr Rabbā meñ dekhā jā saktā hai.

Yardan ke Mashriq meñ Mulk kī Taqsim

¹² Jab ham ne Dariyā-e-Yardan ke mashriqī ilāqe par qabzā kiyā to main ne Rūbin aur Jad ke qabīloñ ko us kā junūbī hissā shahroñ samet diyā. Is ilāqe kī junūbī sarhad Dariyā-e-Arnon par wāqe shahr Aroīr hai jabki shimāl meñ is meñ Jiliyād ke pahārī ilāqe kā ādhā hissā bhī shāmil hai. ¹³ Jiliyād kā shimālī hissā aur Basan kā mulk main ne Manassī ke ādhe qabile ko diyā.

(Basan meñ Arjūb kā ilāqā hai jahān pahle Oj Bādshāh kī hukūmat thī aur jo Rafāiyōñ

yānī Dewqāmat Afrād kā Mulk kahlātā thā.
¹⁴ Manassī ke qabīle ke ek ādmī banām Yāir ne Arjūb par Jasūriyoñ aur Mākātiyoñ kī sarhad tak qabzā kar liyā thā. Us ne is ilāqe kī bastiyoñ ko apnā nām diyā. Āj tak yihī nām Hawwot-yāir yānī Yāir kī Bastiyāñ chaltā hai.)

¹⁵ Maiñ ne Jiliyād kā shimālī hissā Manassī ke kunbe Makīr ko diyā ¹⁶ lekin Jiliyād kā junūbī hissā Rūbin aur Jad ke qabīloñ ko diyā. Is hisse kī ek sarhad junūb meñ Wādī-e-Arnon ke bīch meñ se guzartī hai jabki dūsri sarhad Dariyā-e-Yabboq hai jis ke pār Ammoniyōñ kī hukūmat hai. ¹⁷ Us kī maḡhribī sarhad Dariyā-e-Yardan hai yānī Kinnarat (Galīl) kī Jhīl se le kar Bahīrā-e-Murdār tak jo Pisgā ke pahārī silsile ke dāman meñ hai.

¹⁸ Us waqt maiñ ne Rūbin, Jad aur Manassī ke qabīloñ se kahā, “Rab tumhāre Ḳhudā ne tumheñ mīrās meñ yih mulk de diyā hai. Lekin shart yih hai ki tumhāre tamām jang karne ke qābil mard musallah ho kar tumhāre Isrāīlī bhāiyoñ ke āge āge Dariyā-e-Yardan ko pār karen. ¹⁹ Sirf tumhārī aurateñ aur bachche pīchhe rah kar un shahroñ meñ intazār kar sakte haiñ jo maiñ ne tumhāre lie muqarrar kie haiñ. Tum apne maweshiyoñ ko bhī pīchhe chhoṛ sakte ho, kyonki mujhe patā hai ki tumhāre bahut zyādā jānwar haiñ. ²⁰ Apne bhāiyoñ ke sāth chalte hue un kī madad karte raho. Jab Rab tumhārā Ḳhudā unheñ Dariyā-e-Yardan ke maḡhrib meñ wāqe mulk degā aur wuh tumhārī tarah ārām aur sukūn se wahāñ ābād ho jāeñge tab tum apne mulk meñ wāpas

jā sakte ho.”

Mūsā ko Yardan Pār Karne kī Ijāzat Nahīn Miltī

²¹ Sāth sāth main ne Yashua se kahā, “Tū ne apnī ānkhoñ se sab kuchh dekh liyā hai jo Rab tumhāre Ḳhudā ne in donoñ bādshāhoñ Sihon aur Oj se kiyā. Wuh yihī kuchh har us bādshāh ke sāth karegā jis ke mulk par tū dariyā ko pār karke hamlā karegā. ²² Un se na ḍaro. Tumhārā Ḳhudā ḳhud tumhāre lie jang karegā.”

²³ Us waqt main ne Rab se iltijā karke kahā, ²⁴ “Ai Rab Qādir-e-mutlaq, tū apne ḳhādīm ko apnī azmat aur qudrat dikhāne lagā hai. Kyā āsmān yā zamīn par koī aur Ḳhudā hai jo terī tarah ke azīm kām kar saktā hai? Hargiz nahīn! ²⁵ Mehrbānī karke mujhe bhī Dariyā-e-Yardan ko pār karke us achchhe mulk yānī us behtarīn pahārī ilāqe ko Lubnān tak deḳhne kī ijāzat de.”

²⁶ Lekin tumhāre sabab se Rab mujh se nārāz thā. Us ne merī na sunī balki kahā, “Bas kar! Āindā mere sāth is kā zikr na karnā. ²⁷ Pisgā kī choṭī par chaḗh kar chāroñ taraf nazar dauḗā. Wahāñ se ḡhaur se dekh, kyoñki tū ḳhud Dariyā-e-Yardan ko ubūr nahīn karegā. ²⁸ Apnī jagah Yashua ko muḡarrar kar. Us kī hauslā-afzāi kar aur use mazbūt kar, kyoñki wuhī is qaum ko Dariyā-e-Yardan ke maḡhrib meñ le jāegā aur qabīloñ meñ us mulk ko taqsīm karegā jise tū pahār se dekhegā.”

²⁹ Chunāñche ham Bait-faḡhūr ke qarīb wādī meñ ṭhahre.

4

Farmānbardārī kī Ashadd Zarūrat

¹ Ai Isrāīl, ab wuh tamām ahkām dhyān se sun le jo main tumheñ sikhātā hūñ. Un par amal karo tāki tum zindā raho aur jā kar us mulk par qabzā karo jo Rab tumhāre bāpdādā kā Ḳhudā tumheñ dene wālā hai. ² Jo ahkām main tumheñ sikhātā hūñ un meñ na kisī bāt kā izāfā karo aur na un se koī bāt nikālo. Rab apne Ḳhudā ke tamām ahkām par amal karo jo main ne tumheñ die haiñ. ³ Tum ne ḳhud dekhā hai ki Rab ne Bāl-faḡhūr se kyā kuchh kiyā. Wahāñ Rab tere Ḳhudā ne har ek ko halāk kar ḍālā jis ne Faḡhūr ke Bāl Dewatā kī pūjā kī. ⁴ Lekin tum meñ se jitne Rab apne Ḳhudā ke sāth liṭe rahe wuh sab āj tak zindā haiñ.

⁵ Main ne tumheñ tamām ahkām yoñ sikhā die haiñ jis tarah Rab mere Ḳhudā ne mujhe batāyā. Kyoñki lāzim hai ki tum us mulk meñ in ke tābe raho jis par tum qabzā karne wāle ho. ⁶ Inheñ māno aur in par amal karo to dūsri qaumoñ ko tumhāri dānishmandī aur samajh nazar āegī. Phir wuh in tamām ahkām ke bāre meñ sun kar kaheñgī, “Wāh, yih azīm qaum kaisī dānishmand aur samajhdār hai!” ⁷ Kaun-sī azīm qaum ke mābūd itne qarīb haiñ jitnā hamārā Ḳhudā hamāre qarīb hai? Jab bhī ham madad ke lie pukārte haiñ to Rab hamārā Ḳhudā maujūd hotā hai. ⁸ Kaun-sī azīm qaum ke pās aise munsifānā ahkām aur hidāyāt haiñ jaise main āj tumheñ pūrī sharīat sunā kar pesh kar rahā hūñ?

⁹ Lekin khabardār, ehtiyāt karnā aur wuh tamām bāteñ na bhūlnā jo terī ānkhoñ ne dekhī haiñ. Wuh umr-bhar tere dil meñ se miṭ na jāeñ balki unheñ apne bachchoñ aur pote-potiyon ko bhī batāte rahnā. ¹⁰ Wuh din yād kar jab tū Horib yāñī Sīnā Pahār par Rab apne Kḥudā ke sāmne hāzir thā aur us ne mujhe batāyā, “Qaum ko yahāñ mere pās jamā kar tāki main un se bāt karūñ aur wuh umr-bhar merā kḥauf māneñ aur apne bachchoñ ko merī bāteñ sikhāte raheñ.”

¹¹ Us waqt tum qarīb ā kar pahār ke dāman meñ khaṛe hue. Wuh jal rahā thā, aur us kī āg āsmān tak bhaṛak rahī thī jabki kāle bādalon aur gahre andhere ne use nazaron se chhupā diyā. ¹² Phir Rab āg meñ se tum se hamkalām huā. Tum ne us kī bāteñ sunīñ lekin us kī koī shakl na dekhī. Sirf us kī āwāz sunāī dī. ¹³ Us ne tumhāre lie apne ahd yāñī un 10 ahkām kā elān kiyā aur hukm diyā ki in par amal karo. Phir us ne unheñ patthar kī do taḥtiyon par likh diyā. ¹⁴ Rab ne mujhe hidāyat kī, “Unheñ wuh tamām ahkām sikhā jin ke mutābiq unheñ chalnā hogā jab wuh Dariyā-e-Yardan ko pār karke Kanān par qabzā kareñge.”

Butparastī ke bāre meñ Āgāhī

¹⁵ Jab Rab Horib yāñī Sīnā Pahār par tum se hamkalām huā to tum ne us kī koī shakl na dekhī. Chunāñche khabardār raho ¹⁶ kī tum gḥalat kām karke apne lie kisī bhī shakl kā but na banāo. Na mard, aurat, ¹⁷ zamīn par chalne wāle jānwar, parinde, ¹⁸ reñgne wāle jānwar yā machhlī kā but banāo. ¹⁹ Jab tū āsmān kī taraf nazar uṭhā kar āsmān kā pūrā lashkar

dekhe to sūraj, chānd aur sitāron kī parastish aur khidmat karne kī āzmāish meñ na paṛnā. Rab tere Ḳhudā ne in chīzon ko baqī tamām qaumoñ ko atā kiyā hai, ²⁰ lekin tumheñ us ne Misr ke bharakte bhaṭṭe se nikālā hai tāki tum us kī apnī qaum aur us kī mīrās ban jāo. Aur āj aisā hī huā hai.

²¹ Tumhāre sabab se Rab ne mujh se nārāz ho kar qasam khāi ki tū Dariyā-e-Yardan ko pār karke us achchhe mulk meñ dākḥil nahīn hogā jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meñ dene wālā hai. ²² Maiñ yihīn isī mulk meñ mar jāūngā aur Dariyā-e-Yardan ko pār nahīn karūngā. Lekin tum dariyā ko pār karke us behtarīn mulk par qabzā karoge. ²³ Har sūrat meñ wuh ahd yād rakhnā jo Rab tumhāre Ḳhudā ne tumhāre sāth bāndhā hai. Apne lie kisī bhī chīz kī mūrat na banānā. Yih Rab kā hukm hai, ²⁴ kyonki Rab terā Ḳhudā bhasm kar dene wālī āg hai, wuh ghayūr Ḳhudā hai.

²⁵ Tum mulk meñ jā kar wahāñ rahoge. Tumhāre bachche aur pote-nawāse us meñ paidā ho jāenge. Jab is tarah bahut waqt guzar jāegā to khatrā hai ki tum ghalat kām karke kisī chīz kī mūrat banāo. Aisā kabhī na karnā. Yih Rab tumhāre Ḳhudā kī nazar meñ burā hai aur use ghussā dilāegā. ²⁶ Āj āsmān aur zamīn mere gawāh haiñ ki agar tum aisā karo to jaldī se us mulk meñ se miṭ jāoge jis par tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke qabzā karoge. Tum der tak wahāñ jīte nahīn rahoge balki pūre taur par halāk ho jāoge. ²⁷ Rab tumheñ mulk se nikāl kar muḳhtalif qaumoñ meñ muntashir kar degā,

aur wahān sirf thore hī afrād bache raheᅅge. ²⁸ Wahān tum insān ke hāthoñ se bane hue lakaᅇi aur patthar ke butoñ kī k̄hidmat karoge, jo na dekh sakte, na sun sakte, na khā sakte aur na sūnᅅgh sakte haiñ.

²⁹ Wahīn tū Rab apne K̄hudā ko talāsh kareᅅgā, aur agar use pūre dil-o-jān se ᅅhūnde to wuh tujhe mil bhī jāegā. ³⁰ Jab tū is taklīf meñ muᅅtalā hogā aur yih sārā kuchh tujh par se guzareᅅgā phir āk̄hirkār Rab apne K̄hudā kī taraf rujū karke us kī sunegā. ³¹ Kyonki Rab terā K̄hudā rahīm K̄hudā hai. Wuh tujhe na tark kareᅅgā aur na barbād kareᅅgā. Wuh us ahd ko nahīn bhūlegā jo us ne qasam khā kar tere bāpdādā se bāndhā thā.

Rab hī Hamārā K̄hudā Hai

³² Duniyā meñ insān kī taᅅhliᅅ se le kar āj tak māzī kī taftīsh kar. Āsmān ke ek sire se dūsre sire tak khoj lagā. Kyā is se pahle kabhī is tarah kā moᅅjizānā kām huā hai? Kyā kisī ne is se pahle is qism ke azīm kām kī k̄habar sunī hai? ³³ Tū ne āᅅ meñ se boltī huī Allāh kī āwāz sunī to bhī jītā bachā! Kyā kisī aur qaum ke sāth aisā huā hai? ³⁴ Kyā kisī aur mābūd ne kabhī jurrat kī hai ki Rab kī tarah pūrī qaum ko ek mulk se nikāl kar apnī milkiyat banāyā ho? Us ne aisā hī tumhāre sāth kiyā. Us ne tumhāre deᅅhte deᅅhte Misriyoñ ko āzmāyā, unheñ baᅇe moᅅjize dik̄hāe, un ke sāth jang kī, apnī baᅇi qudrat aur iᅅhtiyār kā izhār kiyā aur haulnāk kāmoñ se un par ᅅhālib ā gayā.

³⁵ Tujhe yih sab kuchh dikhāyā gayā tāki tū jān le ki Rab Ḳhudā hai. Us ke siwā koī aur nahīn hai. ³⁶ Us ne tujhe nasīhat dene ke lie āsmān se apnī āwāz sunāī. Zamīn par us ne tujhe apnī azīm āg dikhāī jis meñ se tū ne us kī bāteñ sunīñ. ³⁷ Use tere bāpdādā se pyār thā, aur us ne tujhe jo un kī aulād haiñ chun liyā. Is lie wuh ḳhud hāzir ho kar apnī azīm qudrat se tujhe Misr se nikāl lāyā. ³⁸ Us ne tere āge se tujh se zyādā baṛī aur tāqatwar qaumeñ nikāl dīñ tāki tujhe un kā mulk mīrās meñ mil jāe. Āj aisā hī ho rahā hai.

³⁹ Chunāñche āj jān le aur zahan meñ rakh ki Rab āsmān aur zamīn kā Ḳhudā hai. Koī aur mābūd nahīn hai. ⁴⁰ Us ke ahkām par amal kar jo main tujhe āj sunā rahā hūñ. Phir tū aur terī aulād kāmyāb hoñge, aur tū der tak us mulk meñ jītā rahegā jo Rab tujhe hameshā ke lie de rahā hai.

Yardan ke Mashriq meñ Panāh ke Shahr

⁴¹ Yih kah kar Mūsā ne Dariyā-e-Yardan ke mashriq meñ panāh ke tīn shahr chun lie. ⁴² Un meñ wuh shaḳhs panāh le saktā thā jis ne dushmanī kī binā par nahīn balki ḡhairirādī taur par kisī ko jān se mār diyā thā. Aise shahr meñ panāh lene ke sabab se use badle meñ qatl nahīn kiyā jā saktā thā. ⁴³ Is ke lie Rūbin ke qabile ke lie maidān-e-murtafā kā shahr Basar, Jad ke qabile ke lie Jiliyād kā shahr Rāmāt aur Manassī ke qabile ke lie Basan kā shahr Jaulān chunā gayā.

Sharīat kā Peshlafz

⁴⁴ Darj-e-zail wuh shariyat hai jo Mūsā ne Isrāiliyon ko pesh kī. ⁴⁵ Mūsā ne yih ahkām aur hidāyāt us waqt pesh kīn jab wuh Misr se nikal kar ⁴⁶ Dariyā-e-Yardan ke mashriqī kināre par the. Bait-faḡhūr un ke muqābil thā, aur wuh Amorī bādshāh Sihon ke mulk meñ khaimāzan the. Sihon kī rihāish Hasbon meñ thī aur use Isrāiliyon se shikast huī thī jab wuh Mūsā kī rāhnumāi meñ Misr se nikal āe the. ⁴⁷ Us ke mulk par qabzā karke unhoñ ne Basan ke mulk par bhī fatah pāi thī jis kā bādshāh Oj thā. In donoñ Amorī bādshāhoñ kā yih pūrā ilāqā un ke hāth meñ ā gayā thā. Yih ilāqā Dariyā-e-Yardan ke mashriq meñ thā. ⁴⁸ Us kī junūbī sarhad Dariyā-e-Arnon ke kināre par wāqe shahr Aroīr thī jabki us kī shimālī sarhad Siryūn yānī Harmūn Pahār thī. ⁴⁹ Dariyā-e-Yardan kā pūrā mashriqī kinārā Pisgā ke pahārī silsile ke dāman meñ wāqe Bahīrā-e-Murdār tak us meñ shāmil thā.

5

Das Ahkām

¹ Mūsā ne tamām Isrāiliyon ko jamā karke kahā,

Ai Isrāil, dhyān se wuh hidāyāt aur ahkām sun jo maiñ tumheñ āj pesh kar rahā hūñ. Unheñ sīkho aur baṛī ehtiyāt se un par amal karo.

² Rab hamāre Ḳhudā ne Horib yānī Sinā Pahār par hamāre sāth ahd bāndhā. ³ Us ne yih ahd hamāre bāpdādā ke sāth nahīn balki hamāre hī sāth bāndhā hai, jo āj is jagah par zindā haiñ.

⁴ Rab pahār par āg meñ se rūbarū ho kar tum

se hamkalām huā. ⁵ Us waqt main tumhāre aur Rab ke darmiyān kharā huā tāki tumheñ Rab kī bāteñ sunāūñ. Kyoñki tum āg se ðarte the aur is lie pahār par na chaḥhe. Us waqt Rab ne kahā,

⁶ “Main Rab terā Ḳhudā hūñ jo tujhe Mulk-e-Misr kī ġhulāmī se nikāl lāyā. ⁷ Mere siwā kisī aur mābūd kī parastish na karnā.

⁸ Apne lie but na banānā. Kisī bhī chīz kī mūrat na banānā, chāhe wuh āsmān meñ, zamīn par yā samundar meñ ho. ⁹ Na butoñ kī parastish, na un kī ḳhidmat karnā, kyoñki main terā Rab ġhayūr Ḳhudā hūñ. Jo mujh se nafrat karte haiñ unheñ main tīsri aur chauthī pusht tak sazā dūngā. ¹⁰ Lekin jo mujh se muhabbat rakhte aur mere ahkām pūre karte haiñ un par main hazār pushtoñ tak mehrbānī karūngā.

¹¹ Rab apne Ḳhudā kā nām bemaqsad yā ġhalat maqsad ke lie istemāl na karnā. Jo bhī aisā kartā hai use Rab sazā die baġhair nahīn chhoḡegā.

¹² Sabat ke din kā ḳhayāl rakhnā. Use is tarah manānā ki wuh maḳhsūs-o-muḳaddas ho, usī tarah jis tarah Rab tere Ḳhudā ne tujhe hukm diyā hai. ¹³ Hafte ke pahle chhih din apnā kām-kāj kar, ¹⁴ lekin sātwañ din Rab tere Ḳhudā kā ārām kā din hai. Us din kisī tarah kā kām na karnā. Na tū, na terā beṭā, na terī beṭī, na terā naukar, na terī naukarānī, na terā bail, na terā gadhā, na terā koī aur maweshī. Jo pardesī tere darmiyān rahtā hai wuh bhī kām na kare. Tere naukar aur terī naukarānī ko terī tarah ārām kā mauḳā milnā hai. ¹⁵ Yād rakhnā ki tū Misr meñ ġhulām thā aur ki Rab terā Ḳhudā hī tujhe baḡī

qudrat aur iḳhtiyār se wahān se nikāl lāyā. Is lie us ne tujhe hukm diyā hai ki Sabat kā din manānā.

¹⁶ Apne bāp aur apnī mān kī izzat karnā jis tarah Rab tere Ḳhudā ne tujhe hukm diyā hai. Phir tū us mulk meñ jo Rab terā Ḳhudā tujhe dene wālā hai ḳhushhāl hogā aur der tak jītā rahegā.

¹⁷ Qatl na karnā.

¹⁸ Zinā na karnā.

¹⁹ Chorī na karnā.

²⁰ Apne paṛosī ke bāre meñ jhūṭī gawāhī na denā.

²¹ Apne paṛosī kī bīwī kā lālach na karnā. Na us ke ghar kā, na us kī zamīn kā, na us ke naukar kā, na us kī naukarānī kā, na us ke bail aur na us ke gadhe kā balki us kī kisī bhī chīz kā lālach na karnā.”

²² Rab ne tum sab ko yih ahkām die jab tum Sīnā Pahār ke dāman meñ jamā the. Wahān tum ne āg, bādāl aur gahre andhere meñ se us kī zordār āwāz sunī. Yihī kuchh us ne kahā aur bas. Phir us ne unheñ patthar kī do taḳhtiyōñ par likh kar mujhe de diyā.

Log Rab se Darte Haiñ

²³ Jab tum ne tārīkī se yih āwāz sunī aur pahār kī jaltī huī hālat dekhī to tumhāre qabīlōñ ke rāhnumā aur buzurg mere pās āe. ²⁴ Unhoñ ne kahā, “Rab hamāre Ḳhudā ne ham par apnā jalāl aur azmat zāhir kī hai. Āj ham ne āg meñ se us kī āwāz sunī hai. Ham ne dekh liyā hai ki jab Allāh insān se hamkalām hotā hai to zarūrī nahīn ki wuh mar jāe. ²⁵ Lekin ab ham kyoñ apnī

jān khatre meñ dāleñ? Agar ham mazīd Rab apne Ḳhudā kī āwāz sunēñ to yih baṛī āg hameñ bhasm kar degī aur ham apnī jān se hāth dho baiṭheñge. ²⁶ Kyoñki fānī insānoñ meñ se kaun hamārī tarah zindā Ḳhudā ko āg meñ se bāteñ karte hue sun kar zindā rahā hai? Koī bhī nahīñ! ²⁷ Ap hī qarīb jā kar un tamām bātoñ ko sunēñ jo Rab hamārā Ḳhudā hameñ batānā chāhtā hai. Phir lauṭ kar hameñ wuh bāteñ sunāēñ. Ham unheñ suneñge aur un par amal kareñge.”

²⁸ Jab Rab ne yih sunā to us ne mujh se kahā, “Maiñ ne in logoñ kī yih bāteñ sun lī haiñ. Wuh ṭhīk kahte haiñ. ²⁹ Kāsh un kī soch hameshā aisī hī ho! Kāsh wuh hameshā isī tarah merā khauf māneñ aur mere ahkām par amal karen! Agar wuh aisā kareñge to wuh aur un kī aulād hameshā kāmyāb raheñge. ³⁰ Jā, unheñ batā de ki apne khaimoñ meñ lauṭ jāo. ³¹ Lekin tū yahāñ mere pās rah tāki maiñ tujhe tamām qawānīn aur ahkām de dūñ. Un ko logoñ ko sikhānā tāki wuh us mulk meñ un ke mutābiq chaleñ jo maiñ unheñ dūngā.”

³² Chunāñche ehtiyāt se un ahkām par amal karo jo Rab tumhāre Ḳhudā ne tumheñ die haiñ. Un se na dāīñ taraf haṭo na bāīñ taraf. ³³ Hameshā us rāh par chalte raho jo Rab tumhāre Ḳhudā ne tumheñ batāī hai. Phir tum kāmyāb hoge aur us mulk meñ der tak jite rahoge jis par tum qabzā karoge.

6

Sab se Baṛā Hukm

¹ Yih wuh tamām ahkām haiñ jo Rab tumhāre Ḳhudā ne mujhe tumheñ sikhāne ke lie kahā. Us mulk meñ in par amal karnā jis meñ tum jāne wāle ho tāki us par qabzā karo. ² Umr-bhar tū, tere bachche aur pote-nawāse Rab apne Ḳhudā kā kḥauf māneñ aur us ke un tamām ahkām par chaleñ jo maiñ tujhe de rahā hūñ. Tab tū der tak jītā rahegā. ³ Ai Isrāīl, yih merī bāteñ sun aur baṛī ehtiyāt se in par amal kar! Phir Rab tere Ḳhudā kā wādā pūrā ho jāegā ki tū kāmyāb rahegā aur terī tādād us mulk meñ kḥūb baṛhtī jāegī jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai.

⁴ Sun ai Isrāīl! Rab hamārā Ḳhudā ek hī Rab hai. ⁵ Rab apne Ḳhudā se apne pūre dil, apnī pūrī jān aur apnī pūrī tāqat se pyār karnā. ⁶ Jo ahkām maiñ tujhe āj batā rahā hūñ unheñ apne dil par naqsh kar. ⁷ Unheñ apne bachchoñ ke zahannashīn karā. Yihī bāteñ har waqt aur har jagah tere laboñ par hoñ kḥāh tū ghar meñ baiṭhā yā rāste par chaltā ho, leṭā ho yā kḥarā ho. ⁸ Unheñ nishān ke taur par aur yāddihānī ke lie apne bāzuoñ aur māthe par lagā. ⁹ Unheñ apne gharoñ kī chaukhaṭoñ aur apne shahroñ ke darwāzoñ par likh.

¹⁰ Rab tere Ḳhudā kā wādā pūrā hogā jo us ne qasam khā kar tere bāpdādā Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb ke sāth kiyā ki maiñ tujhe Kanān meñ le jāūngā. Jo baṛe aur shāndār shahr us meñ haiñ wuh tū ne kḥud nahīn banāe. ¹¹ Jo makān us meñ haiñ wuh aisī achchhī chīzoñ se bhare hue haiñ jo tū ne un meñ nahīn rakhīñ. Jo kueñ us meñ haiñ un ko tū ne nahīn khodā. Jo angūr aur zaitūn ke bāgh us meñ haiñ unheñ tū ne nahīn

lagāyā. Yih haqīqat yād rakh. Jab tū us mulk meñ kasrat kā khānā khā kar ser ho jāegā ¹² to khabardār! Rab ko na bhūlnā jo tujhe Misr kī ghulāmī se nikāl lāyā.

¹³ Rab apne Kḥudā kā kḥauf mānanā. Sirf usī kī ibādat karnā aur usī kā nām le kar qasam khānā. ¹⁴ Dīgar mābūdoñ kī pairawī na karnā. Is meñ tamām paṛosī aqwām ke dewatā bhī shāmil haiñ. ¹⁵ Warnā Rab tere Kḥudā kā ghazab tujh par nāzil ho kar tujhe mulk meñ se miṭā dālegā. Kyonki wuh ghayūr Kḥudā hai aur tere darmiyān hī rahtā hai.

¹⁶ Rab apne Kḥudā ko us tarah na āzmānā jis tarah tum ne Massā meñ kiyā thā. ¹⁷ Dhyān se Rab apne Kḥudā ke ahkām ke mutābiq chalo, un tamām hidāyāt aur qawānīn par jo us ne tujhe die haiñ. ¹⁸ Jo kuchh Rab kī nazar meñ durust aur achchhā hai wuh kar. Phir tū kāmyāb rahegā, tū jā kar us achchhe mulk par qabzā karegā jis kā wādā Rab ne tere bāpdādā se qasam khā kar kiyā thā. ¹⁹ Tab Rab kī bāt pūrī ho jāegī ki tū apne dushmanoñ ko apne āge āge nikāl degā.

²⁰ Āne wāle dinoñ meñ tere bachche pūchheñge, “Rab hamāre Kḥudā ne āp ko in tamām ahkām par amal karne ko kyon kahā?” ²¹ Phir unheñ jawāb denā, “Ham Misr ke bādshāh Firaun ke ghulām the, lekin Rab hameñ baṛī qudrat kā izhār karke Misr se nikāl lāyā. ²² Hamāre dekhṭe dekhṭe us ne baṛe baṛe nishān aur mojize kie aur Misr, Firaun aur us ke pūre gharāne par haulnāk musibateñ bhejiñ.

²³ Us waqt wuh hameñ wahān se nikāl lāyā tāki

hameñ le kar wuh mulk de jis kā wādā us ne qasam khā kar hamāre bāpdādā ke sāth kiyā thā. ²⁴ Rab hamāre Ḳhudā hī ne hameñ kahā ki in tamām ahkām ke mutābiq chalo aur Rab apne Ḳhudā kā ḵhauf māno. Kyoñki agar ham aisā kareñ to phir ham hameshā kāmyāb aur zindā raheñge. Aur āj tak aisā hī rahā hai. ²⁵ Agar ham Rab apne Ḳhudā ke huzūr rah kar ehtiyāt se un tamām bātoñ par amal kareñge jo us ne hameñ karne ko kahī haiñ to wuh hameñ rāstbāz qarār degā.”

7

Dūsri Kanāni Qaumoñ ko Nikālnā Hai

¹ Rab terā Ḳhudā tujhe us mulk meñ le jāegā jis par tū jā kar qabzā karegā. Wuh tere sāmne se bahut-sī qaumeñ bhagā degā. Go yih sāt qaumeñ yānī Hittī, Jirjāsī, Amorī, Kanānī, Farizzī, Hiwwī aur Yabūsī tādād aur tāqat ke lihāz se tujh se baṛī hoñgī ² to bhī Rab terā Ḳhudā unheñ tere hawāle karegā. Jab tū unheñ shikast degā to un sab ko us ke lie maḵsūs karke halāk kar denā hai. Na un ke sāth ahd bāndhnā aur na un par rahm karnā. ³ Un meñ se kisī se shādī na karnā. Na apnī beṭiyōñ kā rishtā un ke beṭoñ ko denā, na apne beṭoñ kā rishtā un kī beṭiyōñ se karnā. ⁴ Warnā wuh tumhāre bachchoñ ko merī pairawī se dūr kareñge aur wuh merī nahīñ balki un ke dewatāoñ kī ḵhidmat kareñge. Tab Rab kā ḡhazab tum par nāzil ho kar jaldī se tumheñ halāk kar degā. ⁵ Is lie un kī qurbāngāheñ dhā denā. Jin pattharoñ kī wuh pūjā karte haiñ

unheñ chaknāchūr kar denā, un ke Yasīrat Dewī ke khambe kāṭ ḍālnā aur un ke but jalā denā.

⁶ Kyoñki tū Rab apne Ḳhudā ke lie maḵsūs-o-muḡaddas hai. Us ne duniyā kī tamām qaumoñ meñ se tujhe chun kar apnī qaum aur ḵhās milkiyat banāyā. ⁷ Rab ne kyoñ tumhāre sāth tālluḡ qāym kiyā aur tumheñ chun liyā? Kyā is wajah se ki tum tādād meñ dīgar qaumoñ kī nisbat zyādā the? Hargiz nahīñ! Tum to bahut kam the. ⁸ Balki wajah yih thī ki Rab ne tumheñ pyār kiyā aur wuh wādā pūrā kiyā jo us ne ḡasam khā kar tumhāre bāpdādā ke sāth kiyā thā. Isī lie wuh fidyā de kar tumheñ baṛī qudrat se Misr kī ḡhulāmī aur us mulk ke bādshāh ke hāth se bachā lāyā. ⁹ Chunāñche jān le ki sirf Rab terā Ḳhudā hī Ḳhudā hai. Wuh wafādār Ḳhudā hai. Jo us se muhabbat rakhte aur us ke ahkām par amal karte haiñ un ke sāth wuh apnā ahd qāym rakhegā aur un par hazār pushtoñ tak mehrbānī karegā. ¹⁰ Lekin us se nafrat karne wāloñ ko wuh un ke rūbarū munāsib sazā de kar barbād karegā. Hāñ, jo us se nafrat karte haiñ, un ke rūbarū wuh munāsib sazā degā aur jhijkegā nahīñ.

¹¹ Chunāñche dhyān se un tamām ahkām par amal kar jo maiñ āj tujhe de rahā hūñ tāki tū un ke mutābiq zindagī guzāre. ¹² Agar tū un par tawajjuh de aur ehtiyāt se un par chale to phir Rab terā Ḳhudā tere sāth apnā ahd qāym rakhegā aur tujh par mehrbānī karegā, bilkul us wāde ke mutābiq jo us ne ḡasam khā kar tere bāpdādā se kiyā thā. ¹³ Wuh tujhe pyār karegā aur tujhe us mulk meñ barkat degā jo tujhe dene

kā wādā us ne qasam khā kar tere bāpdādā se kiyā thā. Tujhe bahut aulād baḥshne ke alāwā wuh tere kheton ko barkat degā, aur tujhe kasrat kā anāj, angūr aur zaitūn hāsīl hogā. Wuh tere rewaṛon ko bhī barkat degā, aur tere gāy-bailon aur bheṛ-bakriyon kī tādād baṛhtī jāegī. ¹⁴ Tujhe dīgar tamām qaumon kī nisbat kahīn zyādā barkat milegī. Na tujh meñ aur na tere maweshiyon meñ bānjhpan pāyā jāegā. ¹⁵ Rab har bīmārī ko tujh se dūr rakhegā. Wuh tujh meñ wuh khatarnāk wabāen phailne nahīn degā jin se tū Mīsr meñ wāqif huā balki unheñ un meñ phailāegā jo tujh se nafrat rakhte haiñ.

¹⁶ Jo bhī qaumeñ Rab terā Ḳhudā tere hāth meñ kar degā unheñ tabāh karnā lāzim hai. Un par rahm kī nigāh se na deḡhnā, na un ke dewatāon kī kḡhidmat karnā, warnā tū phañs jāegā.

¹⁷ Go terā dil kahe, “Yih qaumeñ ham se tāqatwar haiñ. Ham kis tarah inheñ nikāl sakte haiñ?” ¹⁸ To bhī un se na ḡar. Wuhī kuchh zahan meñ rakh jo Rab tere Ḳhudā ne Firaun aur pūre Mīsr ke sāth kiyā. ¹⁹ Kyonki tū ne apnī āñkhoñ se Rab apne Ḳhudā kī wuh baṛī āzmāne wālī musībateñ aur mojize, us kā wuh azīm ikhtiyār aur qudrat dekhī jis se wuh tujhe wahāñ se nikāl lāyā. Wuhī kuchh Rab terā Ḳhudā un qaumon ke sāth bhī karegā jin se tū is waqt ḡartā hai. ²⁰ Na sirf yih balki Rab terā Ḳhudā un ke darmiyān zambūr bhī bhejegā tāki wuh bhī tabāh ho jāen jo pahle hamloñ se bach kar chhup gae haiñ. ²¹ Un se dahshat na khā, kyonki Rab terā Ḳhudā tere darmiyān hai. Wuh

azīm Ḳhudā hai jis se sab ḵhauf khāte haiñ.
²² Wuh raftā raftā un qaumoñ ko tere āge se bhagā degā. Tū unheñ ek dam ḵhatm nahīñ kar sakegā, warnā janglī jānwar tezī se baḥ kar tujhe nuqsān pahuchāeñge.

²³ Rab terā Ḳhudā unheñ tere hawāle kar degā. Wuh un meñ itnī saḵht afrā-tafrī paidā karegā ki wuh barbād ho jāeñge. ²⁴ Wuh un ke bādshāhoñ ko bhī tere qābū meñ kar degā, aur tū un kā nām-o-nishān miṭā degā. Koī bhī terā sāmna nahīñ kar sakegā balki tū un sab ko barbād kar degā.

²⁵ Un ke dewatāoñ ke mujassame jalā denā. Jo chāñdī aur sonā un par charḥāyā huā hai us kā lālach na karnā. Use na lenā warnā tū phañs jāegā. Kyoñki in chīzoñ se Rab tere Ḳhudā ko ghin ātī hai. ²⁶ Is tarah kī makrūh chīz apne ghar meñ na lānā, warnā tujhe bhī us ke sāth alag karke barbād kiyā jāegā. Tere dil meñ us se shadīd nafrat aur ghin ho, kyoñki use pūre taur par barbād karne ke lie maḵsūs kiyā gayā hai.

8

Rab ko na Bhūlnā

¹ Ehtiyāt se un tamām ahkām par amal karo jo main āj tujhe de rahā hūñ. Kyoñki aisā karne se tum jīte rahoge, tādād meñ baḥoge aur jā kar us mulk par qabzā karoge jis kā wādā Rab ne tumhare bāpdādā se qasam khā kar kiyā thā.

² Wuh pūrā waqt yād rakh jab Rab terā Ḳhudā registān meñ 40 sāl tak terī rāhnumāi kartā rahā tāki tujhe ājiz karke āzmāe aur mālūm kare ki

kyā tū us ke ahkām par chalegā ki nahīn. ³ Us ne tujhe ājiz karke bhūke hone diyā, phir tujhe man khilāyā jis se na tū aur na tere bāpdādā wāqif the. Kyoṅki wuh tujhe sikhānā chāhtā thā ki insān kī zindagī sirf roṭī par munhasir nahīn hotī balki har us bāt par jo Rab ke muṅh se nikaltī hai.

⁴ In 40 sāloṅ ke daurān tere kapre na ghise na phaṭe, na tere pānw sūje. ⁵ Chunānche dil meṅ jān le ki jis tarah bāp apne beṭe kī tarbiyat kartā hai usī tarah Rab hamārā Ḳhudā hamārī tarbiyat kartā hai.

⁶ Rab apne Ḳhudā ke ahkām par amal karke us kī rāhoṅ par chal aur us kā ḵhauf mān. ⁷ Kyoṅki wuh tujhe ek behtarīn mulk meṅ le jā rahā hai jis meṅ nahreṅ aur aise chashme haiṅ jo pahāriyoṅ aur wādiyoṅ kī zamīn se phūṭ nikalte haiṅ. ⁸ Us kī paidāwār anāj, jau, angūr, anjīr, anār, zaitūn aur shahd hai. ⁹ Us meṅ roṭī kī kamī nahīn hogī, aur tū kisī chīz se mahrūm nahīn rahegā. Us ke pattharoṅ meṅ lohā pāyā jātā hai, aur khudāī se tū us kī pahāriyoṅ se tānbā hāsil kar sakegā.

¹⁰ Jab tū kasrat kā khānā khā kar ser ho jāegā to phir Rab apne Ḳhudā kī tamjīd karnā jis ne tujhe yih shāndār mulk diyā hai. ¹¹ Ḳhabardār, Rab apne Ḳhudā ko na bhūl aur us ke un ahkām par amal karne se gurez na kar jo maiṅ āj tujhe de rahā hūn. ¹² Kyoṅki jab tū kasrat kā khānā khā kar ser ho jāegā, tū shāndār ghar banā kar un meṅ rahegā ¹³ aur tere rewaṛ, sone-chāndī aur bāqī tamām māl meṅ izāfā hogā ¹⁴ to kahīn tū maḡhrūr ho kar Rab apne Ḳhudā ko bhūl na jāe jo tujhe Misr kī ḡhulāmī se nikāl lāyā.

¹⁵ Jab tū us wasī aur haulnāk registān meñ safr kar rahā thā jis meñ zahrīle sānp aur bichchhū the to wuhī terī rāhnumāī kartā rahā. Pānī se mahrūm us ilāqe meñ wuhī saḡht patthar meñ se pānī nikāl lāyā. ¹⁶ Registān meñ wuhī tujhe mañ khilātā rahā, jis se tere bāpdādā wāqif na the. In mushkilāt se wuh tujhe ājiz karke āzmātā rahā tāki āḡhirkār tū kāmyāb ho jāe.

¹⁷ Jab tujhe kāmyābī hāsil hogī to yih na kahnā ki maiñ ne apnī hī quwwat aur tāqat se yih sab kuchh hāsil kiyā hai. ¹⁸ Balki Rab apne Ḳhudā ko yād karnā jis ne tujhe daulat hāsil karne kī qābīliyat dī hai. Kyonki wuh āj bhī usī ahd par qāym hai jo us ne tere bāpdādā se kiyā thā.

¹⁹ Rab apne Ḳhudā ko na bhūlnā, aur na dīgar mābūdoñ ke pīchhe paḡ kar unheñ sijdā aur un kī ḡhidmat karnā. Warnā maiñ ḡhud gawāh hūñ ki tum yaqīnan halāk ho jāoge. ²⁰ Agar tum Rab apne Ḳhudā kī itā'at nahīñ karoge to phir wuh tumheñ un qaumoñ kī tarah tabāh kar degā jo tum se pahle is mulk meñ rahtī thīñ.

9

Mulk Milne kā Sabab Isrāīl kī Rāstī Nahīñ Hai

¹ Sun ai Isrāīl! Āj tū Dariyā-e-Yardan ko pār karne wālā hai. Dūsrī taraf tū aisī qaumoñ ko bhagā degā jo tujh se baḡī aur tāqatwar haiñ aur jin ke shāndār shahroñ kī fasileñ āsmān se bāteñ kartī haiñ. ² Wahāñ Anāqī baste haiñ jo tāqatwar aur darāzqad haiñ. Tū ḡhud jāntā hai ki un ke bāre meñ kahā jātā hai, “Kaun Anāqiyon kā sāmnā kar saktā hai?” ³ Lekin āj jān le ki

Rab terā Ḳhudā tere āge āge chalte hue unheñ bhasm kar dene wālī āg kī tarah halāk karegā. Wuh tere āge āge un par qābū pāegā, aur tū unheñ nikāl kar jaldī miṭā degā, jis tarah Rab ne wādā kiyā hai.

⁴ Jab Rab terā Ḳhudā unheñ tere sāmne se nikāl degā to tū yih na kahnā, “Maiñ rāstbāz hūñ, isī lie Rab mujhe lāyq samajh kar yahāñ lāyā aur yih mulk mīrās meñ de diyā hai.” Yih bāt hargiz durust nahīñ hai. Rab un qaumoñ ko un kī ḡhalat harkatoñ kī wajah se tere sāmne se nikāl degā. ⁵ Tū apnī rāstbāzī aur diyānatdārī kī binā par us mulk par qabzā nahīñ karegā balki Rab unheñ un kī sharīr harkatoñ ke bāis tere sāmne se nikāl degā. Dūsre, jo wādā us ne tere bāpdādā Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb ke sāth qasam khā kar kiyā thā use pūrā honā hai.

⁶ Chunāñche jān le ki Rab terā Ḳhudā tujhe terī rāstī ke bāis yih achchhā mulk nahīñ de rahā. Haqīqat to yih hai ki tū haṭdharm qaum hai.

Sone kā Bachhṛā

⁷ Yād rakh aur kabhī na bhūl ki tū ne registān meñ Rab apne Ḳhudā ko kis tarah nārāz kiyā. Misr se nikalte waqt se le kar yahāñ pahuñchne tak tum Rab se sarkash rahe ho. ⁸ Ḳhāskar Horib yānī Sīnā ke dāman meñ tum ne Rab ko itnā ḡhussā dilāyā ki wuh tumheñ halāk karne ko thā. ⁹ Us waqt maiñ pahār par chaṛh gayā thā tāki patthar kī taḳhtiyāñ yānī us ahd kī taḳhtiyāñ mil jāeñ jo Rab ne tumhāre sāth bāndhā thā. Kuchh khāe-pie baḡhair maiñ 40 din aur rāt wahāñ rahā.

10-11 Jo kuchh Rab ne āg meñ se kahā thā jab tum pahār ke dāman meñ jamā the wuhī kuchh us ne apnī unglī se donoñ takhtiyon par likh kar mujhe diyā. ¹² Us ne mujh se kahā, “Fauran yahāñ se utar jā. Terī qaum jise tū Misr se nikāl lāyā bigar gaī hai. Wuh kitnī jaldī se mere ahkām se haṭ gae haiñ. Unhon ne apne lie but dhāl liyā hai. ¹³ Maiñ ne jāñ liyā hai ki yih qaum kitnī ziddī hai. ¹⁴ Ab mujhe chhoṛ de tāki maiñ unheñ tabāh karke un kā nām-o-nishān duniyā meñ se miṭā ḍālūñ. Un kī jagah maiñ tujh se ek qaum banā lūngā jo un se baṛī aur tāqatwar hogī.”

¹⁵ Maiñ muṛ kar pahār se utrā jo ab tak bharak rahā thā. Mere hāthon meñ ahd kī donoñ takhtiyāñ thīñ. ¹⁶ Tumheñ deḳhte hī mujhe mālūm huā ki tum ne Rab apne Khudā kā gunāh kiyā hai. Tum ne apne lie bachhṛe kā but dhāl liyā thā. Tum kitnī jaldī se Rab kī muqarrarā rāh se haṭ gae the.

¹⁷ Tab maiñ ne tumhāre deḳhte deḳhte donoñ takhtiyon ko zamīn par paṭaḳh kar ṭukṛe ṭukṛe kar diyā. ¹⁸ Ek aur bār maiñ Rab ke sāmne muñh ke bal girā. Maiñ ne na kuchh khāyā, na kuchh piyā. 40 din aur rāt maiñ tumhāre tamām gunāhon ke bāis isī hālat meñ rahā. Kyoñki jo kuchh tum ne kiyā thā wuh Rab ko nihāyat burā lagā, is lie wuh ḡhazabnāk ho gayā thā. ¹⁹ Wuh tum se itnā nārāz thā ki maiñ bahut ḍar gayā. Yoñ lag rahā thā ki wuh tumheñ halāk kar degā. Lekin is bār bhī us ne merī sun lī. ²⁰ Maiñ ne Hārūn ke lie bhī duā kī, kyoñki Rab us se bhī nihāyat nārāz thā aur use halāk kar denā chāhtā thā.

²¹ Jo bachhrā tum ne gunāh karke banāyā thā use main ne jalā diyā, phir jo kuchh bāqī rah gayā use kuchal diyā aur pīs pīs kar paḍar banā diyā. Yih paḍar main ne us chashme meñ phaiñk diyā jo pahāṛ par se bah rahā thā.

²² Tum ne Rab ko Taberā, Massā aur Qabrot-hattāwā meñ bhī ghussā dilāyā. ²³ Qādis-barnīa meñ bhī aisā hī huā. Wahāñ se Rab ne tumheñ bhej kar kahā thā, “Jāo, us mulk par qabzā karo jo main ne tumheñ de diyā hai.” Lekin tum ne sarkash ho kar Rab apne Ḳhudā ke hukm kī ḳhilāfwarzī kī. Tum ne us par etamād na kiyā, na us kī sunī. ²⁴ Jab se main tumheñ jāntā hūñ tumhārā Rab ke sāth rawaiyā bāghiyānā hī rahā hai.

²⁵ Main 40 din aur rāt Rab ke sāmne zamīn par muñh ke bal rahā, kyonki Rab ne kahā thā ki wuh tumheñ halāk kar degā. ²⁶ Main ne us se minnat karke kahā, “Ai Rab Qādir-e-mutlaq, apnī qaum ko tabāh na kar. Wuh to terī hī milkiyat hai jise tū ne fidyā de kar apnī azīm qudrat se bachāyā aur baṛe iḳhtiyār ke sāth Misr se nikāl lāyā. ²⁷ Apne ḳhādimoñ Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb ko yād kar, aur is qaum kī zid, sharīr harkatoñ aur gunāh par tawājjuh na de. ²⁸ Warnā Misrī kaheñge, ‘Rab unheñ us mulk meñ lāne ke qābil nahīn thā jis kā wādā us ne kiyā thā, balki wuh un se nafrat kartā thā. Hāñ, wuh unheñ halāk karne ke lie registān meñ le āyā.’ ²⁹ Wuh to terī qaum haiñ, terī milkiyat jise tū apnī azīm qudrat aur iḳhtiyār se Misr se nikāl lāyā.”

10

Mūsā ko Naī Taḡhtiyān Miltī Haiñ

¹ Us waqt Rab ne mujh se kahā, “Patthar kī do aur taḡhtiyān tarāshnā jo pahlī taḡhtiyōñ kī mānind hoñ. Unheñ le kar mere pās pahār par chaṛh ā. Lakaṛī kā sandūq bhī banānā. ² Phir maiñ in taḡhtiyōñ par dubārā wuhī bāteñ likhūngā jo maiñ un taḡhtiyōñ par likh chukā thā jo tū ne toṛ dālīñ. Tumheñ unheñ sandūq meñ mahfūz rakhnā hai.”

³ Maiñ ne kīkar kī lakaṛī kā sandūq banwāyā aur do taḡhtiyān tarāshīñ jo pahlī taḡhtiyōñ kī mānind thīñ. Phir maiñ donoñ taḡhtiyān le kar pahār par chaṛh gayā. ⁴ Rab ne un taḡhtiyōñ par dubārā wuh das ahkām likh die jo wuh pahlī taḡhtiyōñ par likh chukā thā. (Unhīñ ahkām kā elān us ne pahār par āg meñ se kiyā thā jab tum us ke dāman meñ jamā the.) Phir us ne yih taḡhtiyān mere sapurd kīñ. ⁵ Maiñ lauṭ kar utrā aur taḡhtiyōñ ko us sandūq meñ rakhā jo maiñ ne banāyā thā. Wahāñ wuh ab tak haiñ. Sab kuchh waisā hī huā jaisā Rab ne hukm diyā thā.

Imāmoñ aur Lāwiyōñ kī Ḳhidmat

⁶ (Is ke bād Isrāīlī Banī-yāqān ke kuōñ se rawānā ho kar mausīrā pahuñche. Wahāñ Hārūn faut huā. Use dafn karne ke bād us kā beṭā Iliyazar us kī jagah imām banā. ⁷ Phir wuh āge safr karte karte Judjūdā, phir Yutbātā pahuñche jahāñ nahreñ haiñ.

⁸ Un dinoñ meñ Rab ne Lāwī ke qabīle ko alag karke use Rab ke ahd ke sandūq ko uṭhā kar le jāne, Rab ke huzūr ḡhidmat karne aur us ke nām

se barkat dene kī zimmedārī dī. Āj tak yih un kī zimmedārī rahī hai. ⁹ Is wajah se Lāwiyoñ ko dīgar qabiloñ kī tarah na hissā na mīrās milī. Rab terā Ḳhudā ḳhud un kī mīrās hai. Us ne ḳhud unheñ yih fārmāyā hai.)

¹⁰ Jab maiñ ne dūsri martabā 40 din aur rāt pahār par guzāre to Rab ne is dafā bhī merī sunī aur tujhe halāk na karne par āmadā huā. ¹¹ Us ne kahā, “Jā, qaum kī rāhnumāi kar tāki wuh jā kar us mulk par qabzā karen jis kā wādā maiñ ne qasam khā kar un ke bāpdādā se kiyā thā.”

Rab kā Ḳhauf

¹² Ai Isrāīl, ab merī bāt sun! Rab terā Ḳhudā tujh se kyā taqāzā kartā hai? Sirf yih ki tū us kā ḳhauf māne, us kī tamām rāhoñ par chale, use pyār kare, apne pūre dil-o-jān se us kī ḳhidmat kare ¹³ aur us ke tamām ahkām par amal kare. Āj maiñ unheñ tujhe terī behtarī ke lie de rahā hūñ.

¹⁴ Pūrā āsmān, zamīn aur jo kuchh us par hai, sab kā mālik Rab terā Ḳhudā hai. ¹⁵ To bhī us ne tere bāpdādā par hī apnī ḳhās shafqat kā izhār karke un se muhabbat kī. Aur us ne tumheñ chun kar dūsri tamām qaumoñ par tarjīh dī jaisā ki āj zāhir hai. ¹⁶ Ḳhatnā us kī qaum kā nishān hai, lekin dhyān rakho ki wuh na sirf zāhirī balki bātinī bhī ho. Āindā aṛ na jāo.

¹⁷ Kyoñki Rab tumhārā Ḳhudā ḳhudāoñ kā Ḳhudā aur rabboñ kā Rab hai. Wuh azīm aur zorāwar Ḳhudā hai jis se sab ḳhauf khāte haiñ. Wuh jānībdārī nahīñ kartā aur rishwat nahīñ letā. ¹⁸ Wuh yatīmoñ aur bewāoñ kā insāf kartā

hai. Wuh pardesī se pyār kartā aur use ḵhurāk aur poshāk muhaiyā kartā hai. ¹⁹ Tum bhī un ke sāth muhabbat se pesh āo, kyonki tum bhī Misr meñ pardesī the.

²⁰ Rab apne Ḵhudā kā ḵhauf mān aur us kī ḵhidmat kar. Us se liptā rah aur usī ke nām kī qasam khā. ²¹ Wuhī terā faḵhr hai. Wuh terā Ḵhudā hai jis ne wuh tamām azīm aur ḍarāune kām kie jo tū ne ḵhud dekhe. ²² Jab tere bāpdādā Misr gae the to 70 afrād the. Aur ab Rab tere Ḵhudā ne tujhe sitāroñ kī mānind beshumār banā diyā hai.

11

Rab se Muhabbat Rakh aur Us kī Sun

¹ Rab apne Ḵhudā se pyār kar aur hameshā us ke ahkām ke mutābiq zindagī guzār. ² Āj jān lo ki tumhāre bachchoñ ne nahīn balki tumhīn ne Rab apne Ḵhudā se tarbiyat pāī. Tum ne us kī azmat, baḗe iḵhtiyār aur qudrat ko dekhā, ³ aur tum un mojizoñ ke gawāh ho jo us ne Misr ke bādshāh Firaun aur us ke pūre mulk ke sāmne kie. ⁴ Tum ne dekhā ki Rab ne kis tarah Misrī fauj ko us ke ghoḗoñ aur rathoñ samet Bahr-e-Qulzum meñ ḡharq kar diyā jab wuh tumhārā tāqqub kar rahe the. Us ne unheñ yoñ tabāh kiyā ki wuh āj tak bahāl nahīn hue.

⁵ Tumhāre bachche nahīn balki tum hī gawāh ho ki yahān pahuñchne se pahle Rab ne registān meñ tumhārī kis tarah dekh-bhāl kī. ⁶ Tum ne us kā Iliyāb ke beḗoñ Dātan aur Abīrām ke sāth sulūk dekhā jo Rūbin ke qabile ke the. Us din zamīn ne ḵhaimāgāh ke andar muñh khol

kar unheñ un ke gharānoñ, ðeroñ aur tamām jāndāroñ samet haṛap kar liyā.

⁷ Tum ne apnī hī āñkhoñ se Rab ke yih tamām azīm kām dekhe haiñ. ⁸ Chunāñche un tamām ahkām par amal karte raho jo maiñ āj tumheñ de rahā hūñ tāki tumheñ wuh tāqat hāsil ho jo darkār hogī jab tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke mulk par qabzā karoge. ⁹ Agar tum farmānbardār raho to der tak us mulk meñ jīte rahoge jis kā wādā Rab ne qasam khā kar tumhare bāpdādā se kiyā thā aur jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai.

¹⁰ Kyoñki yih mulk Misr kī mānind nahīn hai jahān se tum nikal āe ho. Wahān ke khetoñ meñ tujhe bīj bo kar baṛī mehnat se us kī ābpāshī karnī partī thī ¹¹ jabki jis mulk par tum qabzā karoge us meñ pahār aur wādiyān haiñ jinheñ sirf bārish kā pānī serāb kartā hai. ¹² Rab terā Ḳhudā Ḳhud us mulk kā Ḳhayāl rakhtā hai. Rab tere Ḳhudā kī āñkheñ sāl ke pahle din se le kar āḳhir tak mutawātir us par lagī rahtī haiñ.

¹³ Chunāñche un ahkām ke tābe raho jo maiñ āj tumheñ de rahā hūñ. Rab apne Ḳhudā se pyār karo aur apne pūre dil-o-jān se us kī Ḳhidmat karo. ¹⁴ Phir wuh Ḳharīf aur bahār kī sālānā bārish waqt par bhejegā. Anāj, angūr aur zaitūn kī fasleñ pakeñgī, aur tū unheñ jamā kar legā. ¹⁵ Nīz, Allāh terī charāgāhoñ meñ tere rewaroñ ke lie ghās muhaiyā karegā, aur tū khā kar ser ho jāegā.

¹⁶ Lekin Ḳhabardār, kahīn tumheñ warghalāyā na jāe. Aisā na ho ki tum Rab kī rāh se haṭ jāo aur dīgar mābūdoñ ko sijdā karke un kī

ḳhidmat karo. ¹⁷ Warnā Rab kā ḡhazab tum par ān paṛegā, aur wuh mulk meñ bārish hone nahīn degā. Tumhārī fasleñ nahīn pakeñgī, aur tumheñ jald hī us achchhe mulk meñ se miṭā diyā jāegā jo Rab tumheñ de rahā hai.

¹⁸ Chunāñche merī yih bāteñ apne dilon par naqsh kar lo. Unheñ nishān ke taur par aur yāddihānī ke lie apne hāthoñ aur māthoñ par lagāo. ¹⁹ Unheñ apne bachchoñ ko sikhāo. Har jagah aur hameshā un ke bāre meñ bāt karo, ḳhāh tū ghar meñ baiṭhā yā rāste par chaltā ho, leṭā ho yā khaṛā ho. ²⁰ Unheñ apne gharoñ kī chaukhaṭoñ aur apne shahroñ ke darwāzoñ par likh ²¹ tāki jab tak zamīn par āsmān qāym hai tum aur tumhārī aulād us mulk meñ jīte raheñ jis kā wādā Rab ne qasam khā kar tumhāre bāpdādā se diyā thā.

²² Ehtiyāt se un ahkām kī pairawī karo jo main tumheñ de rahā hūñ. Rab apne Ḳhudā se pyār karo, us ke tamām ahkām par amal karo aur us ke sāth liṭe raho. ²³ Phir wuh tumhāre āge āge yih tamām qaumeñ nikāl degā aur tum aisī qaumoñ kī zamīnoñ par qabzā karoge jo tum se baṛī aur tāqatwar haiñ. ²⁴ Tum jahān bhī qadam rakhoge wuh tumhārā hī hogā, junūbī registān se le kar Lubnān tak, Dariyā-e-Furāt se Bahīrā-e-Rūm tak. ²⁵ Koī bhī tumhārā sāmānahīn kar sakegā. Tum us mulk meñ jahān bhī jāoge wahān Rab tumhārā Ḳhudā apne wāde ke mutābiq tumhārī dahshat aur ḳhauf paidā kar degā. ²⁶ Āj tum ḳhud faislā karo. Kyā tum Rab kī barkat yā us kī lānat pānā chāhte ho? ²⁷ Agar tum Rab apne Ḳhudā ke un ahkām par amal karo

jo main̄ āj tumheñ de rahā hūñ to wuh tumheñ barkat degā. ²⁸ Lekin agar tum un ke tābe na raho balki merī peshkardā rāh se haṭ kar dīgar mābūdoñ kī pairawī karo to wuh tum par lānat bhejegā.

²⁹ Jab Rab terā Ḳhudā tujhe us mulk meñ le jāegā jis par tū qabzā karegā to lāzim hai ki Garizīm Pahār par chaṛh kar barkat kā elān kare aur Aibāl Pahār par lānat kā. ³⁰ Yih do pahār Dariyā-e-Yardan ke maḡhrib meñ un Kanāniyoñ ke ilāqe meñ wāqe haiñ jo Wādī-e-Yardan meñ ābād haiñ. Wuh maḡhrib kī taraf Jiljāl Shahr ke sāmne Morih ke balūt ke daraḡhtoñ ke nazdīk haiñ. ³¹ Ab tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke us mulk par qabzā karne wāle ho jo Rab tumhārā Ḳhudā tumheñ de rahā hai. Jab tum use apnā kar us meñ ābād ho jāoge ³² to ehtiyāt se un tamām ahkām par amal karte raho jo main̄ āj tumheñ de rahā hūñ.

12

Mulk meñ Rab ke Ahkām

¹ Zail meñ wuh ahkām aur qawānīn haiñ jin par tumheñ dhyān se amal karnā hogā jab tum us mulk meñ ābād hoge jo Rab tere bāpdādā kā Ḳhudā tujhe de rahā hai tāki tū us par qabzā kare. Mulk meñ rahte hue umr-bhar un ke tābe raho.

Mulk meñ Ek hī Jagah par Maqdis Ho

² Un tamām jaghoñ ko barbād karo jahāñ wuh qaumeñ jinheñ tumheñ nikālnā hai apne dewatāoñ kī pūjā kartī haiñ, ḡhāh wuh ūñche

pahāroñ, pahāriyoñ yā ghane darakhtoñ ke sāy meñ kyoñ na hoñ. ³ Un kī qurbāngāhoñ ko ḍhā denā. Jin pattharoñ kī pūjā wuh karte haiñ unheñ chaknāchūr kar denā. Yasīrat Dewī ke khambe jalā denā. Un ke dewatāoñ ke mujassame kāt ḍālnā. Ġharz in jaghoñ se un kā nām-o-nishān miṭ jāe.

⁴ Rab apne Ḳhudā kī parastish karne ke lie un ke tarīqe na apnānā. ⁵ Rab tumhārā Ḳhudā qabīloñ meñ se apne nām kī sukūnat ke lie ek jagah chun legā. Ibādat ke lie wahāñ jāyā karo, ⁶ aur wahāñ apnī tamām qurbāniyāñ lā kar pesh karo, ḳhāh wuh bhasm hone wālī qurbāniyāñ, zabāh kī qurbāniyāñ, paidāwār kā daswāñ hissā, uṭhāne wālī qurbāniyāñ, mannat ke hadiye, ḳhushī se pesh kī gaī qurbāniyāñ yā maweshiyoñ ke pahlauṭhe kyoñ na hoñ. ⁷ Wahāñ Rab apne Ḳhudā ke huzūr apne gharānoñ samet khānā khā kar un kāmyābiyoñ kī ḳhushī manāo jo tujhe Rab tere Ḳhudā kī barkat ke bāis hāsīl huī haiñ.

⁸ Us waqt tumheñ wuh nahīñ karnā jo ham karte āe haiñ. Āj tak har koī apnī marzī ke mutābiq ibādat kartā hai, ⁹ kyoñki ab tak tum ārām kī us jagah nahīñ pahuñche jo tujhe Rab tere Ḳhudā se mīrās meñ milnī hai. ¹⁰ Lekin jald hī tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke us mulk meñ ābād ho jāoge jo Rab tumhārā Ḳhudā tumheñ mīrās meñ de rahā hai. Us waqt wuh tumheñ irdgird ke dushmanoñ se bachāe rakhegā, aur tum ārām aur sukūn se zindagī guzār sakoge. ¹¹ Tab Rab tumhārā Ḳhudā apne nām kī sukūnat ke lie ek jagah chun legā, aur

tumheñ sab kuchh jo main̄ batāūngā wahāñ lā kar pesh karnā hai, khāh wuh bhasm hone wālī qurbāniyāñ, zabah kī qurbāniyāñ, paidāwār kā daswāñ hissā, uṭhāne wālī qurbāniyāñ yā mannat ke khās hadiye kyoñ na hoñ. ¹² Wahāñ Rab ke sāmne tum, tumhāre beṭe-beṭiyāñ, tumhāre ghulām aur laundiyāñ khushī manāeñ. Apne shahroñ meñ ābād Lāwiyōñ ko bhī apnī khushī meñ sharīk karo, kyoñki un ke pās maurūsī zamīn nahīñ hogī.

¹³ Khabardār, apnī bhasm hone wālī qurbāniyāñ har jagah par pesh na karnā ¹⁴ balki sirf us jagah par jo Rab qabīloñ meñ se chunegā. Wahīñ sab kuchh yoñ manā jis tarah main̄ tujhe batātā hūñ.

¹⁵ Lekin wuh jānwar is meñ shāmil nahīñ haiñ jo tū qurbānī ke taur par pesh nahīñ karnā chāhtā balki sirf khānā chāhtā hai. Aise jānwar tū āzādī se apne tamām shahroñ meñ zabah karke us barkat ke mutābiq khā saktā hai jo Rab tere Khudā ne tujhe dī hai. Aisā gosht hiran aur ghazāl ke gosht kī mānind hai yāñī pāk aur nāpāk donoñ hī use khā sakte haiñ. ¹⁶ Lekin khūn na khānā. Use pāñī kī tarah zamīn par unḍel kar zāe kar denā.

¹⁷ Jo bhī chīzeñ Rab ke lie maḥsūs kī gāī haiñ unheñ apne shahroñ meñ na khānā masalan anāj, angūr ke ras aur zaitūn ke tel kā daswāñ hissā, maweshiyōñ ke pahlauṭhe, mannat ke hadiye, khushī se pesh kī gāī qurbāniyāñ aur uṭhāne wālī qurbāniyāñ. ¹⁸ Yih chīzeñ sirf Rab ke huzūr khānā yāñī us jagah par jise wuh

maqdis ke lie chunegā. Wahīn tū apne beṭe-beṭiyon, ghulāmon, laundiyon aur apne qabāyli ilāqe ke Lāwiyon ke sāth jamā ho kar khushī manā ki Rab ne hamārī mehnat ko barkat dī hai. ¹⁹ Apne mulk meñ Lāwiyon kī zarūriyāt umrbhar pūrī karne kī fikr rakh.

²⁰ Jab Rab terā Khudā apne wāde ke mutābiq terī sarhaddeñ baṛhā degā aur tū gosht khāne kī khāhish rakhegā to jis tarah jī chāhe gosht khā sakegā. ²¹ Agar terā ghar us maqdis se dūr ho jise Rab terā Khudā apne nām kī sukūnat ke lie chunegā to tū jis tarah jī chāhe apne shahron meñ Rab se mile hue maweshiyon ko zabah karke khā saktā hai. Lekin aisā hī karnā jaisā maiñ ne hukm diyā hai. ²² Aisā gosht hiran aur ghazāl ke gosht kī mānind hai yānī pāk aur nāpāk donoñ hī use khā sakte haiñ. ²³ Albattā gosht ke sāth khūn na khānā, kyonki khūn jāndār kī jān hai. Us kī jān gosht ke sāth na khānā. ²⁴ Khūn na khānā balki use zamīn par unḍel kar zāe kar denā. ²⁵ Use na khānā tāki tujhe aur terī aulād ko kāmyābī hāsil ho, kyonki aisā karne se tū Rab kī nazar meñ sahīh kām karegā.

²⁶ Lekin jo chīzeñ Rab ke lie maḥsūs-omuqaddas haiñ yā jo tū ne mannat mān kar us ke lie maḥsūs kī haiñ lāzim hai ki tū unheñ us jagah le jāe jise Rab maqdis ke lie chunegā. ²⁷ Wahīn, Rab apne Khudā kī qurbāngāh par apnī bhasm hone wālī qurbāniyāñ gosht aur khūn samet charhā. Zabah kī qurbāniyon kā khūn qurbāngāh par unḍel denā, lekin un kā gosht tū khā saktā hai.

²⁸ Jo bhī hidāyāt main tujhe de rahā hūn unheñ ehtiyāt se pūrā kar. Phir tū aur terī aulād ḡhushhāl raheñge, kyonki tū wuh kuchh karegā jo Rab tere ḡhudā kī nazar meñ achchhā aur durust hai.

²⁹ Rab terā ḡhudā un qaumoñ ko miṭā degā jin kī taraf tū baṛh rahā hai. Tū unheñ un ke mulk se nikāltā jāegā aur ḡhud us meñ ābād ho jāegā. ³⁰ Lekin ḡhabardār, un ke ḡhatm hone ke bād bhī un ke dewatāoñ ke bāre meñ mālūmāt hāsīl na kar, warnā tū phañs jāegā. Mat kahñā ki yih qaumeñ kis tarīqe se apne dewatāoñ kī pūjā kartī haiñ? Ham bhī aisā hī karen. ³¹ Aisā mat kar! Yih qaumeñ aise ḡhinaune tarīqe se pūjā kartī haiñ jin se Rab nafrat kartā hai. Wuh apne bachchoñ ko bhī jalā kar apne dewatāoñ ko pesh karte haiñ.

³² Kalām kī jo bhī bāt main tumheñ pesh kartā hūn us ke tābe rah kar us par amal karo. Na kisī bāt kā izāfā karnā, na koī bāt nikālnā.

13

Dewatāoñ kī Taraf Le Jāne Wāloñ se Sulūk

¹ Tere darmiyān aise log uṭh khare hoñge jo apne āp ko nabī yā ḡhāb deḡhne wāle kaheñge. Ho saktā hai ki wuh kisī ilāhī nishān yā mojize kā elān karen ² jo wāqai wujūd meñ āe. Sāth sāth wuh kaheñ, “Ā, ham dīgar mābūdoñ kī pūjā karen, ham un kī ḡhidmat karen jin se tū ab tak wāqif nahīñ hai.” ³ Aise logoñ kī na sun. Is se Rab tumhārā ḡhudā tumheñ āzmā kar mālūm kar rahā hai ki kyā tum wāqai apne pūre dil-o-jān se us se pyār karte ho. ⁴ Tumheñ Rab apne ḡhudā kī

pairawī karnā aur usī kā khauf mānanā hai. Us ke ahkām ke mutābiq zindagī guzāro, us kī suno, us kī k̄hidmat karo, us ke sāth liṭṭe raho. ⁵ Aise nabiyōñ yā k̄hāb deḳhne wāloñ ko sazā-e-maut denā, kyoñki wuh tujhe Rab tumhāre Ḳhudā se baḡhāwat karne par uksānā chāhte haiñ, usī se jis ne fidyā de kar tumheñ Misr kī ḡhulāmī se bachāyā aur wahān se nikāl lāyā. Chūñki wuh tujhe us rāh se haṭānā chāhte haiñ jise Rab tere Ḳhudā ne tere lie muḡarrar kiyā hai is lie lāzim hai ki unheñ sazā-e-maut dī jāe. Aisī burāī apne darmiyān se miṭā denā.

⁶ Ho saktā hai ki terā sagā bhāī, terā beṭā yā beṭī, terī biwī yā terā qarībī dost tujhe chupke se warḡhalāne kī koshish kare ki ā, ham jā kar dīgar mābūdoñ kī pūjā karen, aise dewatāoñ kī jin se na tū aur na tere bāpdādā wāqif the. ⁷ Ḳhāh irdgird kī yā dūr-darāz kī qaumoñ ke dewatā hoñ, k̄hāh duniyā ke ek sire ke yā dūsre sire ke mābūd hoñ, ⁸ kisī sūrat meñ apñī razāmandī kā izhār na kar, na us kī sun. Us par rahm na kar. Na use bachāe rakh, na use panāh de ⁹ balki use sazā-e-maut de. Aur use sangsār karte waqt pahle terā hāth us par patthar phaiñke, phir hī bāqī tamām log hissā leñ. ¹⁰ Use zarūr pattharoñ se sazā-e-maut denā, kyoñki us ne tujhe Rab tere Ḳhudā se dūr karne kī koshish kī, usī se jo tujhe Misr kī ḡhulāmī se nikāl lāyā. ¹¹ Phir tamām Isrāīl yih sun kar ḍar jāegā aur āindā tere darmiyān aisī sharīr harkat karne kī jurrat nahīn karegā.

¹² Jab tū un shahroñ meñ rahne lagegā jo Rab terā Ḳhudā tujhe de rahā hai to shāyad tujhe

ḵhabar mil jāe ¹³ ki sharīr log tere darmiyān se ubhar āe haiñ jo apne shahr ke bāshindoñ ko yih kah kar ḡhalat rāh par lāe haiñ ki āo, ham dīgar mābūdoñ kī pūjā karen, aise mābūdoñ kī jin se tum wāqif nahīñ ho. ¹⁴ Lāzim hai ki tū dariyāft karke is kī taftīsh kare aur ḵhūb mālūm kare ki kyā huā hai. Agar sābit ho jāe ki yih ḡhinaunī bāt wāqaī huī hai ¹⁵ to phir lāzim hai ki tū shahr ke tamām bāshindoñ ko halāk kare. Use Rab ke sapurd karke sarāsar tabāh karnā, na sirf us ke log balki us ke maweshī bhī. ¹⁶ Shahr kā pūrā māl-e-ḡhanīmat chauk meñ ikaṭṭhā kar. Phir pūre shahr ko us ke māl samet Rab ke lie maḵsūs karke jalā denā. Use dubārā kabhī na tāmīr kiyā jāe balki us ke khaṇḍarāt hameshā tak raheñ.

¹⁷ Pūrā shahr Rab ke lie maḵsūs kiyā gayā hai, is lie us kī koī bhī chīz tere pās na pāī jāe. Sirf is sūrat meñ Rab kā ḡhazab ṭhandā ho jāegā, aur wuh tujh par rahm karke apnī mehrbānī kā izhār karegā aur terī tādād barhāegā, jis tarah us ne ḡasam khā kar tere bāpdādā se wādā kiyā hai. ¹⁸ Lekin yih sab kuchh is par mabnī hai ki tū Rab apne Ḳhudā kī sune aur us ke un tamām ahkām par amal kare jo maiñ tujhe āj de rahā hūñ. Wuhī kuchh kar jo us kī nazar meñ durust hai.

14

Pāk aur Nāpāk Jānwar

¹ Tum Rab apne Ḳhudā ke farzand ho. Apne āp ko murdoñ ke sābab se na zaḡhmī karo, na apne sar ke sāmne wāle bāl munḡwāo. ² Kyonki

tū Rab apne Ḳhudā ke lie maḳhsūs-o-muḳaddas ḡaum hai. Duniyā kī tamām ḡaumon meñ se Rab ne tujhe hī chun kar apnī milkiyat banā liyā hai.

³ Koī bhī makrūh chīz na khānā.

⁴ Tum bail, bheṛ-bakrī, ⁵ hiran, ḡhazāl, mrig, * pahārī bakrī, mahāt, † ḡhazāl-e-Afrīḡā ‡ aur pahārī bakrī khā sakte ho. ⁶ Jin ke khur yā pānw bilkul chire hue haiñ aur jo jugālī karte haiñ unheñ khāne kī ijāzat hai. ⁷ Ūnt, bijjū yā ḡhargosh khānā manā hai. Wuh tumhāre lie nāpāk haiñ, kyonki wuh jugālī to karte haiñ lekin un ke khur yā pānw chire hue nahīñ haiñ. ⁸ Suar na khānā. Wuh tumhāre lie nāpāk hai, kyonki us ke khur to chire hue haiñ lekin wuh jugālī nahīñ kartā. Na un kā gosht khānā, na un kī lāshon ko chhūnā.

⁹ Pānī meñ rahne wāle jānwar khāne ke lie jāyz haiñ agar un ke par aur chhilke hoñ.

¹⁰ Lekin jin ke par yā chhilke nahīñ haiñ wuh tumhāre lie nāpāk haiñ.

¹¹ Tum har pāk parindā khā sakte ho. ¹² Lekin zail ke parinde khānā manā hai: uḡāb, daṛhiyal gidh, kālā gidh, ¹³ lāl chīl, kālī chīl, har ḡism kā gidh, ¹⁴ har ḡism kā kawwā, ¹⁵ uḡābī ullū, chhoṭe kān wālā ullū, bare kān wālā ullū, har

* **14:5** Yih hiran ke mushābeh hotā hai lekin fitratān muḳhtalif hotā hai. Is ke sīng khokhle, beshākh aur anjhaṛ hote haiñ. Antelope. Yād rahe ki ḡadīm zamāne ke in jānwaron ke aksar nām matrūk haiñ yā un kā matlab badal gayā hai, is lie un kā muḳhtalif tarjumā ho saktā hai. † **14:5** Mahāt: Darāzḡad hirnon kī ek nau jis ke sīng chakkardār hote haiñ. Addax. ‡ **14:5** ḡhazāl-e-Afrīḡā. Chikāron kī tīn iḡsām meñ se koī jo apne lambe aur halḡadār sīngon kī wajah se mumtāz hai. Oryx.

qism kā bāz, ¹⁶ chhoṭā ullū, chinghārne wālā ullū, safed ullū, ¹⁷ dashtī ullū, Misrī gidhdh, qūq, ¹⁸ laqlaq, har qism kā bütīmār, hudhud aur chamgādar. §

¹⁹ Tamām par rakhne wāle kīre tumhāre lie nāpāk haiñ. Unheñ khānā manā hai. ²⁰ Lekin tum har pāk parindā khā sakte ho.

²¹ Jo jānwar ḳhud baḳhud mar jāe use na khānā. Tū use apnī ābādī meñ rahne wāle kisī pardesī ko de yā kisī ajnabī ko bech saktā hai aur wuh use khā saktā hai. Lekin tū use maṭ khānā, kyoñki tū Rab apne Ḳhudā ke lie maḳhsūs-omuqaddas qaum hai.

Bakrī ke bachche ko us kī māñ ke dūdh meñ pakānā manā hai.

Apnī Paidāwār kā Daswāñ Hissā Maḳhsūs Karnā

²² Lāzim hai ki tū har sāl apne khetoñ kī paidāwār kā daswāñ hissā Rab ke lie alag kare.

²³ Is ke lie apnā anāj, angūr kā ras, zaitūn kā tel aur maweshī ke pahlauṭhe Rab apne Ḳhudā ke huzūr le ānā yāñi us jagah jo wuh apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. Wahāñ yih chīzeñ qurbān karke khā tāki tū umr-bhar Rab apne Ḳhudā kā ḳhauf mānanā sīkhe.

²⁴ Lekin ho saktā hai ki jo jagah Rab terā Ḳhudā apne nām kī sukūnat ke lie chunegā wuh tere ghar se had se zyādā dūr ho aur Rab tere Ḳhudā kī barkat ke bāis mazkūrā daswāñ hissā itnā zyādā ho ki tū use maqdis tak nahīñ pahuñchā

§ 14:18 Yād rahe ki qadīm zamāne ke in parindoñ ke aksar nām matrūk haiñ yā un kā matlab badal gayā hai, is lie un kā muḳhtalif tarjumā ho saktā hai.

saktā. ²⁵ Is sūrat meñ use bech kar us ke paise us jagah le jā jo Rab terā ẖhudā apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. ²⁶ Wahāñ pahuñch kar un paison se jo jī chāhe ẖharīdnā, ẖhāh gāy-bail, bheṛ-bakrī, mai yā mai jaisī koī aur chīz kyon na ho. Phir apne gharāne ke sāth mil kar Rab apne ẖhudā ke huzūr yih chīzeñ khānā aur ẖhushī manānā. ²⁷ Aise mauṇon par un Lāwiyon kā ẖhayāl rakhnā jo tere qabāylī ilāqe meñ rahte haiñ, kyonki unheñ mīrās meñ zamīn nahīñ milegī.

²⁸ Har tīsre sāl apnī paidāwār kā daswān hissā apne shahron meñ jamā karnā. ²⁹ Use Lāwiyon ko denā jin ke pās maurūsī zamīn nahīñ hai, nīz apne shahron meñ ābād pardesiyon, yatīmon aur bewāon ko denā. Wuh āeñ aur khānā khā kar ser ho jāeñ tāki Rab terā ẖhudā tere har kām meñ barkat de.

15

Qarzdāron kī Bahālī kā Sāl

¹ Har sāt sāl ke bād ek dūsre ke karze muāf kar denā. ² Us waqt jis ne bhī kisī Isrāīlī bhāī ko qarz diyā hai wuh use mansūkh kare. Wuh apne paṛosī yā bhāī ko paise wāpas karne par majbūr na kare, kyonki Rab kī tāzīm meñ qarz muāf karne ke sāl kā elān kiyā gayā hai. ³ Is sāl meñ tū sirf ḡhairmulkī qarzdāron ko paise wāpas karne par majbūr kar saktā hai. Apne Isrāīlī bhāī ke tamām qarz muāf kar denā.

⁴ Tere darmiyān koī bhī ḡharīb nahīñ honā chāhie, kyonki jab tū us mulk meñ rahegā jo Rab terā ẖhudā tujhe mīrās meñ dene wālā hai to

wuh tujhe bahut barkat degā. ⁵ Lekin shart yih hai ki tū pūre taur par us kī sune aur ehtiyāt se us ke un tamām ahkām par amal kare jo main tujhe āj de rahā hūn. ⁶ Phir Rab tumhārā Ḳhudā tujhe apne wāde ke mutābiq barkat degā. Tū kisī bhī qaum se udhār nahīn legā balki bahut-sī qaumoñ ko udhār degā. Koī bhī qaum tujh par hukūmat nahīn karegī balki tū bahut-sī qaumoñ par hukūmat karegā.

⁷ Jab tū us mulk meñ ābād hogā jo Rab terā Ḳhudā tujhe dene wālā hai to apne darmiyān rahne wāle ḡharīb bhāī se saḡht sulūk na karnā, na kanjūs honā. ⁸ Khule dil se us kī madad kar. Jitnī use zarūrat hai use udhār ke taur par de. ⁹ Ḳhabardār, aisā mat soch ki qarz muāf karne kā sāl qarīb hai, is lie main use kuchh nahīn dūngā. Agar tū aisī sharīr bāt apne dil meñ sochte hue zarūratmand bhāī ko qarz dene se inkār kare aur wuh Rab ke sāmne terī shikāyat kare to tū qusūrwar ṡhahregā. ¹⁰ Use zarūr kuchh de balki ḡhushī se de. Phir Rab terā Ḳhudā tere har kām meñ barkat degā. ¹¹ Mulk meñ hameshā ḡharīb aur zarūratmand log pāe jāenge, is lie main tujhe hukm detā hūn ki khule dil se apne ḡharīb aur zarūratmand bhāiyoñ kī madad kar.

Ḡhulāmoñ ko Āzād Karne kā Farz

¹² Agar koī Isrāīlī bhāī yā bahan apne āp ko bech kar terā ḡhulām ban jāe to wuh chhih sāl terī ḡhidmat kare. Lekin lāzim hai ki sātweñ sāl use āzād kar diyā jāe. ¹³ Āzād karte waqt use

ḳhālī hāth fārigh na karnā ¹⁴ balki apnī bher-bakriyoñ, anāj, tel aur mai se use faiyāzī se kuchh de, yānī un chīzoñ meñ se jin se Rab tere Ḳhudā ne tujhe barkat dī hai. ¹⁵ Yād rakh ki tū bhī Misr meñ ḡhulām thā aur ki Rab tere Ḳhudā ne fidyā de kar tujhe chhurāyā. Isī lie main āj tujhe yih hukm detā hūñ.

¹⁶ Lekin mumkin hai ki terā ḡhulām tujhe chhoṛnā na chāhe, kyoñki wuh tujh se aur tere ḳhāndān se muhabbat rakhtā hai, aur wuh tere pās rah kar ḳhushhāl hai. ¹⁷ Is sūrat meñ use darwāze ke pās le jā aur us ke kān kī lau chaukhaṭ ke sāth lagā kar use sutālī yānī tez auzār se chhed de. Tab wuh zindagī-bhar terā ḡhulām banā rahegā. Apnī laundī ke sāth bhī aisā hī karnā.

¹⁸ Agar ḡhulām tujhe chhih sāl ke bād chhoṛnā chāhe to burā na mānanā. Āḳhir agar us kī jagah koī aur wuhī kām tanḳhāh ke lie kartā to tere aḳhrājāt dugne hote. Use āzād karnā to Rab terā Ḳhudā tere har kām meñ barkat degā.

Jānwaroñ ke Pahlauṭhe Maḳhsūs Haiñ

¹⁹ Apnī gāyoñ aur bher-bakriyoñ ke nar pahlauṭhe Rab apne Ḳhudā ke lie maḳhsūs karnā. Na gāy ke pahlauṭhe ko kām ke lie istemāl karnā, na bher ke pahlauṭhe ke bāl katarnā. ²⁰ Har sāl aise bachche us jagah le jā jo Rab apne maḳdis ke lie chunegā. Wahāñ unheñ Rab apne Ḳhudā ke huzūr apne pūre ḳhāndān samet khānā.

²¹ Agar aise jānwar meñ koī ḳharābī ho, wuh andhā yā langarā ho yā us meñ koī aur nuqs ho

to use Rab apne ẖhudā ke lie qurbān na karnā. ²² Aise jānwar tū ghar meñ zabah karke khā saktā hai. Wuh hiran aur ghazāl kī mānind haiñ jinheñ tū khā to saktā hai lekin qurbānī ke taur par pesh nahīñ kar saktā. Pāk aur nāpāk shaḡhs donoñ use khā sakte haiñ. ²³ Lekin ḡhūn na khānā. Use pānī kī tarah zamīn par unḡel kar zāe kar denā.

16

Fasah kī Īd

¹ Abīb ke mahīne * meñ Rab apne ẖhudā kī tāzīm meñ Fasah kī Īd manānā, kyoñki is mahīne meñ wuh tujhe rāt ke waqt Misr se nikāl lāyā. ² Us jagah jamā ho jā jo Rab apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. Use qurbānī ke lie bheḡ-bakriyāñ yā gāy-bail pesh karnā. ³ Gosht ke sāth beḡhamīrī roṡī khānā. Sāt din tak yihī roṡī khā, bilkul usī tarah jis tarah tū ne kiyā jab jaldī jaldī Misr se niklā. Musībat kī yih roṡī is lie khā tāki wuh din tere jīte-jī yād rahe jab tū Misr se rawānā huā. ⁴ Lāzim hai ki id ke hafte ke daurān tere pūre mulk meñ ḡhamīr na pāyā jāe.

Jo qurbānī tū id ke pahle din kī shām ko pesh kare us kā gosht usī waqt khā le. Aglī subah tak kuchh bāqī na rah jāe. ⁵ Fasah kī qurbānī kisī bhī shahr meñ jo Rab terā ẖhudā tujhe degā na chaḡhānā ⁶ balki sirf us jagah jo wuh apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. Misr se nikalte waqt kī tarah qurbānī ke jānwar ko sūraj ḡubte

* **16:1** Mārch tā Aprail.

waqt zabah kar. ⁷ Phir use bhūn kar us jagah khānā jo Rab terā Ḳhudā chunegā. Aglī subah apne ghar wāpas chālā jā. ⁸ Īd ke pahle chhih dīn beḳhamīrī roṭī khātā rah. Sātweñ dīn kām na karnā balki Rab apne Ḳhudā kī ibādat ke lie jamā ho jānā.

Fasal kī Kaṭāī kī Īd

⁹ Jab anāj kī fasal kī kaṭāī shurū hogī to pahle dīn ke sāt hafte bād ¹⁰ Fasal kī Kaṭāī kī Īd manānā. Rab apne Ḳhudā ko utnā pesh kar jitnā jī chāhe. Wuh us barkat ke mutābiq ho jo us ne tujhe dī hai. ¹¹ Is ke lie bhī us jagah jamā ho jā jo Rab apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. Wahāñ us ke huzūr ḳhushī manā. Tere bāl-bachche, tere ḡhulām aur launḍiyāñ aur tere shahroñ meñ rahne wāle Lāwī, pardesī, yatīm aur bewāeñ sab terī ḳhushī meñ sharīk hoñ. ¹² In ahkām par zarūr amal karnā aur mat bhūlnā ki tū Misr meñ ḡhulām thā.

Jhoñpṛiyon kī Īd

¹³ Anāj gāhne aur angūr kā ras nikālne ke bād Jhoñpṛiyon kī Īd manānā jis kā daurāniyā sāt dīn ho. ¹⁴ Īd ke mauqe par ḳhushī manānā. Tere bāl-bachche, tere ḡhulām aur launḍiyāñ aur tere shahroñ meñ basne wāle Lāwī, pardesī, yatīm aur bewāeñ sab terī ḳhushī meñ sharīk hoñ. ¹⁵ Jo jagah Rab terā Ḳhudā maqdis ke lie chunegā wahāñ us kī tāzīm meñ sāt dīn tak yih Īd manānā. Kyoñki Rab terā Ḳhudā terī tamām fasloñ aur mehnat ko barkat degā, is lie ḳhūb ḳhushī manānā.

¹⁶ Isrāīl ke tamām mard sāl meñ tīn martabā us maqdis par hāzir ho jāeñ jo Rab terā Ḳhudā chunegā yānī Beḵhamīrī Roṭī kī Īd, Fasal kī Kaṭāī kī Īd aur Jhoñpīyoñ kī Īd par. Koī bhī Rab ke huzūr ḵhālī hāth na āe. ¹⁷ Har koī us barkat ke mutābiq de jo Rab tere Ḳhudā ne use dī hai.

Qāzī Muqarrar Karnā

¹⁸ Apne apne qabāylī ilāqe meñ qāzī aur nigahbān muqarrar kar. Wuh har us shahr meñ hoñ jo Rab terā Ḳhudā tujhe degā. Wuh insāf se logoñ kī adālat karen. ¹⁹ Na kisī ke huqūq mārñā, na jānībdārī dikhāñā. Rishwat qabūl na karnā, kyoñki rishwat dānishmandoñ ko andhā kar detī aur rāstbāz kī bāteñ palaṭ detī hai. ²⁰ Sirf aur sirf insāf ke mutābiq chal tāki tū jītā rahe aur us mulk par qabzā kare jo Rab terā Ḳhudā tujhe degā.

Butparastī kī Sazā

²¹ Jahān tū Rab apne Ḳhudā ke lie qurbāngāh banāegā wahāñ na Yasīrat Dewī kī pūjā ke lie lakaṛī kā khambā ²² aur na koī aisā patthar khaṛā karnā jis kī pūjā log karte haiñ. Rab terā Ḳhudā in chīzoñ se nafrat rakhtā hai.

17

¹ Rab apne Ḳhudā ko nāqis gāy-bail yā bheṛ-bakrī pesh na karnā, kyoñki wuh aisī qurbānī se nafrat rakhtā hai.

² Jab tū un shahroñ meñ ābād ho jāegā jo Rab terā Ḳhudā tujhe degā to ho saktā hai ki tere darmiyān koī mard yā aurat Rab tere Ḳhudā kā ahd toṛ kar wuh kuchh kare jo use burā

lage. ³ Masalan wuh dīgar mābūdoñ ko yā sūraj, chāñd yā sitāroñ ke pūre lashkar ko sijdā kare, hālāñki maiñ ne yih manā kiyā hai. ⁴ Jab bhī tujhe is qism kī khabar mile to is kā pūrā khoj lagā. Agar bāt durust nikle aur aisī ghinaunī harkat wāqaī Isrāīl meñ kī gaī ho ⁵ to qusūrwār ko shahr ke bāhar le jā kar sangsār kar denā. ⁶ Lekin lāzim hai ki pahle kam az kam do yā tīn log gawāhī deñ ki us ne aisā hī kiyā hai. Use sazā-e-maut dene ke lie ek gawāh kāfī nahīñ. ⁷ Pahle gawāh us par patthar phaiñkeñ, is ke bād bāqī tamām log use sangsār karen. Yon tū apne darmiyān se burāi miṭā degā.

Maqdis meñ Ālātarīn Adālat

⁸ Agar tere shahr ke qāziyoñ ke lie kisī muqaddame kā faislā karnā mushkil ho to us maqdis meñ ā kar apnā muāmalā pesh kar jo Rab terā Kḥudā chunegā, khāh kisī ko qatl kiyā gayā ho, use zaḥmī kar diyā gayā ho yā koī aur maslā ho. ⁹ Lāwī ke qabīle ke imāmoñ aur maqdis meñ kḥidmat karne wāle qāzī ko apnā muqaddamā pesh kar, aur wuh faislā karen. ¹⁰ Jo faislā wuh us maqdis meñ karenge jo Rab chunegā use mānanā paregā. Jo bhī hidāyat wuh deñ us par ehtiyāt se amal kar. ¹¹ Sharīat kī jo bhī bāt wuh tujhe sikhāeñ aur jo bhī faislā wuh deñ us par amal kar. Jo kuchh bhī wuh tujhe batāeñ us se na dāñ aur na bāñ taraf muṛnā.

¹² Jo maqdis meñ Rab tere Kḥudā kī kḥidmat karne wāle qāzī yā imām ko haqīr jān kar un kī nahīñ suntā use sazā-e-maut dī jāe. Yon tū Isrāīl se burāi miṭā degā. ¹³ Phir tamām log yih sun

kar dar jāeᅅge aur āindā aisī gustākᅅhī karne kī jurrat nahīn kareᅅge.

Bādshāh ke bāre meᅅ Usūl

¹⁴ Tū jald hī us mulk meᅅ dākᅅhil hogā jo Rab terā ᅀhudā tujhe dene wālā hai. Jab tū us par qabzā karke us meᅅ ābād ho jāegā to ho saktā hai ki tū ek din kahe, “Āo ham irdgird kī tamām qaumoᅅn kī tarah bādshāh muqarrar kareᅅ jo ham par hukūmat kare.” ¹⁵ Agar tū aisā kare to sirf wuh shaᅅhs muqarrar kar jise Rab terā ᅀhudā chunegā. Wuh pardesī na ho balki terā apnā Isrāīlī bhāī ho. ¹⁶ Bādshāh bahut zyādā ghoᅅe na rakhe, na apne logoᅅn ko unheᅅn ᅅharīdne ke lie Misr bheje. Kyoᅅki Rab ne tujh se kahā hai ki kabhī wahāᅅn wāpas na jānā. ¹⁷ Terā bādshāh zyādā bīwiyān bhī na rakhe, warnā us kā dil Rab se dūr ho jāegā. Aur wuh had se zyādā sonā-chāᅅdī jamā na kare.

¹⁸ Takᅅtnashīn hote waᅅt wuh Lāwī ke qabile ke imāmoᅅn ke pās paᅅī is shariāt kī naᅅl likhwāe. ¹⁹ Yih kitāb us ke pās mahfūz rahe, aur wuh umr-bhar rozānā ise paᅅtā rahe tāki Rab apne ᅀhudā kā ᅅhauf mānanā sīkhe. Tab wuh shariāt kī tamām bātoᅅn kī pairawī karegā, ²⁰ apne āp ko apne Isrāīlī bhāīyoᅅn se zyādā aham nahīn samjhegā aur kisī tarah bhī shariāt se haᅅ kar kām nahīn karegā. Natīje meᅅn wuh aur us kī aulād bahut arse tak Isrāīl par hukūmat kareᅅge.

18

Imāmoᅅn aur Lāwīyoᅅn kā Hissā

¹ Isrāīl ke har qabīle ko mīrās meñ us kā apnā ilāqā milegā siwāe Lāwī ke qabīle ke jis meñ imām bhī shāmil haiñ. Wuh jalne wālī aur dīgar qurbāniyoñ meñ se apnā hissā le kar guzārā kareñ. ² Un ke pās dūsroñ kī tarah maurūsī zamīn nahīñ hogī balki Rab khud un kā maurūsī hissā hogā. Yih us ne wādā karke kahā hai.

³ Jab bhī kisī bail yā bheṛ ko qurbān kiyā jāe to imāmoñ ko us kā shānā, jabṛe aur ojhaṛī milne kā haq hai. ⁴ Apnī fasloñ kā pahlā phal bhī unheñ denā yānī anāj, mai, zaitūn kā tel aur bheṛoñ kī pahlī katrī huī ūn. ⁵ Kyoñki Rab ne tere tamām qabīloñ meñ se Lāwī ke qabīle ko hī maqdis meñ Rab ke nām meñ khidmat karne ke lie chunā hai. Yih hameshā ke lie un kī aur un kī aulād kī zimmedārī rahegī.

⁶ Kuchh Lāwī maqdis ke pās nahīñ balki Isrāīl ke mukhtalif shahroñ meñ raheñge. Agar un meñ se koī us jagah ānā chāhe jo Rab maqdis ke lie chunegā ⁷ to wuh wahāñ ke khidmat karne wāle Lāwīyoñ kī tarah maqdis meñ Rab apne Khudā ke nām meñ khidmat kar saktā hai. ⁸ Use qurbāniyoñ meñ se dūsroñ ke barābar Lāwīyoñ kā hissā milnā hai, khāh use khāndānī milkiyat bechne se paise mil gae hoñ yā nahīñ.

Jādūgarī Manā Hai

⁹ Jab tū us mulk meñ dākḥil hogā jo Rab terā Khudā tujhe de rahā hai to wahāñ kī rahne wālī qaumoñ ke ghīnaune dastūr na apnānā. ¹⁰ Tere darmiyān koī bhī apne beṛe yā beṛī ko qurbānī ke taur par na jalāe. Na koī ghāibdānī kare, na fāl yā shugūn nikāle yā jādūgarī kare. ¹¹ Isī

tarah mantar parhnā, hāzirāt karnā, qismat kā hāl batānā yā murdoñ kī rūhoñ se rābitā karnā saḡht manā hai. ¹² Jo bhī aisā kare wuh Rab kī nazar meñ qābil-e-ghin hai. Inhiñ makrūh dastūroñ kī wajah se Rab terā Ḳhudā tere āge se un qaumoñ ko nikāl degā. ¹³ Is lie lāzim hai ki tū Rab apne Ḳhudā ke sāmne bequsūr rahe.

Nabī kā Wādā

¹⁴ Jin qaumoñ ko tū nikālne wālā hai wuh un kī suntī haiñ jo fāl nikālte aur ghaibdānī karte haiñ. Lekin Rab tere Ḳhudā ne tujhe aisā karne kī ijāzat nahīñ dī.

¹⁵ Rab terā Ḳhudā tere wāste tere bhāiyōñ meñ se mujh jaise nabī ko barpā karegā. Us kī sunanā. ¹⁶ Kyōñki Horib yānī Sīnā Pahār par jamā hote waqt tū ne ḡhud Rab apne Ḳhudā se darḡhāst kī, “Na maiñ mazīd Rab apne Ḳhudā kī āwāz sunanā chāhtā, na yih bharaktī huī āg deḡhnā chāhtā hūñ, warnā mar jāūngā.” ¹⁷ Tab Rab ne mujh se kahā, “Jo kuchh wuh kahte haiñ wuh ṡhīk hai. ¹⁸ Āindā maiñ un meñ se tujh jaisā nabī kharā karūngā. Maiñ apne alfāz us ke muñh meñ ḡāl dūngā, aur wuh merī har bāt un tak pahuñchāegā. ¹⁹ Jab wuh nabī mere nām meñ kuchh kahe to lāzim hai ki tū us kī sun. Jo nahīñ sunegā us se maiñ ḡhud jawāb talab karūngā. ²⁰ Lekin agar koī nabī gustāḡh ho kar mere nām meñ koī bāt kahe jo maiñ ne use batāne ko nahīñ kahā thā to use sazā-e-maut denī hai. Isī tarah us nabī ko bhī halāk kar denā hai jo dīgar mābūdoñ ke nām meñ bāt kare.”

²¹ Shāyad tere zahan meñ sawāl ubhar āe ki ham kis tarah mālūm kar sakte haiñ ki koī kalām

wāqai Rab kī taraf se hai yā nahīn. ²² Jawāb yih hai ki agar nabī Rab ke nām meñ kuchh kahe aur wuh pūrā na ho jāe to matlab hai ki nabī kī bāt Rab kī taraf se nahīn hai balki us ne gustākhi karke bāt kī hai. Is sūrat meñ us se mat ḍarnā.

19

Panāh ke Shahr

¹ Rab terā Ḳhudā us mulk meñ ābād qaumon ko tabāh karegā jo wuh tujhe de rahā hai. Jab tū unheñ bhagā kar un ke shahron aur gharon meñ ābād ho jāegā ²⁻³ to pūre mulk ko tīn hisson meñ taqsīm kar. Har hisse meñ ek markazī shahr muqarrar kar. Un tak pahuñchāne wāle rāste sāf-suthrī rakhnā. In shahron meñ har wuh shaḳhs panāh le saktā hai jis ke hāth se koī ḡhairirādī taur par halāk huā hai. ⁴ Wuh aise shahr meñ jā kar intaqām lene wālon se mahfūz rahegā. Shart yih hai ki us ne na qasdan aur na dushmanī ke bāis kisī ko mār diyā ho.

⁵ Masalan do ādmī jangal meñ daraḳht kāt rahe haiñ. Kulhārī chalāte waqt ek kī kulhārī daste se nikal kar us ke sāthī ko lag jāe aur wuh mar jāe. Aisā shaḳhs farār ho kar aise shahr meñ panāh le saktā hai tāki bachā rahe. ⁶ Is lie zarūrī hai ki aise shahron kā fāsila zyādā na ho. Kyonki jab intaqām lene wālā us kā tāqqub karegā to ḳhatrā hai ki wuh taish meñ use pakaḳ kar mār ḍāle, agarche bhāgne wālā bequsūr hai. Jo kuchh us ne kiyā wuh dushmanī ke sabab se nahīn balki ḡhairirādī taur par huā. ⁷ Is lie lāzim hai ki tū panāh ke tīn shahr alag kar le.

⁸ Bād meñ Rab terā Ḳhudā terī sarhadden mazīd baṛhā degā, kyoñki yihī wādā us ne qasam khā kar tere bāpdādā se kiyā hai. Apne wāde ke mutābiq wuh tujhe pūrā mulk degā, ⁹ albattā shart yih hai ki tū ehtiyāt se un tamām ahkām kī pairawī kare jo main tujhe āj de rahā hūñ. Dūsre alfāz meñ shart yih hai ki tū Rab apne Ḳhudā ko pyār kare aur hameshā us kī rāhoñ meñ chaltā rahe. Agar tū aisā hī kare aur natījatan Rab kā wādā pūrā ho jāe to lāzīm hai ki tū panāh ke tīn aur shahr alag kar le. ¹⁰ Warnā tere mulk meñ jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meñ de rahā hai bequsūr logoñ ko jān se mārā jāegā aur tū ḳhud zimmedār ṭhahregā.

¹¹ Lekin ho saktā hai koī dushmanī ke bāis kisī kī tāk meñ baiṭh jāe aur us par hamlā karke use mār ḍāle. Agar qātil panāh ke kisī shahr meñ bhāg kar panāh le ¹² to us ke shahr ke buzurg ittalā deñ ki use wāpas lāyā jāe. Use intaqām lene wāle ke hawāle kiyā jāe tāki use sazā-e-maut mile. ¹³ Us par rahm mat karnā. Lāzīm hai ki tū Isrāīl meñ se bequsūr kī maut kā dāgh miṭāe tāki tū ḳhushhāl rahe.

Zamīnoñ kī Hadden

¹⁴ Jab tū us mulk meñ rahegā jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meñ degā tāki tū us par qabzā kare to zamīn kī wuh haddeñ āge pīchhe na karnā jo tere bāpdādā ne muqarrar kīñ.

Adālat meñ Gawāh

¹⁵ Tū kisī ko ek hī gawāh ke kahne par qusūrwar nahīñ ṭhahrā saktā. Jo bhī jurm sarzad huā hai, kam az kam do yā tīn gawāhoñ

kī zarūrat hai. Warnā tū use qusūrwār nahīn ṭhahrā saktā.

¹⁶ Agar jis par ilzām lagāyā gayā hai inkār karke dāwā kare ki gawāh jhūṭ bol rahā hai ¹⁷ to donoñ maqdis meñ Rab ke huzūr ā kar ḳhidmat karne wāle imāmoñ aur qāziyoñ ko apnā muāmālā pesh karen. ¹⁸ Qāzī is kā ḳhūb khoj lagāeñ. Agar bāt durust nikle ki gawāh ne jhūṭ bol kar apne bhāi par ḡhalat ilzām lagāyā hai ¹⁹ to us ke sāth wuh kuchh kiyā jāe jo wuh apne bhāi ke lie chāh rahā thā. Yoñ tū apne darmiyān se burāi miṭā degā. ²⁰ Phir tamām bāqī log yih sun kar ḍar jāenge aur āindā tere darmiyān aisī ḡhalat harkat karne kī jurrat nahīn karenge. ²¹ Qusūrwār par rahm na karnā. Usūl yih ho ki jān ke badle jān, āñkh ke badle āñkh, dānt ke badle dānt, hāth ke badle hāth, pāñw ke badle pāñw.

20

Jang ke Usūl

¹ Jab tū jang ke lie nikal kar dekhtā hai ki dushman tādād meñ zyādā haiñ aur un ke pās ghoṛe aur rath bhī haiñ to mat ḍarnā. Rab terā Ḳhudā jo tujhe Misr se nikāl lāyā ab bhī tere sāth hai. ² Jang ke lie nikalne se pahle imām sāmne āe aur fauj se muḳhātib ho kar ³ kahe, “Sun ai Isrāil! Āj tum apne dushman se laṛne jā rahe ho. Un ke sabab se pareshān na ho. Un se na ḳhauf khāo, na ghabrāo, ⁴ kyonki Rab tumhārā Ḳhudā ḳhud tumhāre sāth jā kar dushman se laṛegā. Wuhī tumheñ fatah baḳhshegā.”

⁵ Phir nigahbān fauj se muḵhātib hoñ, “Kyā yahān koī hai jis ne hāl meñ apnā nayā ghar mukammal kiyā lekin use maḵsūs karne kā mauqā na milā? Wuh apne ghar wāpas chalā jāe. Aisā na ho ki wuh jang ke daurān mārā jāe aur koī aur ghar ko maḵsūs karke us meñ basne lage. ⁶ Kyā koī hai jis ne angūr kā bāgh lagā kar is waqt us kī pahlī fasal ke intazār meñ hai? Wuh apne ghar wāpas chalā jāe. Aisā na ho ki wuh jang meñ mārā jāe aur koī aur bāgh kā fāydā uṭhāe. ⁷ Kyā koī hai jis kī mangnī huī hai aur jo is waqt shādī ke intazār meñ hai? Wuh apne ghar wāpas chalā jāe. Aisā na ho ki wuh jang meñ mārā jāe aur koī aur us kī mangetar se shādī kare.”

⁸ Nigahbān kaheñ, “Kyā koī ḵhaufzadā yā pareshān hai? Wuh apne ghar wāpas chalā jāe tāki apne sāthiyōñ ko pareshān na kare.” ⁹ Is ke bād faujiyōñ par afsar muqarrar kie jāeñ.

¹⁰ Kisī shahr par hamlā karne se pahle us ke bāshindoñ ko hathiyār ḍāl dene kā mauqā denā.

¹¹ Agar wuh mān jāeñ aur apne darwāze khol deñ to wuh tere lie begār meñ kām karke terī ḵhidmat kareñ. ¹² Lekin agar wuh hathiyār ḍālne se inkār kareñ aur jang chhiṛ jāe to shahr kā muhāsarā kar. ¹³ Jab Rab terā Ḳhudā tujhe shahr par fatah degā to us ke tamām mardoñ ko halāk kar denā. ¹⁴ Tū tamām māl-e-ghanīmat auratoñ, bachchoñ aur maweshiyōñ samet rakh saktā hai. Dushman kī jo chīzeñ Rab ne tere hawāle kar dī haiñ un sab ko tū istemāl kar saktā hai. ¹⁵ Yoñ un shahroñ se nipaṭnā jo tere apne mulk se bāhar haiñ.

¹⁶ Lekin jo shahr us mulk meñ wāḡe haiñ jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meñ de rahā hai, un ke tamām jāndāroñ ko halāk kar denā. ¹⁷ Unheñ Rab ke sapurd karke mukammal taur par halāk karnā, jis tarah Rab tere Ḳhudā ne tujhe hukm diyā hai. Is meñ Hittī, Amori, Kanānī, Farizzī, Hīwwī aur Yabūsī shāmīl haiñ. ¹⁸ Agar tū aisā na kare to wuh tumheñ Rab tumhāre Ḳhudā kā gunāh karne par uksāeñge. Jo ghīnaunī harkateñ wuh apne dewatāoñ kī pūjā karte waqt karte haiñ unheñ wuh tumheñ bhī sikhāeñge.

¹⁹ Shahr kā muhāsarā karte waqt irdgird ke phaldār daraḡhtoñ ko kāṭ kar tabāh na kar denā ḡhāh barī der bhī ho jāe, warnā tū un kā phal nahīñ khā sakegā. Unheñ na kāṭnā. Kyā daraḡht tere dushman haiñ jin kā muhāsarā karnā hai? Hargiz nahīñ! ²⁰ Un daraḡhtoñ kī aur bāt hai jo phal nahīñ lāte. Unheñ tū kāṭ kar muhāsare ke lie istemāl kar saktā hai jab tak shahr shikast na khāe.

21

Nāmālūm Qatl kā Kaffārā

¹ Jab tū us mulk meñ ābād hogā jo Rab tujhe mīrās meñ de rahā hai tāki tū us par qabzā kare to ho saktā hai ki koī lāsh khule maidān meñ kahīñ paṛī pāī jāe. Agar mālūm na ho ki kis ne use qatl kiyā hai ² to pahle irdgird ke shahroñ ke buzurg aur qāzī ā kar patā kareñ ki kaun-sā shahr lāsh ke zyādā qarīb hai. ³ Phir us shahr ke buzurg ek jawān gāy chun leñ jo kabhī kām ke lie istemāl nahīñ huī. ⁴ Wuh use ek aisī wādī meñ le jāeñ jis meñ na kabhī hal chalāyā gayā,

na paude lagāe gae hon. Wādī meñ aisī nahar ho jo pūrā sāl bahtī rahe. Wahīn buzurg jawān gāy kī gardan toṛ ḍāleñ.

⁵ Phir Lāwī ke qabile ke imām qarīb āeñ. Kyoñki Rab tumhāre Ḳhudā ne unheñ chun liyā hai tāki wuh ḳhidmat kareñ, Rab ke nām se barkat deñ aur tamām jhagaron aur hamlon kā faislā kareñ. ⁶ Un ke dekhte dekhte shahr ke buzurg apne hāth gāy kī lāsh ke ūpar dho leñ. ⁷ Sāth sāth wuh kaheñ, “Ham ne is shaḳhs ko qatl nahīn kiyā, na ham ne dekhā ki kis ne yih kiyā. ⁸ Ai Rab, apnī qaum Isrāīl kā yih kaffārā qabūl farmā jise tū ne fidyā de kar chhuṛāyā hai. Apnī qaum Isrāīl ko is bequsūr ke qatl kā qusūrwar na ṭaharā.” Tab maqtūl kā kaffārā diyā jāegā.

⁹ Yoñ tū aise bequsūr shaḳhs ke qatl kā dāgh apne darmiyān se miṭā degā. Kyoñki tū ne wuhī kuchh kiyā hogā jo Rab kī nazar meñ durust hai.

Jangī Qaidī Aurat se Shādī

¹⁰ Ho saktā hai ki tū apne dushman se jang kare aur Rab tumhārā Ḳhudā tujhe fatah baḳhshe. Jangī qaidiyon ko jamā karte waqt ¹¹ tujhe un meñ se ek ḳhūbsūrat aurat nazar ātī hai jis ke sāth terā dil lag jātā hai. Tū us se shādī kar saktā hai. ¹² Use apne ghar meñ le ā. Wahāñ wuh apne sar ke bālon ko mundwāe, apne nāḳhun tarāshe ¹³ aur apne wuh kapre utāre jo wuh pahne hue thī jab use qaid kiyā gayā. Wuh pūre ek mahīne tak apne wālidain ke lie mātām kare. Phir tū us ke pās jā kar us ke sāth shādī kar saktā hai.

¹⁴ Agar wuh tujhe kisī waqt pasand na āe to use jāne de. Wuh wahāñ jāe jahāñ us kā jī

chāhe. Tujhe use bechne yā us se launḍī kā-sā sulūk karne kī ijāzat nahīn hai, kyonki tū ne use majbūr karke us se shādī kī hai.

Pahlauṭhe ke Huqūq

¹⁵ Ho saktā hai kisī mard kī do bīwiyañ hoñ. Ek ko wuh pyār kartā hai, dūsrī ko nahīn. Donoñ bīwiyoñ ke beṭe paidā hue haiñ, lekin jis bīwī se shauhar muhabbat nahīn kartā us kā beṭā sab se pahle paidā huā. ¹⁶ Jab bāp apnī milkiyat wasiyat meñ taq̄sim kartā hai to lāzim hai ki wuh apne sab se baṛe beṭe kā maurūsī haq pūrā kare. Use pahlauṭhe kā yih haq us bīwī ke beṭe ko muntaq̄il karne kī ijāzat nahīn jise wuh pyār kartā hai. ¹⁷ Use taslīm karnā hai ki us bīwī kā beṭā sab se baṛā hai, jis se wuh muhabbat nahīn kartā. Natijatan use us beṭe ko dūstre beṭoñ kī nisbat dugnā hissā denā paṛegā, kyonki wuh apne bāp kī tāqat kā pahlā izhār hai. Use pahlauṭhe kā haq hāsil hai.

Sarkash Beṭā

¹⁸ Ho saktā hai ki kisī kā beṭā haṭdharm aur sarkash ho. Wuh apne wālidain kī itā'at nahīn kartā aur un ke tambīh karne aur sazā dene par bhī un kī nahīn suntā. ¹⁹ Is sūrat meñ wālidain use pakaṛ kar shahr ke darwāze par le jāeñ jahāñ buzurg jamā hote haiñ. ²⁰ Wuh buzurgoñ se kaheñ, “Hamārā beṭā haṭdharm aur sarkash hai. Wuh hamārī itā'at nahīn kartā balki aiyāsh aur sharābī hai.” ²¹ Yih sun kar shahr ke tamām mard use sangsār kareñ. Yoñ tū apne darmiyān se burāi miṭā degā. Tamām Isrāil yih sun kar ḍar jāegā.

Sazā-e-Maut Pāne Wāle ko Usī Din Dafnānā Hai

²² Jab tū kisī ko sazā-e-maut de kar us kī lāsh kisī lakaṛī yā daraḡht se laṡkātā hai ²³ to use aḡlī subah tak wahān na chhoṛnā. Har sūrat meṅ use usī din dafnā denā, kyoṅki jise bhī daraḡht se laṡkāyā gayā hai us par Allāh kī lānat hai. Agar use usī din dafnāyā na jāe to tū us mulk ko nāpāk kar degā jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meṅ de rahā hai.

22

Madad Karne ke lie Taiyār Rahnā

¹ Agar tujhe kisī hamwatan bhāī kā bail yā bheṛ-bakrī bhaṡkī huī nazar āe to use nazarandāz na karnā balki mālik ke pās wāpas le jānā. ² Agar mālik kā ghar qarīb na ho yā tujhe mālūm na ho ki mālik kaun hai to jānwar ko apne ghar lā kar us waḡt tak saṅbhāle rakhnā jab tak ki mālik use ḡhūṅḡne na āe. Phir jānwar ko use wāpas kar denā. ³ Yihī kuchh kar agar tere hamwatan bhāī kā gadhā bhaṡkā huā nazar āe yā us kā gumshudā kūṡ yā koī aur chīz kahīn nazar āe. Use nazarandāz na karnā.

⁴ Agar tū dekhe ki kisī hamwatan kā gadhā yā bail rāste meṅ gir gayā hai to use nazarandāz na karnā. Jānwar ko khaṛā karne meṅ apne bhāī kī madad kar.

Qudratī Intazām ke taht Rahnā

⁵ Aurat ke lie mardoṅ ke kapṛe pahnanā manā hai. Isī tarah mard ke lie auratoṅ ke kapṛe pahnanā bhī manā hai. Jo aisā kartā hai us se Rab tere Ḳhudā ko ḡhin ātī hai.

⁶ Agar tujhe kahīn rāste meñ, kisī daraḳht meñ yā zamīn par ghoñslā nazar āe aur parindā apne bachchoñ yā andoñ par baiṭhā huā ho to māñ ko bachchoñ samet na pakarñā. ⁷ Tujhe bachche le jāne kī ijāzat hai lekin māñ ko chhoṛ denā tāki tū ḳhushhāl aur der tak jītā rahe.

⁸ Nayā makān tāmīr karte waqt chhat par chāroñ taraf dīwār banānā. Warnā tū us shaḳhs kī maut kā zimmedār ṭhahregā jo terī chhat par se gir jāe.

⁹ Apne angūr ke bāgh meñ do qism ke bij na bonā. Warnā sab kuchh maqdis ke lie maḳhsūs-o-muqaddas hogā, na sirf wuh fasal jo tum ne angūr ke alāwā lagāi balki angūr bhī.

¹⁰ Bail aur gadhe ko joṛ kar hal na chalānā.

¹¹ Aise kapṛe na pahnanā jin meñ bante waqt ūn aur katān milāe gae haiñ.

¹² Apnī chādar ke chāroñ konoñ par phundne lagānā.

Izdiwājī Zindagī kī Hifāzat

¹³ Agar koī ādmī shādī karne ke thoṛī der bād apnī bīwī ko pasand na kare ¹⁴ aur phir us kī badnāmī karke kahe, “Is aurat se shādī karne ke bād mujhe patā chalā ki wuh kuñwārī nahīñ hai” ¹⁵ to jawāb meñ bīwī ke wālidain shahr ke darwāze par jamā hone wāle buzurgoñ ke pās sabūt * le āeñ ki beṭī shādī se pahle kuñwārī thī. ¹⁶ Bīwī kā bāp buzurgoñ se kahe, “Maiñ ne apnī beṭī kī shādī is ādmī se kī hai, lekin yih us se nafrat kartā hai. ¹⁷ Ab is ne us kī badnāmī

* **22:15** Yāni wuh kapṛā jis par nayā joṛā soyā huā thā.

karke kahā hai, ‘Mujhe patā chalā ki tumhārī beṭī kuñwārī nahīn hai.’ Lekin yahān sabūt hai ki merī beṭī kuñwārī thī.” Phir wālidain shahr ke buzurgoñ ko mazkūrā kaprā dikhāeñ.

¹⁸ Tab buzurg us ādmī ko pakar kar sazā deñ, ¹⁹ kyoñki us ne ek Isrāīlī kuñwārī kī badnāmī kī hai. Is ke alāwā use jurmāne ke taur par bīwī ke bāp ko chāndī ke 100 sikke dene pareñge. Lāzim hai ki wuh shauhar ke farāyz adā kartā rahe. Wuh umr-bhar use talāq nahīn de sakegā.

²⁰ Lekin agar ādmī kī bāt durust nikle aur sābit na ho sake ki bīwī shādī se pahle kuñwārī thī ²¹ to use bāp ke ghar lāyā jāe. Wahān shahr ke ādmī use sangsār kar deñ. Kyoñki apne bāp ke ghar meñ rahte hue badkārī karne se us ne Isrāīl meñ ek ahmaqānā aur bedīn harkat kī hai. Yoñ tū apne darmiyān se burāi miṭā degā. ²² Agar koī ādmī kisī kī bīwī ke sāth zinā kare aur wuh pakare jāeñ to donoñ ko sazā-e-maut denī hai. Yoñ tū Isrāīl se burāi miṭā degā.

²³ Agar ābādī meñ kisī mard kī mulāqāt kisī aisī kuñwārī se ho jis kī kisī aur ke sāth mangnī huī hai aur wuh us ke sāth hambistar ho jāe ²⁴ to lāzim hai ki tum donoñ ko shahr ke darwāze ke pās lā kar sangsār karo. Wajah yih hai ki laṛkī ne madad ke lie na pukārā agarche us jagah log ābād the. Mard kā jurm yih thā ki us ne kisī aur kī mangetar kī ismatdarī kī hai. Yoñ tū apne darmiyān se burāi miṭā degā.

²⁵ Lekin agar mard ḡhairābād jagah meñ kisī aur kī mangetar kī ismatdarī kare to sirf usī ko sazā-e-maut dī jāe. ²⁶ Laṛkī ko koī sazā na denā, kyoñki us ne kuchh nahīn kiyā jo maut ke lāyq

ho. Ziyādatī karne wāle kī harkat us shaḡhs ke barābar hai jis ne kisī par hamlā karke use qatl kar diyā hai. ²⁷ Chūnki us ne laḡkī ko wahān pāyā jahān log nahīn rahte, is lie agarche laḡkī ne madad ke lie pukārā to bhī use koī na bachā sakā.

²⁸ Ho saktā hai koī ādmī kisī laḡkī kī ismatdarī kare jis kī mangnī nahīn huī hai. Agar unheñ pakaḡā jāe ²⁹ to wuh laḡkī ke bāp ko chāndī ke 50 sikke de. Lāzim hai ki wuh usī laḡkī se shādī kare, kyoñki us ne us kī ismatdarī kī hai. Na sirf yih balki wuh umr-bhar use talāq nahīn de saktā.

³⁰ Apne bāp kī bīwī se shādī karnā manā hai. Jo koī yih kare wuh apne bāp kī behurmatī kartā hai.

23

Muqaddas Ijtimā meñ Sharīk Hone kī Sharāyt

¹ Jab Isrāīlī Rab ke maqdis ke pās jamā hote haiñ to use hāzir hone kī ijāzat nahīn jo kātne yā kuchalne se ḡhojā ban gayā hai. ² Isī tarah wuh bhī muqaddas ijtimā se dūr rahe jo nājāyz tālluqāt ke natīje meñ paidā huā hai. Us kī aulād bhī daswīñ pusht tak us meñ nahīn ā saktī.

³ Koī bhī Ammonī yā Moābī muqaddas ijtimā meñ sharīk nahīn ho saktā. In qaumoñ kī aulād daswīñ pusht tak bhī is jamāt meñ hāzir nahīn ho saktī, ⁴ kyoñki jab tum Misr se nikal āe to wuh roḡī aur pāñī le kar tum se milne na āe. Na sirf yih balki unhoñ ne Masopotāmiyā ke shahr Fator meñ jā kar Bilām bin Baor ko paise die tāki wuh tujh par lānat bheje. ⁵ Lekin Rab tere Ḳhudā ne

Bilām kī na sunī balki us kī lānat barkat meñ badal dī. Kyoñki Rab terā ẖhudā tujh se pyār kartā hai. ⁶ Umr-bhar kuchh na karnā jis se in qaumoñ kī salāmatī aur ẖhushhālī barh jāe.

⁷ Lekin Adomiyōñ ko makrūh na samajhnā, kyoñki wuh tumhāre bhāī haiñ. Isī tarah Mīsriyōñ ko bhī makrūh na samajhnā, kyoñki tū un ke mulk meñ pardesī mehmān thā. ⁸ Un kī tīsriñ nasl ke log Rab ke muqaddas ijtimā meñ sharīk ho sakte haiñ.

ẖhaimāgāh meñ Nāpākī

⁹ Apne dushmanoñ se jang karte waqt apnī lashkargāh meñ har nāpāk chīz se dūr rahnā. ¹⁰ Masalan agar koī admī rāt ke waqt ehtilām ke bāis nāpāk ho jāe to wuh lashkargāh ke bāhar jā kar shām tak wahāñ thahre. ¹¹ Din dhalte waqt wuh nahā le to sūraj dūbne par lashkargāh meñ wāpas ā saktā hai.

¹² Apnī hājat rafā karne ke lie lashkargāh se bāhar koī jagah muqarrar kar. ¹³ Jab kisī ko hājat ke lie baiṭhnā ho to wuh is ke lie garhā khode aur bād meñ use miṭṭī se bhar de. Is lie apne sāmān meñ khudāī kā koī ālā rakhnā zarūrī hai.

¹⁴ Rab terā ẖhudā terī lashkargāh meñ tere darmiyān hī ghūmtā-phirtā hai tāki tū mahfūz rahe aur dushman tere sāmne shikast khāe. Is lie lāzim hai ki terī lashkargāh us ke lie maḥsūs-o-muqaddas ho. Aisā na ho ki Allāh wahāñ koī sharmnāk bāt dekh kar tujh se dūr ho jāe.

Farār Hue Ġhulāmoñ kī Madad Karnā

¹⁵ Agar koī ḡhulām tere pās panāh le to use mālik ko wāpas na karnā. ¹⁶ Wuh tere sāth aur tere darmiyān hī rahe, wahān jahān wuh basnā chāhe, us shahr meñ jo use pasand āe. Use na dabānā.

Mandir meñ Ismatfaroshī Manā Hai

¹⁷ Kisī dewatā kī k̄hidmat meñ ismatfaroshī karnā har Isrāīlī aurāt aur mard ke lie manā hai. ¹⁸ Mannat mānte waqt na kasbī kā ajr, na kutte ke paise * Rab ke maqdis meñ lānā, kyonki Rab tere K̄hudā ko donoñ chīzoñ se ghin hai.

Apne Hamwatanon se Sūd na Lenā

¹⁹ Agar koī Isrāīlī bhāi tujh se qarz le to us se sūd na lenā, khāh tū ne use paise, khānā yā koī aur chīz dī hō. ²⁰ Apne Isrāīlī bhāi se sūd na le balki sirf padesī se. Phir jab tū mulk par qabzā karke us meñ rahegā to Rab terā K̄hudā tere har kām meñ barkat degā.

Apnī Mannat Pūrī Karnā

²¹ Jab tū Rab apne K̄hudā ke huzūr mannat māne to use pūrā karne meñ der na karnā. Rab terā K̄hudā yaqīnan tujh se is kā mutālabā karegā. Agar tū use pūrā na kare to qusūrwār ṭhahregā. ²² Agar tū mannat mānane se bāz rahe to qusūrwār nahīn ṭhahregā, ²³ lekin agar tū apnī dilī k̄hushī se Rab ke huzūr mannat māne to har sūrat meñ use pūrā kar.

Dūsre ke Bāgh meñ se Guzarne kā Rawaiyā

* **23:18** Yaqīn se nahīn kahā jā saktā ki 'kutte ke paise' se kyā murād hai. Ḡhālīban is ke pīchhe butparastī kā koī dastūr hai.

24 Kisī hamwatan ke angūr ke bāgh meñ se guzarte waqt tujhe jitnā jī chāhe us ke angūr khāne kī ijāzat hai. Lekin apne kisī bartan meñ phal jamā na karnā. 25 Isī tarah kisī hamwatan ke anāj ke khet meñ se guzarte waqt tujhe apne hāthoñ se anāj kī bāliyāñ torne kī ijāzat hai. Lekin darāntī istemāl na karnā.

24

Talāq aur Dubārā Shādī

1 Ho saktā hai koī ādmī kisī aurat se shādī kare lekin bād meñ use pasand na kare, kyoñki use bīwī ke bāre meñ kisī sharmnāk bāt kā patā chal gayā hai. Wuh talāqnāmā likh kar use aurat ko detā aur phir use ghar se wāpas bhej detā hai. 2 Is ke bād us aurat kī shādī kisī aur mard se ho jātī hai, 3 aur wuh bhī bād meñ use pasand nahīn kartā. Wuh bhī talāqnāmā likh kar use aurat ko detā aur phir use ghar se wāpas bhej detā hai. Khāh dūsrā shauhar use wāpas bhej de yā shauhar mar jāe, 4 aurat ke pahle shauhar ko us se dubārā shādī karne kī ijāzat nahīn hai, kyoñki wuh aurat us ke lie nāpāk hai. Aisī harkat Rab kī nazar meñ qābil-e-ghin hai. Us mulk ko yoñ gunāhālūdā na karnā jo Rab terā Ḳhudā tujhe mīrās meñ de rahā hai.

Mazīd Hidāyāt

5 Agar kisī ādmī ne abhī abhī shādī kī ho to tū use bhartī karke jang karne ke lie nahīn bhej saktā. Tū use koī bhī aisī zimmedārī nahīn de saktā, jis se wuh ghar se dūr rahne par majbūr ho jāe. Ek sāl tak wuh aisī zimmedāriyoñ se barī

rahe tāki ghar meñ rah kar apnī bīwī ko ḡhush kar sake.

⁶ Agar koī tujh se udhār le to zamānat ke taur par us se na us kī chhoṭī chakkī, na us kī baṛī chakkī kā pāṭ lenā, kyoñki aisā karne se tū us kī jān legā yānī tū wuh chīz legā jis se us kā guzārā hotā hai.

⁷ Agar kisī ādmī ko pakarā jāe jis ne apne hamwatan ko aḡhwā karke ḡhulām banā liyā yā bech diyā hai to use sazā-e-maut denā hai. Yoñ tū apne darmiyān se burāi miṭā degā.

⁸ Agar koī wabāī jildī bīmārī tujhe lag jāe to baṛī ehtiyāt se Lāwī ke qabīle ke imāmoñ kī tamām hidāyāt par amal karnā. Jo bhī hukm maiñ ne unheñ diyā use pūrā karnā. ⁹ Yād kar ki Rab tere Ḳhudā ne Mariyam ke sāth kyā kiyā jab tum Misr se nikal kar safr kar rahe the.

Ḡharīboñ ke Huqūq

¹⁰ Apne hamwatan ko udhār dete waqt us ke ghar meñ na jānā tāki zamānat kī koī chīz mile ¹¹ balki bāhar ṭhahar kar intazār kar ki wuh ḡhud ghar se zamānat kī chīz nikāl kar tujhe de. ¹² Agar wuh itnā zarūratmand ho ki sirf apnī chādar de sake to rāt ke waqt zamānat tere pās na rahe. ¹³ Use sūraj ḡdubne tak wāpas karnā tāki qarzdār us meñ lipaṭ kar so sake. Phir wuh tujhe barkat degā aur Rab terā Ḳhudā terā yih qadam rāst qarār degā.

¹⁴ Zarūratmand mazdūr se ḡhalat fāydā na uṭhānā, chāhe wuh Isrāīlī ho yā pardesī. ¹⁵ Use rozānā sūraj ḡdubne se pahle pahle us kī mazdūrī de denā, kyoñki is se us kā guzārā hotā hai.

Kahīn wuh Rab ke huzūr terī shikāyat na kare aur tū qusūrwar̄ ṭhahre.

¹⁶ Wālidain ko un ke bachchoñ ke jarāym ke sabab se sazā-e-maut na dī jāe, na bachchoñ ko un ke wālidain ke jarāym ke sabab se. Agar kisī ko sazā-e-maut denī ho to us gunāh ke sabab se jo us ne ḵhud kiyā hai.

¹⁷ Pardesiyon̄ aur yatīmon̄ ke huqūq qāym rakhnā. Udhār dete waqt zamānat ke taur par bewā kī chādar na lenā. ¹⁸ Yād rakh ki tū bhī Misr meñ ḡhulām thā aur ki Rab tere Ḵhudā ne fidyā de kar tujhe wahān se chhurāyā. Isī wajah se maiñ tujhe yih hukm detā hūn.

¹⁹ Agar tū fasal kī kaṭāī ke waqt ek pūlā bhūl kar khet meñ chhoṛ āe to use lāne ke lie wāpas na jānā. Use pardesiyon̄, yatīmon̄ aur bewāon̄ ke lie wahīn chhoṛ denā tāki Rab terā Ḵhudā tere har kām meñ barkat de. ²⁰ Jab zaitūn kī fasal pak gaī ho to daraḵhton̄ ko mār mār kar ek hī bār un meñ se phal utār. Is ke bād unheñ na chheṛnā. Bachā huā phal pardesiyon̄, yatīmon̄ aur bewāon̄ ke lie chhoṛ denā. ²¹ Isī tarah apne angūr toṛne ke lie ek hī bār bāgh meñ se guzarnā. Is ke bād use na chheṛnā. Bachā huā phal pardesiyon̄, yatīmon̄ aur bewāon̄ ke lie chhoṛ denā. ²² Yād rakh ki tū ḵhud Misr meñ ḡhulām thā. Isī wajah se maiñ tujhe yih hukm detā hūn.

25

Koṛe Lagāne kī Munāsib Sazā

¹ Agar log apnā ek dūsre ke sāth jhagaṛā ḵhud niṭṭā na sakeñ to wuh apnā muāmālā

adālat meñ pesh karen. Qāzī faislā kare ki kaun beqūsūr hai aur kaun mujrim. ² Agar mujrim ko koṛe lagāne kī sazā denī hai to use qāzī ke sāmne hī muñh ke bal zamīn par liṭānā. Phir use itne koṛe lagāe jāeñ jitnoñ ke wuh lāyq hai. ³ Lekin us ko zyādā se zyādā 40 koṛe lagāne haiñ, warnā tere Isrāīlī bhāī kī sar-e-ām be’izzatī ho jāegī.

Bail kā Muñh na Bāndhnā

⁴ Jab tū fasal gāhne ke lie us par bail chalne detā hai to us kā muñh bāndh kar na rakhnā.

Marhūm Bhāī kī Bīwī se Shādī Karne kā Hukm

⁵ Agar koī shādīshudā mard beaulād mar jāe aur us kā sagā bhāī sāth rahe to us kā farz hai ki bewā se shādī kare. Bewā shauhar ke ḡhāndān se haṭ kar kisī aur se shādī na kare balki sirf apne dewar se. ⁶ Pahlā beṭā jo is rishte se paidā hogā pahle shauhar ke beṭe kī haisiyat rakhegā. Yoñ us kā nām qāym rahegā.

⁷ Lekin agar dewar bhābī se shādī karnā na chāhe to bhābī shahr ke darwāze par jamā hone wāle buzurgoñ ke pās jāe aur un se kahe, “Merā dewar mujh se shādī karne se inkār kartā hai. Wuh apnā farz adā karne ko taiyār nahīn ki apne bhāī kā nām qāym rakhe.” ⁸ Phir shahr ke buzurg dewar ko bulā kar use samjhāeñ. Agar wuh is ke bāwujūd bhī us se shādī karne se inkār kare ⁹ to us kī bhābī buzurgoñ kī maujūdagī meñ us ke pās jā kar us kī ek chappal utār le. Phir wuh us ke muñh par thūk kar kahe, “Us admī se aisā sulūk kiyā jātā hai jo apne bhāī kī nasl qāym rakhne ko taiyār nahīn.” ¹⁰ Āindā Isrāīl

meñ dewar kī nasl “Nange Pāñw Wāle kī Nasl” kahlāegī.

Jhagaṛe meñ Nāzebā Harkateñ

¹¹ Agar do ādmī laṛ rahe hoñ aur ek kī bīwī apne shauhar ko bachāne kī ḳhātir muḳhālif ke azu-e-tanāsul ko pakaṛ le ¹² to lāzim hai ki tū aurat kā hāth kāṭ ḍāle. Us par rahm na karnā.

Dhokā na Denā

¹³ Tolte waqt apne thaile meñ sahīh wazn ke bāṭ rakh, aur dhokā dene ke lie halke bāṭ sāth na rakhnā. ¹⁴ Isī tarah apne ghar meñ anāj kī paimāish karne kā sahīh bartan rakh, aur dhokā dene ke lie chhoṭā bartan sāth na rakhnā. ¹⁵ Sahīh wazn ke bāṭ aur paimāish karne ke sahīh bartan istemāl karnā tāki tū der tak us mulk meñ jītā rahe jo Rab terā Ḳhudā tujhe degā. ¹⁶ Kyonki use har dhokebāz se ghin hai.

Amālīqiyon ko Sazā Denā

¹⁷ Yād rahe ki Amālīqiyon ne tujh se kyā kuchh kiyā jab tum Misr se nikal kar safr kar rahe the. ¹⁸ Jab tū thakāhārā thā to wuh tujh par hamlā karke pīchhe pīchhe chalne wāle tamām kamzoron ko jān se mārte rahe. Wuh Allāh kā ḳhauf nahīn mānte the. ¹⁹ Chunānche jab Rab terā Ḳhudā tujhe irdgird ke tamām dushmanon se sukūn degā aur tū us mulk meñ ābād hogā jo wuh tujhe mīrās meñ de rahā hai tāki tū us par qabzā kare to Amālīqiyon ko yon halāk kar ki duniyā meñ un kā nām-o-nishān na rahe. Yih bāt mat bhūlnā.

26

Zamīn kī Pahlī Paidāwār Rab ko Pesh Karnā

¹ Jab tū us mulk meñ dākḥil hogā jo Rab terā Ḳhudā tujhe mirās meñ de rahā hai aur tū us par qabzā karke us meñ ābād ho jāegā ² to jo bhī fasal tū kāṭegā us ke pahle phal meñ se kuchh ṭokre meñ rakh kar us jagah le jā jo Rab terā Ḳhudā apne nām kī sukūnat ke lie chunegā. ³ Wahāñ ḳhidmat karne wāle imām se kah, “Āj main Rab apne Ḳhudā ke huzūr elān kartā hūñ ki us mulk meñ pahuñch gayā hūñ jis kā hameñ dene kā wādā Rab ne qasam khā kar hamāre bāpdādā se kiyā thā.”

⁴ Tab imām terā ṭokrā le kar use Rab tere Ḳhudā kī qurbāngāh ke sāmne rakh de. ⁵ Phir Rab apne Ḳhudā ke huzūr kah, “Merā bāp āwārā phirne wālā Arāmī thā jo apne logoñ ko le kar Misr meñ ābād huā. Wahāñ pahuñchte waqt un kī tādād kam thī, lekin hote hote wuh baṛī aur tāqatwar qaum ban gae. ⁶ Lekin Misriyoñ ne hamāre sāth burā sulūk kiyā aur hameñ dabā kar saḳht ḡhulāmī meñ phaṅsā diyā. ⁷ Phir ham ne chillā kar Rab apne bāpdādā ke Ḳhudā se fariyād kī, aur Rab ne hamārī sunī. Us ne hamārā dukh, hamārī musibat aur dabī huī hālat dekhī ⁸ aur baṛe iḳhtiyār aur qudrat kā izhār karke hameñ Misr se nikāl lāyā. Us waqt us ne Misriyoñ meñ dahshat phailā kar baṛe mojize dikhāe. ⁹ Wuh hameñ yahāñ le āyā aur yih mulk diyā jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai. ¹⁰ Ai Rab, ab main tujhe us zamīn kā pahlā phal pesh kartā hūñ jo tū ne hameñ baḳhshī hai.”

Apnī paidāwār kā ṭokrā Rab apne Ḳhudā ke sāmne rakh kar use sijdā karnā. ¹¹ Ḳhushī manānā ki Rab mere Ḳhudā ne mujhe aur mere gharāne ko itnī achchhī chīzoñ se nawāzā hai. Is Ḳhushī meñ apne darmiyān rahne wāle Lāwiyōñ aur pardesiyōñ ko bhī shāmīl karnā.

Fasal kā Zarūratmandoñ ke lie Hissā

¹² Har tīsre sāl apnī tamām fasloñ kā daswāñ hissā Lāwiyōñ, pardesiyōñ, yatīmoñ aur bewāoñ ko denā tāki wuh tere shahroñ meñ khānā khā kar ser ho jāeñ. ¹³ Phir Rab apne Ḳhudā se kah, “Maiñ ne waisā hī kiyā hai jaisā tū ne mujhe hukm diyā. Maiñ ne apne ghar se tere lie maḳhsūs-o-muḳaddas hissā nikāl kar use Lāwiyōñ, pardesiyōñ, yatīmoñ aur bewāoñ ko diyā hai. Maiñ ne sab kuchh terī hidāyāt ke ain mutābiq kiyā hai aur kuchh nahīn bhūlā. ¹⁴ Mātām karte waqt maiñ ne is maḳhsūs-o-muḳaddas hisse se kuchh nahīn khāyā. Maiñ ise uṭhā kar ghar se bāhar lāte waqt nāpāk nahīn thā. Maiñ ne is meñ se murdoñ ko bhī kuchh pesh nahīn kiyā. Maiñ ne Rab apne Ḳhudā kī itā'at karke wuh sab kuchh kiyā hai jo tū ne mujhe karne ko farmāyā thā. ¹⁵ Chunāñche āsmān par apne maqdis se nigāh karke apnī qaum Isrāīl ko barkat de. Us mulk ko bhī barkat de jis kā wādā tū ne ḳasam khā kar hamāre bāpdādā se kiyā aur jo tū ne hamēñ baḳhsh bhī diyā hai, us mulk ko jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai.”

Tum Rab kī Qaum Ho

¹⁶ Āj Rab terā Ḳhudā farmātā hai ki in ahkām aur hidāyāt kī pairawī kar. Pūre dil-o-jān se aur baṛī ehtiyāt se in par amal kar.

¹⁷ Āj tū ne elān kiyā hai, “Rab merā Ḳhudā hai. Maiñ us kī rāhoñ par chaltā rahūngā, us ke ahkām ke tābe rahūngā aur us kī sunūngā.”

¹⁸ Aur āj Rab ne elān kiyā hai, “Tū merī qaum aur merī apnī milkiyat hai jis tarah maiñ ne tujh se wādā kiyā hai. Ab mere tamām ahkām ke mutābiq zindagī guzār. ¹⁹ Jitnī bhī qaumeñ maiñ ne ḳhalaq kī haiñ un sab par maiñ tujhe sarfarāz karūnga aur tujhe tārif, shohrat aur izzat atā karūnga. Tū Rab apne Ḳhudā ke lie maḳhsūs-o-muqaddas qaum hogā jis tarah maiñ ne wādā kiyā hai.”

27

Aibāl Pahār par Qurbāngāh Banānā Hai

¹ Phir Mūsā ne buzurgoñ se mil kar qaum se kahā, “Tamām hidāyāt ke tābe raho jo maiñ tumheñ āj de rahā hūñ. ² Jab tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke us mulk meñ dāḳhil hoge jo Rab terā Ḳhudā tujhe de rahā hai to wahān baṛe patthar khaṛe karke un par safedī kar. ³ Un par lafz balafz pūrī sharīat likh. Dariyā ko pār karne ke bād yihī kuchh kar tāki tū us mulk meñ dāḳhil ho jo Rab terā Ḳhudā tujhe degā aur jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai. Kyoñki Rab tere bāpdādā ke Ḳhudā ne yih dene kā tujh se wādā kiyā hai. ⁴ Chunāñche Yardan ko pār karke pattharoñ ko Aibāl Pahār par khaṛā karo aur un par safedī kar.

⁵ Wahān Rab apne Ḳhudā ke lie qurbāngāh banānā. Jo patthar tū us ke lie istemāl kare unheñ lohe ke kisī auzār se na tarāshnā. ⁶ Sirf sālīm patthar istemāl kar. Qurbāngāh par Rab apne Ḳhudā ko bhasm hone wālī qurbāniyān pesh kar. ⁷ Salāmatī kī qurbāniyān bhī us par chaṛhā. Unheñ wahān Rab apne Ḳhudā ke huzūr khā kar ḳhushī manā. ⁸ Wahān khare kie gae pattharon par sharīat ke tamām alfāz sāf sāf likhe jāeñ.”

Aibāl Pahār par se Lānat

⁹ Phir Mūsā ne Lāwī ke qabīle ke imāmon se mil kar tamām Isrāīliyon se kahā, “Ai Isrāīl, ḳhāmoshī se sun. Ab tū Rab apne Ḳhudā kī qaum ban gayā hai, ¹⁰ is lie us kā farmānbardār rah aur us ke un ahkām par amal kar jo main tujhe āj de rahā hūñ.”

¹¹ Usī dīn Mūsā ne Isrāīliyon ko hukm de kar kahā, ¹² “Dariyā-e-Yardān ko pār karne ke bād Shamāūn, Lāwī, Yahūdāh, Ishkār, Yūsuf aur Binyamīn ke qabīle Garizīm Pahār par khare ho jāeñ. Wahān wuh barkat ke alfāz boleñ. ¹³ Bāqī qabīle yānī Rūbin, Jad, Āshar, Zabūlūn, Dān aur Naftālī Aibāl Pahār par khare ho kar lānat ke alfāz boleñ.

¹⁴ Phir Lāwī tamām logon se muḳhātīb ho kar ūnchī āwāz se kaheñ,

¹⁵ ‘Us par lānat jo but tarāsh kar yā dhāl kar chupke se kharā kare. Rab ko kāriḡar ke hāthon se banī huī aisī chīz se ghin hai.’

Jawāb meñ sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

¹⁶ Phir Lāwī kaheñ, ‘Us par lānat jo apne bāp yā mān kī tahqīr kare.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

17 ‘Us par lānat jo apne paṛosī kī zamīn kī hudūd āge pīchhe kare.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

18 ‘Us par lānat jo kisī andhe kī rāhnumāi karke use ghalat rāste par le jāe.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

19 ‘Us par lānat jo padesiyon, yatīmon yā bewāon ke huqūq qāym na rakhe.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

20 ‘Us par lānat jo apne bāp kī bīwī se hambistar ho jāe, kyoñki wuh apne bāp kī behurmatī kartā hai.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

21 ‘Us par lānat jo jānwar se jinsī tālluq rakhe.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

22 ‘Us par lānat jo apnī sagī bahan, apne bāp kī beṭī yā apnī māñ kī beṭī se hambistar ho jāe.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

23 ‘Us par lānat jo apnī sās se hambistar ho jāe.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

24 ‘Us par lānat jo chupke se apne hamwatan ko qatl kar de.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

25 ‘Us par lānat jo paise le kar kisī bequsūr shakhs ko qatl kare.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

26 ‘Us par lānat jo is shariāt kī bāteñ qāym na rakhe, na in par amal kare.’

Sab log kaheñ, ‘Āmīn!’

28

Farmān̄bardārī kī Barkateñ

¹ Rab terā Ḳhudā tujhe duniyā kī tamām qaumoñ par sarfarāz karegā. Shart yih hai ki tū us kī sune aur ehtiyāt se us ke un tamām ahkām par amal kare jo main̄ tujhe āj de rahā hūñ. ² Rab apne Ḳhudā kā farmān̄bardār rah to tujhe har tarah kī barkat hāsīl hogī. ³ Rab tujhe shahr aur dehāt meñ barkat degā. ⁴ Terī aulād phale phūlegī, terī achchhī-ḳhāsī fasleñ pakeñgī, tere gāy-bailoñ aur bheṛ-bakriyoñ ke bachche taraqqī kareñge. ⁵ Terā ṭokrā phal se bharā rahegā, aur āṭā gūndhne kā terā bartan āṭe se ḳhālī nahīñ hogā. ⁶ Rab tujhe ghar meñ āṭe aur wahāñ se nikalte waqt barkat degā.

⁷ Jab tere dushman tujh par hamlā kareñge to wuh Rab kī madad se shikast khāeñge. Go wuh mil kar tujh par hamlā kareñ to bhī tū unheñ chāroñ taraf muntashir kar degā.

⁸ Allāh tere har kām meñ barkat degā. Anāj kī kasrat ke sabab se tere godām bhare raheñge. Rab terā Ḳhudā tujhe us mulk meñ barkat degā jo wuh tujhe dene wālā hai. ⁹ Rab apnī qasam ke mutābiq tujhe apnī maḳhsūs-o-muqaddas qaum banāegā agar tū us ke ahkām par amal kare aur us kī rāhoñ par chale. ¹⁰ Phir duniyā kī tamām qaumeñ tujh se ḳhauf khāeñgī, kyoñki wuh dekheñgī ki tū Rab kī qaum hai aur us ke nām se kahlātā hai.

¹¹ Rab tujhe bahut aulād degā, tere rewaṛ baṛhāegā aur tujhe kasrat kī fasleñ degā. Yoñ wuh tujhe us mulk meñ barkat degā jis kā wādā

us ne qasam khā kar tere bāpdādā se kiyā. ¹² Rab āsmān ke khazānoñ ko khol kar waqt par terī zamīn par bārish barsāegā. Wuh tere har kām meñ barkat degā. Tū bahut-sī qaumoñ ko udhār degā lekin kisī kā bhī qarzdār nahīn hogā. ¹³ Rab tujhe qaumoñ kī dum nahīn balki un kā sar banāegā. Tū taraqqī kartā jāegā aur zawāl kā shikār nahīn hogā. Lekin shart yih hai ki tū Rab apne Ḳhudā ke wuh ahkām mān kar un par amal kare jo maiñ tujhe āj de rahā hūñ. ¹⁴ Jo kuchh bhī maiñ ne tujhe karne ko kahā hai us se kisī tarah bhī haṭ kar zindagī na guzārnā. Na dīgar mābūdoñ kī pairawī karnā, na un kī khidmat karnā.

Nāfarmānī kī Lānateñ

¹⁵ Lekin agar tū Rab apne Ḳhudā kī na sune aur us ke un tamām ahkām par amal na kare jo maiñ āj tujhe de rahā hūñ to har tarah kī lānat tujh par āegī. ¹⁶ Shahr aur dehāt meñ tujh par lānat hogī. ¹⁷ Tere ṭokre aur āṭā gūndhne ke tere bartan par lānat hogī. ¹⁸ Terī aulād par, tere gāy-bailoñ aur bher-bakriyoñ ke bachchoñ par aur tere khetoñ par lānat hogī. ¹⁹ Ghar meñ āte aur wahān se nikalte waqt tujh par lānat hogī. ²⁰ Agar tū ghalat kām karke Rab ko chhoṛe to jo kuchh bhī tū kare wuh tujh par lānateñ, pareshāniyān aur musībateñ āne degā. Tab terā jaldī se satyānās hogā, aur tū halāk ho jāegā.

²¹ Rab tujh meñ wabāi bīmāriyān phailāegā jin ke sabab se tujh meñ se koī us mulk meñ zindā nahīn rahegā jis par tū abhī qabzā karne wālā hai. ²² Rab tujhe mohlak bīmāriyoñ, bukhār

aur sūjan se māregā. Jhulsāne wālī garmī, kāl, patrog aur phaphūndī terī fasleñ khatm karegī. Aisi musībatoñ ke bāis tū tabāh ho jāegā. ²³ Tere ūpar āsmān pītal jaisā saḡht hogā jabki tere nīche zamīn lohe kī mānind hogī. ²⁴ Bārish kī jagah Rab tere mulk par gard aur ret barsāegā jo āsmān se tere mulk par chhā kar tujhe barbād kar degī.

²⁵ Jab tū apne dushmanoñ kā sāmnā kare to Rab tujhe shīkast dilāegā. Go tū mil kar un kī taraf baḡhegā to bhī un se bhāg kar chāroñ taraf muntashir ho jāegā. Duniyā ke tamām mamālik meñ logoñ ke roñgṭe khare ho jāeñge jab wuh terī musībateñ dekheñge. ²⁶ Parinde aur janglī jānwar terī lāshoñ ko khā jāeñge, aur unheñ bhagāne wālā koī nahīn hogā. ²⁷ Rab tujhe unhiñ phoroñ se māregā jo Misriyoñ ko nikle the. Aise jildī amrāz phailēñge jin kā ilāj nahīn hai. ²⁸ Tū pāgalpan kā shikār ho jāegā, Rab tujhe andhepan aur zahnī abtarī meñ mubtalā kar degā. ²⁹ Dopahar ke waqt bhī tū andhe kī tarah ṭaṭol ṭaṭol kar phiregā. Jo kuchh bhī tū kare us meñ nākām rahegā. Roz baroz log tujhe dabāte aur lūṭte raheñge, aur tujhe bachāne wālā koī nahīn hogā.

³⁰ Terī mangnī kisī aurat se hogī to koī aur ā kar us kī ismatdarī karegā. Tū apne lie ghar banāegā lekin us meñ nahīn rahegā. Tū apne lie angūr kā bāgh lagāegā lekin us kā phal nahīn khāegā. ³¹ Tere deḡhte deḡhte terā bail zabah kiyā jāegā, lekin tū us kā gosht nahīn khāegā. Terā gadhā tujh se chhīn liyā jāegā aur wāpas

nahīn kiyā jāegā. Terī bheṛ-bakriyān dushman ko dī jāēngī, aur unheñ chhuṛāne wālā koī nahīn hogā. ³² Tere beṭe-beṭiyon ko kisī dūsri qaum ko diyā jāegā, aur tū kuchh nahīn kar sakegā. Roz baroz tū apne bachchon ke intazār meñ ufaq ko taktā rahegā, lekin deḳhte deḳhte terī ānkheñ dhundlā jāēngī.

³³ Ek ajnabī qaum terī zamīn kī paidāwār aur terī mehnat-o-mashaqqat kī kamāī le jāegī. Tujhe umr-bhar zulm aur dabāw bardāsht karnā paregā.

³⁴ Jo haulnāk bāteñ terī ānkheñ dekheñgī un se tū pāgal ho jāegā. ³⁵ Rab tujhe taklīfdeh aur la'ilāj phoṛon se māregā jo talwe se le kar chāñdī tak pūre jism par phail kar tere ghuṭnon aur ṭāngon ko muta'assir kareñge.

³⁶ Rab tujhe aur tere muqarrar kie hue bādshāh ko ek aise mulk meñ le jāegā jis se na tū aur na tere bāpdādā wāqif the. Wahāñ tū dīgar mābūdon yāñī lakaṛī aur patthar ke buton kī kḥidmat karegā. ³⁷ Jis jis qaum meñ Rab tujhe hāñk degā wahāñ tujhe dekh kar logon ke rongṭe khare ho jāēnge aur wuh terā mazāq uṛāēnge. Tū un ke lie ibratangez misāl hogā.

³⁸ Tū apne kheton meñ bahut bīj bone ke bāwujūd kam hī fasal kāṭegā, kyonki ṭidde use khā jāēnge. ³⁹ Tū angūr ke bāgh lagā kar un par kḥūb mehnat karegā lekin na un ke angūr toregā, na un kī mai piegā, kyonki kīre unheñ khā jāēnge. ⁴⁰ Go tere pūre mulk meñ zaitūn ke daraḳht honge to bhī tū un kā tel istemāl nahīn kar sakegā, kyonki zaitūn kḥarāb ho kar zamīn par gir jāēnge.

⁴¹ Tere beṭe-beṭiyān to hoṅge, lekin tū un se mahrūm ho jāegā. Kyoṅki unheṅ giriftār karke kisī ajnabī mulk meṅ le jāyā jāegā. ⁴² Ṭiḍḍiyon ke ḡhol tere mulk ke tamām daraḡhton aur faslon par qabzā kar leṅge. ⁴³ Tere darmiyān rahne wālā padesī tujh se baṛh kar taraqqī kartā jāegā jabki tujh par zawāl ā jāegā. ⁴⁴ Us ke pās tujhe udhār dene ke lie paise hoṅge jabki tere pās use udhār dene ko kuchh nahīn hogā. Aḡhir meṅ wuh sar aur tū dum hogā.

⁴⁵ Yih tamām lānateṅ tujh par ān paṛeṅgī. Jab tak tū tabāh na ho jāe wuh terā tāqqub kartī raheṅgī, kyoṅki tū ne Rab apne Ḳhudā kī na sunī aur us ke ahkām par amal na kiyā. ⁴⁶ Yoṅ yih hameshā tak tere aur terī aulād ke lie ek mojizānā aur ibratangez ilāhī nishān raheṅgī.

⁴⁷ Chūṅki tū ne dilī ḡhushī se us waqt Rab apne Ḳhudā kī ḡhidmat na kī jab tere pās sab kuchh thā ⁴⁸ is lie tū un dushmanon kī ḡhidmat karegā jinheṅ Rab tere ḡhilāf bhejegā. Tū bhūkā, pyāsā, nangā aur har chīz kā hājatmand hogā, aur Rab terī gardan par lohe kā juā rakh kar tujhe mukammal tabāhī tak le jāegā.

⁴⁹ Rab tere ḡhilāf ek qaum khaṛī karegā jo dūr se balki duniyā kī intahā se ā kar uqāb kī tarah tujh par jhapaṭṭā māregī. Wuh aisī zabān bolegī jis se tū wāqif nahīn hogā. ⁵⁰ Wuh saḡht qaum hogī jo na buzurgoṅ kā lihāz karegī aur na bachchoṅ par rahm karegī. ⁵¹ Wuh tere maweshī aur fasleṅ khā jāegī aur tū bhūke mar jāegā. Tū halāk ho jāegā, kyoṅki tere lie kuchh nahīn bachegā, na anāj, na mai, na tel, na gāy-bailon

yā bher-bakriyon ke bachche. ⁵² Dushman tere mulk ke tamām shahron kā muhāsarā karegā. Ākhirkār jin ūnchī aur mazbūt fasilon par tū etamād karegā wuh bhī sab gir parengī. Dushman us mulk kā koī bhī shahr nahīn chhoregā jo Rab terā Ḳhudā tujhe dene wālā hai.

⁵³ Jab dushman tere shahron kā muhāsarā karegā to tū un meñ itnā shadīd bhūkā ho jāegā ki apne bachchoñ ko khā legā jo Rab tere Ḳhudā ne tujhe die haiñ. ⁵⁴⁻⁵⁵ Muhāsare ke daurān tum meñ se sab se sharīf aur shāystā ādmī bhī apne bachche ko zabah karke khāegā, kyonki us ke pās koī aur ḳhurāk nahīn hogī. Us kī hālat itnī burī hogī ki wuh use apne sage bhāī, bīwī yā bāqī bachchoñ ke sāth taqsīm karne ke lie taiyār nahīn hogā. ⁵⁶⁻⁵⁷ Tum meñ se sab se sharīf aur shāystā aurat bhī aisā hī karegī, agarche pahle wuh itnī nāzūk thī ki farsh ko apne talwe se chhūne kī jurrat nahīn kartī thī. Muhāsare ke daurān use itnī shadīd bhūk hogī ki jab us ke bachchā paidā hogā to wuh chhup chhup kar use khāegī. Na sirf yih balki wuh paidāish ke waqt bachche ke sāth ḳhārij huī ālā'ish bhī khāegī aur use apne shauhar yā apne bāqī bachchoñ meñ bāñtne ke lie taiyār nahīn hogī. Itnī musībat tujh par muhāsare ke daurān āegī.

⁵⁸ Ḡharz ehtiyāt se shariyat kī un tamām bāton kī pairawī kar jo is kitāb meñ darj haiñ, aur Rab apne Ḳhudā ke purjalāl aur bārob nām kā ḳhauf mānanā. ⁵⁹ Warnā wuh tujh aur terī aulād meñ saḳht aur lā'ilāj amrāz aur aisī dahshatnāk wabāeñ phailāegā jo rokī nahīn jā sakeñgī. ⁶⁰ Jin

tamām wabāon se tū Misr meñ dahshat khātā thā wuh ab tere darmiyān phail kar tere sāth chimṭī raheṅgī. ⁶¹ Na sirf Sharīat kī is Kitāb meñ bayān kī huī bīmāriyān aur musībateñ tujh par aēṅgī balki Rab aur bhī tujh par bhejegā, jab tak ki tū halāk na ho jāe.

⁶² Agar tū Rab apne Ḳhudā kī na sune to āḳhirkār tum meñ se bahut kam bache raheṅge, go tum pahle sitāroñ jaise beshumār the. ⁶³ Jis tarah pahle Rab ḳhushī se tumheñ kāmyābī detā aur tumhārī tādād barhātā thā usī tarah ab wuh tumheñ barbād aur tabāh karne meñ ḳhushī mahsūs karegā. Tumheñ zabardastī us mulk se nikālā jāegā jis par tū is waqt dāḳhil ho kar qabzā karne wālā hai. ⁶⁴ Tab Rab tujhe duniyā ke ek sire se le kar dūsre sire tak tamām qaumoñ meñ muntashir kar degā. Wahān tū dīgar mābūdoñ kī pūjā karegā, aise dewatāoñ kī jin se na tū aur na tere bāpdādā wāqif the.

⁶⁵ Un mamālik meñ bhī na tū ārām-o-sukūn pāegā, na tere pāñw jam jāeṅge. Rab hone degā ki terā dil thartharātā rahegā, terī āñkheñ pareshānī ke bāis dhundlā jāeṅgī aur terī jān se ummīd kī har kiran jāṭī rahegī. ⁶⁶ Terī jān har waqt ḳhatre meñ hogī aur tū din rāt dahshat khāte hue marne kī tawaqo karegā. ⁶⁷ Subah uṭh kar tū kahegā, “Kāsh shām ho!” Aur shām ke waqt, “Kāsh subah ho!” Kyonki jo kuchh tū dekhegā us se tere dil ko dahshat gher legī.

⁶⁸ Rab tujhe jahāzoñ meñ biṭhā kar Misr wāpas le jāegā agarche maiñ ne kahā thā ki tū use dubārā kabhī nahīn dekhegā. Wahān pahuñch kar tum apne dushmanoñ se bāt karke apne āp

ko ḡhulām ke taur par bechne kī koshish karoge, lekin koī bhī tumheñ ḡharīdnā nahīn chāhegā.”

29

Moāb meñ Rab ke sāth Nayā Ahd

¹ Jab Isrāīlī Moāb meñ the to Rab ne Mūsā ko hukm diyā ki Isrāīliyoñ ke sāth ek aur ahd bāndhe. Yih us ahd ke alāwā thā jo Rab Horib yānī Sīnā par un ke sāth bāndh chukā thā. ² Is silsile meñ Mūsā ne tamām Isrāīliyoñ ko bulā kar kahā, “Tum ne ḡhud dekhā ki Rab ne Misr ke bādshāh Firaun, us ke mulāzimoñ aur pūre mulk ke sāth kyā kuchh kiyā. ³ Tum ne apnī āñkhoñ se wuh baḡī āzmāisheñ, ilāhī nishān aur mojize dekhe jin ke zariye Rab ne apnī qudrat kā izhār kiyā.

⁴ Magar afsos, āj tak Rab ne tumheñ na samajhdār dil atā kiyā, na āñkheñ jo dekh sakeñ yā kān jo sun sakeñ. ⁵ Registān meñ main ne 40 sāl tak tumhārī rāhnumāī kī. Is daurān na tumhāre kapḡe phaḡe aur na tumhāre jūte ghise. ⁶ Na tumhāre pās roḡī thī, na mai yā mai jaisī koī aur chīz. To bhī Rab ne tumhārī zarūriyāt pūri kīn tāki tum sīkh lo ki wuhī Rab tumhārā ḡhudā hai.

⁷ Phir ham yahān āe to Hasbon kā bādshāh Sīhon aur Basan kā bādshāh Oj nikal kar ham se laḡne āe. Lekin ham ne unheñ shikast dī. ⁸ Un ke mulk par qabzā karke ham ne use Rūbin, Jad aur Manassī ke ādhe qabīle ko mīrās meñ diyā. ⁹ Ab ehtiyāt se is ahd kī tamām sharāyt pūri karo tāki tum har bāt meñ kāmyāb ho.

¹⁰ Is waqt tum sab Rab apne Ḳhudā ke huzūr khaṛe ho, tumhāre qabīlōn ke sardār, tumhāre buzurg, nigahbān, mard, ¹¹ aurateñ aur bachche. Tere darmiyān rahne wāle padesī bhī lakaṛhāroñ se le kar pānī bharne wāloñ tak tere sāth yahān hāzir haiñ. ¹² Tū is lie yahān jamā huā hai ki Rab apne Ḳhudā kā wuh ahd taslīm kare jo wuh āj qasam khā kar tere sāth bāndh rahā hai. ¹³ Is se wuh āj is kī tasdīq kar rahā hai ki tū us kī qaum aur wuh terā Ḳhudā hai yānī wuhī bāt jis kā wādā us ne tujh se aur tere bāpdādā Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb se kiyā thā. ¹⁴⁻¹⁵ Lekin main yih ahd qasam khā kar na sirf tumhāre sāth jo hāzir ho bāndh rahā hūñ balki tumhārī āne wālī nasloñ ke sāth bhī.

Butparastī kī Sazā

¹⁶ Tum ḳhud jānte ho ki ham Misr meñ kis tarah zindagī guzārte the. Yih bhī tumheñ yād hai ki ham kis tarah muḳhtalif mamālik meñ se guzarte hue yahān tak pahuñche. ¹⁷ Tum ne un ke nafratangez but dekhe jo lakaṛī, patthar, chāndī aur sone ke the. ¹⁸ Dhyān do ki yahān maujūd koī bhī mard, aurat, kumbā yā qabīlā Rab apne Ḳhudā se haṭ kar dūsarī qaumoñ ke dewatāoñ kī pūjā na kare. Aisā na ho ki tumhāre darmiyān koī jaṛ phūṭ kar zahrīlā aur kaṛwā phal lāe.

¹⁹ Tum sab ne wuh lānateñ sunī haiñ jo Rab nāfarmānoñ par bhejegā. To bhī ho saktā hai ki koī apne āp ko Rab kī barkat kā wāris samajh kar kahe, “Beshak main apnī ḡhalat rāhoñ se haṭne ke lie taiyār nahīn hūñ, lekin koī bāt nahīn.

Main mahfūz rahūngā.” Khabardār, aisī harkat se wuh na sirf apne ūpar balki pūre mulk par tabāhī lāegā. * 20 Rab kabhī bhī use muāf karne par āmādā nahīn hogā balki wuh use apne ḡhazab aur ḡhairat kā nishānā banāegā. Is kitāb meñ darj tamām lānateñ us par āengī, aur Rab duniyā se us kā nām-o-nishān miṭā degā. 21 Wuh use pūrī jamāt se alag karke us par ahd kī wuh tamām lānateñ lāegā jo Sharīat kī is Kitāb meñ likhī huī haiñ.

22 Mustaqbil meñ tumhārī aulād aur dūr-darāz mamālik se āne wāle musāfir un musībatoñ aur amrāz kā asar dekheñge jin se Rab ne mulk ko tabāh kiyā hogā. 23 Chāroñ taraf zamīn jhulsī huī aur gandhak aur namak se dhakī huī nazar āegī. Bīj us meñ boyā nahīn jāegā, kyonki kḡhudrau padoñ tak kuchh nahīn ugegā. Tumhārā mulk Sadūm, Amūrā, Admā aur Zaboīm kī mānind hogā jin ko Rab ne apne ḡhazab meñ tabāh kiyā. 24 Tamām qaumeñ pūchheñgī, ‘Rab ne is mulk ke sāth aisā kyon kiyā? Us ke saḡht ḡhazab kī kyā wajah thī?’ 25 Unheñ jawāb milegā, ‘Wajah yih hai ki is mulk ke bāshindoñ ne Rab apne bāpdādā ke Kḡhudā kā ahd toṛ diyā jo us ne unheñ Misr se nikālte waqt un se bāndhā thā. 26 Unhoñ ne jā kar dīgar mābūdoñ kī kḡhidmat kī aur unheñ sijdā kiyā jin se wuh pahle wāqif nahīn the aur jo Rab ne unheñ nahīn die the. 27 Isī lie us kā ḡhazab is mulk par nāzil huā aur wuh us par wuh tamām lānateñ lāyā jin kā zikr is kitāb meñ hai. 28 Wuh itnā ḡhusse huā ki us

* 29:19 Lafzī tarjumā: serāb zamīn kḡhushk zamīn ke sāth tabāh ho jāegī.

ne unheñ jaṛ se ukhār kar ek ajnabī mulk meñ phaiñk diyā jahān wuh āj tak ābād haiñ.’

²⁹ Bahut kuchh poshidā hai, aur sirf Rab hamārā Ḳhudā us kā ilm rakhtā hai. Lekin us ne ham par apnī shariyat kā inkishāf kar diyā hai. Lāzim hai ki ham aur hamārī aulād us ke farmāñbardār raheñ.

30

Taubā ke Musbat Natīje

¹ Maiñ ne tujhe batāyā hai ki tere lie kyā kuchh barkat kā aur kyā kuchh lānat kā bāis hai. Jab Rab terā Ḳhudā tujhe terī ḡhalat harkatoñ ke sabab se muḳhtalif qaumoñ meñ muntashir kar degā to tū merī bāteñ māñ jāegā. ² Tab tū aur terī aulād Rab apne Ḳhudā ke pās wāpas āeñge aur pūre dil-o-jān se us kī sun kar un tamām ahkām par amal kareñge jo maiñ āj tujhe de rahā hūñ. ³ Phir Rab terā Ḳhudā tujhe bahāl karegā aur tujh par rahm karke tujhe un tamām qaumoñ se nikāl kar jamā karegā jin meñ us ne tujhe muntashir kar diyā thā. ⁴ Hāñ, Rab terā Ḳhudā tujhe har jagah se jamā karke wāpas lāegā, chāhe tū sab se dūr mulk meñ kyoñ na paṛā ho. ⁵ Wuh tujhe tere bāpdādā ke mulk meñ lāegā, aur tū us par qabzā karegā. Phir wuh tujhe tere bāpdādā se zyādā kāmyābī baḳshhegā, aur terī tādād zyādā baḳhāegā.

⁶ Ḳhatnā Rab kī qaum kā zāhirī nishān hai. Lekin us waqt Rab terā Ḳhudā tere aur terī aulād kā bātinī ḳhatnā karegā tāki tū use pūre dil-o-jān se pyār kare aur jītā rahe. ⁷ Jo lānateñ Rab terā Ḳhudā tujh par lāyā thā unheñ wuh

ab tere dushmanoñ par āne degā, un par jo tujh se naftrat rakhte aur tujhe īzā pahuñchāte haiñ. ⁸ Kyoñki tū dubārā Rab kī sunegā aur us ke tamām ahkām kī pairawī karegā jo maiñ tujhe āj de rahā hūñ. ⁹ Jo kuchh bhī tū karegā us meñ Rab tujhe baṛī kāmyābī baḳhshegā, aur tujhe kasrat kī aulād, maweshī aur fasleñ hāsil hoñgī. Kyoñki jis tarah wuh tere bāpdādā ko kāmyābī dene meñ ḳhushī mahsūs kartā thā usī tarah wuh tujhe bhī kāmyābī dene meñ ḳhushī mahsūs karegā.

¹⁰ Shart sirf yih hai ki tū Rab apne Ḳhudā kī sune, shariāt meñ darj us ke ahkām par amal kare aur pūre dil-o-jān se us kī taraf rujū lāe.

¹¹ Jo ahkām maiñ āj tujhe de rahā hūñ na wuh had se zyādā mushkil haiñ, na terī pahuñch se bāhar. ¹² Wuh āsmān par nahīñ haiñ ki tū kahe, ‘Kaun āsmān par chaṛh kar hamāre lie yih ahkām nīche le āe tāki ham unheñ sun sakeñ aur un par amal kar sakeñ?’ ¹³ Wuh samundar ke pār bhī nahīñ haiñ ki tū kahe, ‘Kaun samundar ko pār karke hamāre lie yih ahkām lāegā tāki ham unheñ sun sakeñ aur un par amal kar sakeñ?’ ¹⁴ Kyoñki yih kalām tere nihāyat qarīb balki tere muñh aur dil meñ maujūd hai. Chunāñche us par amal karne meñ koī bhī rukāwaṭ nahīñ hai.

Zindagī yā Maut kā Chunāo

¹⁵ Dekh, āj maiñ tujhe do rāste pesh kartā hūñ. Ek zindagī aur ḳhushhālī kī taraf le jātā hai jabki dūsrā maut aur halākat kī taraf. ¹⁶ Āj maiñ tujhe hukm detā hūñ ki Rab apne Ḳhudā ko pyār kar, us kī rāhoñ par chal aur us ke ahkām ke tābe

rah. Phir tū zindā rah kar taraqqī karegā, aur Rab terā Ḳhudā tujhe us mulk meñ barkat degā jis meñ tū dāḳhil hone wālā hai.

¹⁷ Lekin agar terā dil is rāste se haṭ kar nāfarmānī kare to barkat kī tawaqqo na kar. Agar tū āzmāish meñ paṛ kar dīgar mābūdoñ ko sijdā aur un kī ḳhidmat kare ¹⁸ to tum zarūr tabāh ho jāoge. Āj main elān kartā hūñ ki is sūrat meñ tum zyādā der tak us mulk meñ ābād nahīñ rahoge jis meñ tū Dariyā-e-Yardan ko pār karke dāḳhil hogā tāki us par qabzā kare.

¹⁹ Āj āsmān aur zamīn tumhāre ḳhilāf mere gawāh haiñ ki main ne tumheñ zindagī aur barkatoñ kā rāstā aur maut aur lānatoñ kā rāstā pesh kiyā hai. Ab zindagī kā rāstā iḳhtiyār kar tāki tū aur terī aulād zindā rahe. ²⁰ Rab apne Ḳhudā ko pyār kar, us kī sun aur us se liptā rah. Kyonki wuhī terī zindagī hai aur wuhī karegā ki tū der tak us mulk meñ jītā rahegā jis kā wādā us ne qasam khā kar tere bāpdādā Ibrāhīm, Is'hāq aur Yāqūb se kiyā thā.”

31

Yashua ko Mūsā kī Jagah Muqarrar Kiyā Jātā Hai

¹ Mūsā ne jā kar tamām Isrāīliyoñ se mazīd kahā,

² “Ab main 120 sāl kā ho chukā hūñ. Merā chalnā-phirnā mushkil ho gayā hai. Aur waise bhī Rab ne mujhe batāyā hai, ‘Tū Dariyā-e-Yardan ko pār nahīñ karegā.’ ³ Rab terā Ḳhudā ḳhud tere āge āge jā kar Yardan ko pār karegā. Wuhī tere āge āge in qaumoñ ko tabāh karegā

tāki tū un ke mulk par qabzā kar sake. Dariyā ko pār karte waqt Yashua tere āge chalegā jis tarah Rab ne farmāyā hai. ⁴ Rab wahān ke logoñ ko bilkul usī tarah tabāh karegā jis tarah wuh Amoriyoñ ko un ke bādshāhoñ Sīhon aur Oj samet tabāh kar chukā hai. ⁵ Rab tumheñ un par ghālib āne degā. Us waqt tumheñ un ke sāth waisā sulūk karnā hai jaisā main ne tumheñ batāyā hai. ⁶ Mazbūt aur diler ho. Un se khauf na khāo, kyonki Rab terā Kḥudā tere sāth chaltā hai. Wuh tujhe kabhī nahīn chhoṛegā, tujhe kabhī tark nahīn karegā.”

⁷ Is ke bād Mūsā ne tamām Isrāīliyoñ ke sāmne Yashua ko bulāyā aur us se kahā, “Mazbūt aur diler ho, kyonki tū is qaum ko us mulk meñ le jāegā jis kā wādā Rab ne qasam khā kar un ke bāpdādā se kiyā thā. Lāzim hai ki tū hī use taqsīm karke har qabile ko us kā maurūsī ilāqā de. ⁸ Rab kḥud tere āge āge chalte hue tere sāth hogā. Wuh tujhe kabhī nahīn chhoṛegā, tujhe kabhī nahīn tark karegā. Kḥauf na khānā, na ghabrānā.”

Har Sāt Sāl ke bād Sharīat kī Tilāwat

⁹ Mūsā ne yih pūrī sharīat likh kar Isrāīl ke tamām buzurgoñ aur Lāwī ke qabile ke un imāmoñ ke sapurd kī jo safr karte waqt ahd kā sandūq uṭhā kar le chalte the. Us ne un se kahā, ¹⁰⁻¹¹ “Har sāt sāl ke bād is sharīat kī tilāwat karnā, yānī bahālī ke sāl meñ jab tamām qarz mansūkh kie jāte haiñ. Tilāwat us waqt karnā hai jab Isrāīlī Jhoñpuriyoñ kī Īd ke lie Rab apne Kḥudā ke sāmne us jagah hāzir hoñge jo wuh maqdis ke lie chunegā. ¹² Tamām logoñ

ko mardoñ, auratoñ, bachchoñ aur pardesiyon samet wahāñ jamā karnā tāki wuh sun kar sīkheñ, Rab tumhāre Ḳhudā kā ḳhauf māneñ aur ehtiyāt se is shariāt kī bātoñ par amal karen. ¹³ Lāzim hai ki un kī aulād jo is shariāt se nāwāqif hai ise sune aur sīkhe tāki umr-bhar us mulk meñ Rab tumhāre Ḳhudā kā ḳhauf māne jis par tum Dariyā-e-Yardān ko pār karke qabzā karoge.”

Rab Mūsā ko Āḳhiri Hidāyāt Detā Hai

¹⁴ Rab ne Mūsā se kahā, “Ab terī maut qarīb hai. Yashua ko bulā kar us ke sāth mulāqāt ke ḳhaime meñ hāzir ho jā. Wahāñ main use us kī zimmedāriyāñ sauñpūngā.”

Mūsā aur Yashua ā kar ḳhaime meñ hāzir hue ¹⁵ to Rab ḳhaime ke darwāze par bādāl ke satūn meñ zāhir huā. ¹⁶ Us ne Mūsā se kahā, “Tū jald hī mar kar apne bāpdādā se jā milegā. Lekin yih qaum mulk meñ dāḳhil hone par zinā karke us ke ajnabī dewatāon kī pairawī karne lag jāegī. Wuh mujhe tark karke wuh ahd toṛ degī jo main ne un ke sāth bāndhā hai. ¹⁷ Phir merā ḡhazab un par bharkegā. Main unheñ chhoṛ kar apnā chehrā un se chhupā lūngā. Tab unheñ kachchā chabā liyā jāegā aur bahut sārī haibatnāk musībateñ un par āengī. Us waqt wuh kaheñge, ‘Kyā yih musībateñ is wajah se ham par nahīn āñ ki Rab hamāre sāth nahīn hai?’ ¹⁸ Aur aisā hī hogā. Main zarūr apnā chehrā un se chhupāe rakhūngā, kyonki dīgar mābūdoñ ke pīchhe chalne se unhoñ ne ek nihāyat sharīr qadam uṭhāyā hogā.

19 Ab zail kā gīt likh kar Isrāīliyoñ ko yoñ sikhāo ki wuh zabānī yād rahe aur mere lie un ke ḳhilāf gawāhī diyā kare. 20 Kyoñki maiñ unheñ us mulk meñ le jā rahā hūñ jis kā wādā maiñ ne ḳasam khā kar un ke bāpdādā se kiyā thā, us mulk meñ jis meñ dūdh aur shahd kī kasrat hai. Wahāñ itnī ḳhurāk hogī ki un kī bhūk jāti rahegī aur wuh moṭe ho jāenge. Lekin phir wuh dīgar mābūdoñ ke pīchhe lag jāenge aur un kī ḳhidmat kareñge. Wuh mujhe radd kareñge aur merā ahd toreñge. 21 Natīje meñ un par bahut sārī haibatnāk musībateñ āengī. Phir yih gīt jo un kī aulād ko yād rahegā un ke ḳhilāf gawāhī degā. Kyoñki go maiñ unheñ us mulk meñ le jā rahā hūñ jis kā wādā maiñ ne ḳasam khā kar un se kiyā thā to bhī maiñ jāntā hūñ ki wuh ab tak kis tarah kī soch rakhte haiñ.”

22 Mūsā ne usī din yih gīt likh kar Isrāīliyoñ ko sikhāyā.

23 Phir Rab ne Yashua bin Nūn se kahā, “Mazbūt aur diler ho, kyoñki tū Isrāīliyoñ ko us mulk meñ le jāegā jis kā wādā maiñ ne ḳasam khā kar un se kiyā thā. Maiñ ḳhud tere sāth hūngā.”

24 Jab Mūsā ne pūrī shariyat ko kitāb meñ likh liyā 25 to wuh un Lāwiyoñ se muḳhātib huā jo safr karte waqt ahd kā sandūq uṭhā kar le jāte the. 26 “Shariyat kī yih kitāb le kar Rab apne ḳhudā ke ahd ke sandūq ke pās rakhnā. Wahāñ wuh paṛi rahe aur tere ḳhilāf gawāhī deti rahe. 27 Kyoñki maiñ ḳhūb jāntā hūñ ki tū kitnā sarkash aur haṭdharm hai. Merī maujūdagī meñ bhī tum ne kitnī dafā Rab se sarkashī kī. To

phir mere marne ke bād tum kyā kuchh nahīn karoge! ²⁸ Ab mere sāmne apne qabīloñ ke tamām buzurgoñ aur nigahbānoñ ko jamā karo tāki wuh ḳhud merī yih bāteñ suneñ aur āsmān aur zamīn un ke ḳhilāf gawāh hoñ. ²⁹ Kyoñki mujhe mālūm hai ki merī maut ke bād tum zarūr bigaṛ jāoge aur us rāste se haṭ jāoge jis par chalne kī maiñ ne tumheñ tākīd kī hai. Āḳhirkār tum par musibat āegī, kyoñki tum wuh kuchh karoge jo Rab ko burā lagtā hai, tum apne hāthoñ ke kām se use ḡhussā dilāoge.”

³⁰ Phir Mūsā ne Isrāīl kī tamām jamāt ke sāmne yih ḡt shurū se le kar āḳhir tak pesh kiyā,

32

Mūsā kā ḡt

¹ Ai āsmān, merī bāt par ḡhaur kar! Ai zamīn, merā ḡt sun!

² Merī tālim būndā-bāndī jaisī ho, merī bāt shabnam kī tarah zamīn par paṛ jāe. Wuh bārish kī mānind ho jo hariyālī par barastī hai.

³ Maiñ Rab kā nām pukārūñga. Hamāre Ḳhudā kī azmat kī tamjīd karo!

⁴ Wuh Chaṭān hai, aur us kā kām kāmīl hai. Us kī tamām rāheñ rāst haiñ. Wuh wafādār Ḳhudā hai jis meñ fareb nahīn hai balki jo ādil aur diyānatdār hai.

⁵ Ek ṭeṛhī aur kajrau nasl ne us kā ḡnāh kiyā. Wuh us ke farzand nahīn balki dāḡh sābit hue haiñ.

⁶ Ai merī ahmaq aur besamajh qaum, kyā tumhārā Rab se aisā rawaiyā ṭhīk hai? Wuh

to tumhārā bāp aur Ḳhāliq hai, jis ne tumheñ banāyā aur qāym kiyā.

⁷ Qadīm zamāne ko yād karnā, māzī kī nasloñ par tawajjuh denā. Apne bāp se pūchhnā to wuh tujhe batā degā, apne buzurgoñ se patā karnā to wuh tujhe ittalā deñge.

⁸ Jab Allāh T'ālā ne har qaum ko us kā apnā apnā maurūsī ilāqā de kar tamām insānoñ ko muḳhtalif gurohoñ meñ alag kar diyā to us ne qaumoñ kī sarhaddeñ Isrāīliyoñ kī tādād ke mutābiq muqarrar kīñ.

⁹ Kyonki Rab kā hissā us kī qaum hai, Yāqūb ko us ne mīrās meñ pāyā hai.

¹⁰ Yih qaum use registān meñ mil gaī, wīrān-o-sunsān bayābān meñ jahāñ chāroñ taraf haulnāk āwāzeñ gūnjtī thīñ. Us ne use gher kar us kī dekh-bhāl kī, use apnī āñkh kī putlī kī tarah bachāe rakhā.

¹¹ Jab uqāb apne bachchoñ ko uṛnā sikhātā hai to wuh unheñ ghoñsle se nikāl kar un ke sāth uṛtā hai. Agar wuh gir bhī jāeñ to wuh hāzir hai aur un ke nīche apne paroñ ko phailā kar unheñ zamīn se ṭakrā jāne se bachātā hai. Rab kā Isrāīl ke sāth yihī sulūk thā.

¹² Rab ne akele hī us kī rāhnumāī kī. Kisi ajnabī mābūd ne shirkat nā kī.

¹³ Us ne use rath par sawār karke mulk kī bulandiyōñ par se guzarne diyā aur use khet kā phal khilā kar use chaṭān se shahd aur saḳht patthar se zaitūn kā tel muhaiyā kiyā. *

* **32:13** Lafzī tarjumā: chūsne diyā.

14 Us ne use gāy kī lassī aur bheṛ-bakrī kā dūdh chīdā bheṛ ke bachchoñ samet khilāyā aur use Basan ke moṭe-tāze menḍhe, bakre aur behtarīn anāj atā kiyā. Us waqt tū ālā angūr kī umdā mai se lutfandoz huā.

15 Lekin jab Yasūrūn † moṭā ho gayā to wuh dolattiyāñ jhārne lagā. Jab wuh halaq tak bhar kar tanomand aur farbā huā to us ne apne Ḳhudā aur Ḳhāliq ko radd kiyā, us ne apnī najāt kī Chaṭān ko haqīr jānā.

16 Apne ajnabī mābūdoñ se unhoñ ne us kī ḡhairat ko josh dilāyā, apne ghinaune butoñ se use ḡhussā dilāyā.

17 Unhoñ ne badrūhoñ ko qurbāniyāñ pesh kīn jo Ḳhudā nahīn haiñ, aise mābūdoñ ko jin se na wuh aur na un ke bāpdādā wāqif the, kyoñki wuh thoṛī der pahle wujūd meñ āe the.

18 Tū wuh Chaṭān bhūl gayā jis ne tujhe paidā kiyā, wuhī Ḳhudā jis ne tujhe janm diyā.

19 Rab ne yih dekh kar unheñ radd kiyā, kyoñki wuh apne beṭe-beṭiyōñ se nārāz thā.

20 Us ne kahā, “Maiñ apnā chehrā un se chhupā lūngā. Phir patā lagegā ki mere baḡhair un kā kyā anjām hotā hai. Kyoñki wuh sarāsar bigaṛ gae haiñ, un meñ wafādārī pāī nahīn jātī.

21 Unhoñ ne us kī parastish se jo Ḳhudā nahīn hai merī ḡhairat ko josh dilāyā, apne bekār butoñ se mujhe ḡhussā dilāyā hai. Chunāñche maiñ ḡhud hī unheñ ḡhairat dilāūngā, ek aisī qaum ke zariye jo haqīqat meñ qaum nahīn hai.

† 32:15 Yānī Isrāīl.

Ek nādān qaum ke zariye main unheñ ghussā dilāūngā.

22 Kyonki mere ghusse se āg bharak uṭhī hai jo Pātāl kī tah tak pahuñchegī aur zamīn aur us kī paidāwār harap karke pahāron kī buniyādoñ ko jalā degī.

23 Main un par musibat par musibat āne dūngā aur apne tamām tīr un par chalāūngā.

24 Bhūk ke māre un kī tāqat jātī rahegī, aur wuh bukhār aur wabāī amrāz kā luqmā baneñge. Main un ke khilāf pharṇe wāle jānwar aur zahrīle sānp bhej dūngā.

25 Bāhar talwār unheñ beaulād kar degī, aur ghar meñ dahshat phail jāegī. Shīrkhār bachche, naujawān larke-larkeyāñ aur buzurg sab us kī girift meñ ā jāeñge.

26 Mujhe kahnā chāhie thā ki main unheñ chaknāchūr karke insānoñ meñ se un kā nām-o-nishān miṭā dūngā.

27 Lekin andeshā thā ki dushman ghalat matlab nikāl kar kahe, ‘Ham khud un par ghālib āe, is meñ Rab kā hāth nahīñ hai.’ ”

28 Kyonki yih qaum besamajh aur hikmat se khālī hai.

29 Kāsh wuh dānishmand ho kar yih bāt samjheñ! Kāsh wuh jān leñ ki un kā kyā anjām hai.

30 Kyonki dushman kā ek admī kis tarah hazār Isrāīliyoñ kā tāqqub kar saktā hai? Us ke do mard kis tarah das hazār Isrāīliyoñ ko bhagā sakte haiñ? Wajah sirf yih hai ki un kī Chaṭān

ne unheñ dushman ke hāth bech diyā. Rab ne ẓhud unheñ dushman ke qabze meñ kar diyā.

³¹ Hamāre dushman ẓhud mānte haiñ ki Isrāil kī Chaṭān hamārī chaṭān jaisī nahīn hai.

³² Un kī bel to Sadūm kī bel aur Amūrā ke bāgh se hai, un ke angūr zahrīle aur un ke guchche kaṛwe haiñ.

³³ Un kī mai sānpoñ kā mohlak zahr hai.

³⁴ Rab farmātā hai, “Kyā maiñ ne in bātoñ par muhr lagā kar unheñ apne ẓhazāne meñ mahfūz nahīn rakhā?”

³⁵ Inṭaqām lenā merā hī kām hai, maiñ hī badlā lūngā. Ēk waqt āegā ki un kā pānw phislegā. Kyonki un kī tabāhī kā din qarīb hai, un kā anjām jald hī āne wālā hai.”

³⁶ Yaqīnan Rab apnī qaum kā insāf karegā. Wuh apne ẓhādimoñ par tars khāegā jab dekhegā ki un kī tāqat jāṭī rahī hai aur koī nahīn bachā.

³⁷ Us waqt wuh pūchhegā, “Ab un ke dewatā kahān haiñ, wuh chaṭān jis kī panāh unhoñ ne lī?”

³⁸ Wuh dewatā kahān haiñ jinhoñ ne un ke behtarīn jānwar khāe aur un kī mai kī nazareñ pī līn. Wuh tumhārī madad ke lie uṭheñ aur tumheñ panāh deñ.

³⁹ Ab jān lo ki maiñ aur sirf maiñ Ẓhudā hūñ. Mere siwā koī aur Ẓhudā nahīn hai. Maiñ hī halāk kartā aur maiñ hī zindā kar detā hūñ. Maiñ hī zakhmī kartā aur maiñ hī shifā detā hūñ. Koī mere hāth se nahīn bachā saktā.

⁴⁰ Main apnā hāth āsmān kī taraf uṭhā kar elān kartā hūn ki merī abadī hayāt kī qasam,

⁴¹ jab main apnī chamaktī huī talwār ko tez karke adālat ke lie pakaṛ lūngā to apne muḁhālifoṅ se intaqām aur apne nafrat karne wāloṅ se badlā lūngā.

⁴² Mere tīr ḁhūn pī pī kar nashe meṅ dhut ho jāenge, merī talwār maqtūloṅ aur qaidiyōṅ ke ḁhūn aur dushman ke sardāroṅ ke saroṅ se ser ho jāegī.”

⁴³ Ai dīgar qaumo, us kī ummat ke sāth ḁhushī manāo! Kyōṅki wuh apne ḁhādimoṅ ke ḁhūn kā intaqām legā. Wuh apne muḁhālifoṅ se badlā le kar apne mulk aur qaum kā kaffārā degā.

⁴⁴ Mūsā aur Yashua bin Nūn ne ā kar Isrāīliyoṅ ko yih pūrā gīt sunāyā. ⁴⁵⁻⁴⁶ Phir Mūsā ne un se kahā, “Āj main ne tumheṅ in tamām bātoṅ se āgāh kiyā hai. Lāzim hai ki wuh tumhāre diloṅ meṅ baiṭh jāeṅ. Apnī aulād ko bhī hukm do ki ehtiyāt se is shariāt kī tamām bātoṅ par amal kare. ⁴⁷ Yih ḁhālī bāteṅ nahīn balki tumhārī zindagī kā sarchashmā haiṅ. In ke mutābiq chalne ke bāis tum der tak us mulk meṅ jīte rahoge jis par tum Dariyā-e-Yardan ko pār karke qabzā karne wāle ho.”

Mūsā kā Nabū Pahār par Intaqāl

⁴⁸ Usī dīn Rab ne Mūsā se kahā, ⁴⁹ “Pahārī silsile Abārīm ke pahār Nabū par chaṛh jā jo Yarihū ke sāmne lekin Yardan ke mashriqī kināre par yānī Moāb ke mulk meṅ hai. Wahān

se Kanān par nazar dāl, us mulk par jo main Isrāiliyon ko de rahā hūn. ⁵⁰ Is ke bād tū wahān mar kar apne bāpdādā se jā milegā, bilkul usī tarah jis tarah terā bhāī Hārūn Hor Pahār par mar kar apne bāpdādā se jā milā hai. ⁵¹ Kyoṅki tum donoṅ Isrāiliyon ke rūbarū bewafā hue. Jab tum Dasht-e-Sīn meṅ Qādis ke qarīb the aur Maribā ke chashme par Isrāiliyon ke sāmne khaṛe the to tum ne merī quddūsiyat qāym na rakhī. ⁵² Is sabab se tū wuh mulk sirf dūr se dekhegā jo main Isrāiliyon ko de rahā hūn. Tū khud us meṅ dākḥil nahīn hogā.”

33

Mūsā Qabīloṅ ko Barkat Detā Hai

¹ Marne se peshtar mard-e-Ḳhudā Mūsā ne Isrāiliyon ko barkat de kar ² kahā,

“Rab Sīnā se āyā, Saīr * se us kā nūr un par tulū huā. Wuh Koh-e-Fārān se raushnī phailā kar ribbot-Qādis se āyā, wuh apne junūbī ilāqe se rawānā ho kar un kī khātir pahārī dhalānoṅ ke pās āyā.

³ Yaqīnan wuh qaumoṅ se muḥabbat kartā hai, tamām muḡaddasīn tere hāth meṅ haiṅ. Wuh tere pānwoṅ ke sāmne jhuk kar tujh se hidāyat pāte haiṅ.

⁴ Mūsā ne hameṅ sharīat dī yānī wuh chīz jo Yāqūb kī jamāt kī maurūsī milkiyat hai.

⁵ Isrāīl ke rāhnumā apne qabīloṅ samet jamā hue to Rab Yasūrūn † kā bādshāh ban gayā.

* 33:2 Adom. † 33:5 Isrāīl.

6 Rūbin kī Barkat:

Rūbin mar na jāe balki jītā rahe. Wuh tādād meñ baṛh jāe.

7 Yahūdāh kī Barkat:

Ai Rab, Yahūdāh kī pukār sun kar use dubārā us kī qaum meñ shāmil kar. Us ke hāth us ke lie laṛeñ. Muḵhālifoñ kā sāmna karte waqt us kī madad kar.

8 Lāwī kī Barkat:

Terī marzī mālūm karne ke qur'e banām Ūrīm aur Tummīm tere wafādār ḵhādīm Lāwī ke pās hote haiñ. Tū ne use Massā meñ āzmāyā aur Maribā meñ us se laṛā. ⁹ Us ne terā kalām sañbhāl kar terā ahd qāym rakhā, yahāñ tak ki us ne na apne mān-bāp kā, na apne sage bhāiyōñ yā bachchoñ kā lihāz kiyā.

¹⁰ Wuh Yāqūb ko terī hidāyāt aur Isrāīl ko terī shariāt sikhā kar tere sāmne baḵhūr aur terī qurbāngāh par bhasm hone wālī qurbāniyāñ chaṛhātā hai.

¹¹ Ai Rab, us kī tāqat ko baṛhā kar us ke hāthoñ kā kām pasand kar. Us ke muḵhālifoñ kī kamr toṛ aur us se nafrat rakhne wāloñ ko aisā mār ki āindā kabhī na uṭheñ.

12 Binyamīn kī Barkat:

Binyamīn Rab ko pyārā hai. Wuh salāmatī se us ke pās rahtā hai, kyoñki Rab din rāt use panāh detā hai. Binyamīn us kī pahāṛī ḍhalānoñ ke darmiyān mahfūz rahtā hai.

13 Yūsuf kī Barkat:

Rab us kī zamīn ko barkat de. Āsmān se qīmīti os ṭapke aur zamīn ke nīche se chashme phūṭ nikleñ.

¹⁴ Yūsuf ko sūraj kī behtarīn paidāwār aur har mahīne kā lazīztaṛīn phal hāsīl ho.

¹⁵ Use qadīm pahāron aur abadī wādiyon kī behtarīn chīzon se nawāzā jāe.

¹⁶ Zamīn ke tamām zaḥhīre us ke lie khul jāeñ. Wuh us ko pasand ho jo jaltī huī jhārī meñ sukūnat kartā thā. Yih tamām barkateñ Yūsuf ke sar par ṭahreñ, us ke sar par jo apne bhāiyon meñ shahzādā hai.

¹⁷ Yūsuf sānḍ ke pahlauṭhe jaisā azīm hai, aur us ke sīng janglī bail ke sīng haiñ jin se wuh duniyā kī intahā tak sab qaumon ko māregā. Ifrāīm ke beshumār afrād aise hī haiñ, Manassī ke hazāron afrād aise hī haiñ.

¹⁸ Zabūlūn aur Ishkār kī Barkat:

Ai Zabūlūn, ghar se nikalte waqt ḡhushī manā. Ai Ishkār, apne ḡhaimon meñ rahte hue ḡhush ho.

¹⁹ Wuh dīgar qaumon ko apne pahār par āne kī dāwat deṅge aur wahān rāstī kī qurbāniyān pesh kareṅge. Wuh samundar kī kasrat aur samundar kī ret meñ chhupe hue ḡhazānon ko jazb kar leṅge.

²⁰ Jad kī Barkat:

Mubārak hai wuh jo Jad kā ilāqā wasī kar de. Jad sherbabar kī tarah dabak kar kisī kā bāzū yā sar phār ḡālne ke lie taiyār rahtā hai.

²¹ Us ne apne lie sab se achchhī zamīn chun lī, rāhnumā kā hissā usī ke lie mahfūz rakhā gayā.

Jab qaum ke rāhnumā jamā hue to us ne Rab kī rāst marzī pūrī kī aur Isrāīl ke bāre meñ us ke faisle amal meñ lāyā.

22 Dān kī Barkat:

Dān sherbabar kā bachchā hai jo Basan se nikal kar chhalāng lagātā hai.

23 Naftālī kī Barkat:

Naftālī Rab kī manzūrī se ser hai, use us kī pūrī barkat hāsil hai. Wuh Galīl kī Jhīl aur us ke junūb kā ilāqā mīrās meñ pāegā.

24 Āshar kī Barkat:

Āshar beṭoñ meñ sab se mubāarak hai. Wuh apne bhāiyōñ ko pasand ho. Us ke pās zaitūn kā itnā tel ho ki wuh apne pānw us meñ ḍubo sake.

25 Tere shahroñ ke darwāzoñ ke kundu lohe aur pītal ke hoñ, terī tāqat umr-bhar qāym rahe.

26 Yasūrūn ke Ḳhudā kī mānind koī nahīn hai, jo āsmān par sawār ho kar, hān apne jalāl meñ bādaloñ par baiṭh kar terī madad karne ke lie ātā hai.

27 Azlī Ḳhudā terī panāhgāh hai, wuh apne azlī bāzū tere nīche phailāe rakhtā hai. Wuh dushman ko tere sāmne se bhagā kar use halāk karne ko kahtā hai.

28 Chunāñche Isrāīl salāmatī se zindagī guzāregā, Yāqūb kā chashmā alag aur mahfūz rahegā. Us kī zamīn anāj aur angūr kī kasrat paidā karegī, aur us ke ūpar āsmān zamīn par os paṛne degā.

²⁹ Ai Isrāīl, tū kitnā mubāarak hai. Kaun terī mānind hai, jise Rab ne bachāyā hai. Wuh terī madad kī dhāl aur terī shān kī talwār hai. Tere dushman shikast khā kar terī khushāmad karenge, aur tū un kī kamreñ pānwoñ tale kuchlegā.”

34

Mūsā kī Wafāt

¹ Yih barkat de kar Mūsā Moāb kā maidānī ilāqā chhoṛ kar Yarīhū ke muqābil Nabū Pahār par chaṛh gayā. Nabū Pisgā ke pahārī silsile kī ek choṭī thā. Wahān se Rab ne use wuh pūrā mulk dikhāyā jo wuh Isrāīl ko dene wālā thā yānī Jiliyād ke ilāqe se le kar Dān ke ilāqe tak, ² Naftālī kā pūrā ilāqā, Ifrāīm aur Manassī kā ilāqā, Yahūdāh kā ilāqā Bahīrā-e-Rūm tak, ³ junūb meñ Dasht-e-Najab aur Khajūr ke Shahr Yarīhū kī Wādī se le kar Zuḡhar tak. ⁴ Rab ne us se kahā, “Yih wuh mulk hai jis kā wādā main ne qasam khā kar Ibrāhīm, Is’hāq aur Yāqūb se kiyā. Main ne un se kahā thā ki un kī aulād ko yih mulk milegā. Tū us meñ dākḡhil nahīn hogā, lekin main tujhe yahān le āyā hūñ tāki tū use apnī ānkhoñ se dekh sake.”

⁵ Is ke bād Rab kā khādim Mūsā wahīn Moāb ke mulk meñ faut huā, bilkul usī tarah jis tarah Rab ne kahā thā. ⁶ Rab ne use Bait-faḡhūr kī kisī wādī meñ dafn kiyā, lekin āj tak kisī ko bhī mālūm nahīn ki us kī qabr kahān hai.

⁷ Apnī wafāt ke waqt Mūsā 120 sāl kā thā. Ākhir tak na us kī ānkheñ dhundlāin, na us kī

tāqat kam huī. ⁸ Isrāīliyoñ ne Moāb ke maidānī ilāqe meñ 30 din tak us kā mātām kiyā.

⁹ Phir Yashua bin Nūn Mūsā kī jagah kharā huā. Wuh hikmat kī rūh se māmūr thā, kyoñki Mūsā ne apne hāth us par rakh die the. Isrāīliyoñ ne us kī sunī aur wuh kuchh kiyā jo Rab ne unheñ Mūsā kī mārifat batāyā thā.

¹⁰ Is ke bād Isrāīl meñ Mūsā jaisā nabī kabhī na uṭhā jis se Rab rūbarū bāt kartā thā. ¹¹ Kisī aur nabī ne aise ilāhī nishān aur mojize nahīñ kie jaise Mūsā ne Firaun Bādshāh, us ke mulāzimoñ aur pūre mulk ke sāmne kie jab Rab ne use Misr bhejā. ¹² Kisī aur nabī ne is qism kā baṛā iḳhtiyār na dikhāyā, na aise azīm aur haibatnāk kām kie jaise Mūsā ne Isrāīliyoñ ke sāmne kie.

Kitab-i Muqaddas
The Holy Bible in Urdu, Urdu Geo Version, Roman
Script

copyright © 2019 Urdu Geo Version

Language: (Urdu)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 7 May 2022

123ff8cb-27b3-5817-a02a-22e67145fd30